

GRAĐA ZA ISTORIJSKA ISTRAŽIVANJA O BORU I MAJDANPEKU

BORSKI RUDNIK
IZMEĐU DVA RATA
OD 1919. DO 1931.

— Arhivska građa —

KNJIGA XII

BOR, DECEMBRA 1977. GODINE

BIBLIOTEKA ČASOPISA »BAKAR«, IZDAVAČKE DELATNOSTI I ISTORIJSKIH ISTRAŽIVANJA RTB BOR

**BORSKI RUDNIK
IZMEĐU DVA RATA
OD 1919. DO 1931.
— Arhivska građa —**

Izdaje:

Radna organizacija Štampa, radio i film Bor — Biblioteka časopisa »Bakar«,
izdavačke delatnosti i istorijskih istraživanja

●
Predsednik Poslovnog odbora
VELIMIR KARA FER OVIĆ

●
Glavni i odgovorni urednik
DR MILISAV OBRADOVIĆ

●
Istraživač i prevodilac
GOR DANA PAVLOVIĆ

●
Tehnički urednik
IVAN RAIČKOVIĆ

●
Sekretar
RADMILA NIKOL IĆ

●
Korektori
RADMILA NIKOL IĆ

●
Tiraž:
1.000 primeraka

●
Štampa:
Štamparija Bor

PRETHODNE NAPOMENE

Građa francuske arhive, sada u posedu Rudarsko-topioničarskog basena Bor u Boru, dobro sačuvana, a kasnije i sređena, omogućuje nam izučavanje razvoja ovog tada najvećeg rudnika bakra u Evropi i na osnovu francuskih izvora. Sređena po vrstama poslova i fazama proizvodnog procesa ona je svakako najveći izvor u našoj zemlji o vladavini francuskog kapitala u Boru. Objavljivanje ove građe predstavljaće doprinos daljem i potpunijem izučavanju 40-godišnje eksploatacije Borskog rudnika. Bez obzira na to, što je o francuskom kapitalu u Jugoslaviji dosta napisano i što je veći deo građe manje-više poznat krugovima naučnih istraživača ove oblasti, objavljivanjem ove građe obogatiće se izvorna riznica za dalja naučna istraživanja. Iako smo svesni činjenice da pojedini delovi građe, naročito oni koji govore o rezultatima rada i poslovanja namenjeni pojedinim jugoslovenskim resornim organima uvek ne održavaju autentično stanje, zbog već dobro poznatih činjenica rafiniranog manipulisanja stranog kapitala, objavljivanje građe će korisno poslužiti svima onima kojima su naša izdanja namenjena. S druge strane, građa koja predstavlja prepisku između uprave rudnika u Boru i generalne direkcije u Parizu o svim vidovima delatnosti, veoma detaljna, daje obilje materijala o intenzivnoj proizvodnji i celokupnom životu u Boru, izuzimajući one pojave i odnose koji su bili protivrečni njihovim klasnim i nacionalnim interesima.

U ovoj knjizi objavljujemo raznovrsnu građu iz 20-tih godina našeg veka, tj, onu koja govori o vladavini francuskog kapitala između dva rata. Građa ove knjige je uglavnom razvrstana u tri poglavlja: istraživanja, proizvodnja i ugovorni odnosi.

Posle završetka prvog svetskog rata i kratkotrajnog boravka Nemaca, Francusko Društvo Borskih Rudnika našlo se u Boru pred ozbiljnim i teškim zadacima na obnavljanju rudnika i svih proizvodnih kapaciteta za normalnu proizvodnju i pripremanje za zamašnije planove eksploatacije koji su ratom prekinuti.

Iako rudnik nije pretrpeo veća oštećenja za vreme rata i pri povlačenju Nemaca, zbog načina eksploatacije zapuštenja i zapostavljanja pojedinih radova, delimičnog razaranja i oštećenja, dosta sporo se obnavljala proizvodnja. Moralo je da prođe skoro pet godina da bi se postigao nivo proizvodnje iz poslovne 1913/14. godine. Naša građa dosta detaljno, ali ne uvek i bez praznina, govori o tom stanju. Paralelno sa naporima za normalizovanje proizvodnje i obnavljanje života u prvim posleratnim godinama, živo se radi na obimnim rudarskim istraživanjima u Boru i okolini, naročito na istraživanjima bakronosnih i ugljenih naslaga. Iako rezultati nisu uvek bili zadovoljavajući, naročito u istraživanju rude bakra, naponi u ovom pravcu nisu prestajali. Imperativ uvećanja proizvodnje i ostvarivanja većih profita podsticao je na nove poduhvate. U istraživanju i nekim oblicima poslovne saradnje, uglavnom manjeg obima, učestvovali su i retki pojedinci, jugoslovenski državljani. To su bili sitniji ustupci ili neophodna saradnja u službi francuskog kapitala, ponekad poželjnog u ovakvoj situaciji.

Dr MILISAV OBRADOVIĆ

Nove inicijative i uspesi francuskog kapitala u borskom rudniku posle prvog svetskog rata

Desetogodišnja eksploatacija Borskog rudnika od strane francuskog kapitala prekinuta je prvim svetskim ratom. Mnoge inicijative, zamišljeni planovi i pripremljena sredstva morali su da čekaju na novo vreme dok se vihor rata ne povuče. Na stečenim iskustvima, sa ostvarenom dobiti i obezbeđenim rezervama mogao se graditi nov potencijal i nastaviti započeto. Ipak, obnavljanje privrednog života u zemlji nakon rata i svih njegovih posledica nije bilo lako. Francusko društvo Borskih rudnika raspolagalo je potrebnim kapitalima za obnavljanje rudnika i njegovo osposobljavanje za normalnu proizvodnju. Međutim, proces obnavljanja privrednog života i oporavljanja u zemlji bio je odveć spor. Nestašica raznih materijala potrebnih za proizvodnju, otežan prevoz, poremećen saobraćaj kao i neki oblici administrativnih mera jugoslovenskih državnih organa, usporili su ovaj proces i učinili ga težim od prvobitnog predviđanja. Pa ipak, rad je tekao u svim pravcima. Cilj je bio da se dostigne predratna proizvodnja bakra od 7.000 tona, i ne samo to, već da se ide u nova istraživanja i nove investicije za povećanu proizvodnju. Valjalo je ulagati kapital u nova istraživanja i nove investicione poduhvate. Opšti uslovi u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca bili su povoljni za ove inicijative i francuski kapital je krenuo ali ne bez teškoća i iskušenja.

ISTRAŽIVANJA BAKRONOSNIH I DRUGIH RUDNIH NASLAGA U BORU I OKOLINI POSLE PRVOG SVETSKOG RATA

Istražni radovi u Krivelju, neposrednoj blizini Bora, bili su obustavljeni u ratnim godinama, od 1916. do 1918. godine a postojeće galerije zapuštene. U jednom dopisu od 28. marta 1919. godine opisuje se stanje istražnih radova u Kiridžijskom potoku. Tu su 1914. godine izvođeni radovi. Sada je glavna galerija celom svojom dužinom zatrpana zbog odrona. I ostale galerije na obema padinama ovog potoka zbog nagomilanih nanosa na ulazu su nepristupačne. Predviđeni su obimni radovi na čišćenju i opravci galerija radi ponovnog osposobljavanja za dalje istražne radove.

U izveštaju o rezultatima ispitivanja u okolini Bora od 1. jula 1919. godine daje se pregled i opis mesta na kojima su vršena istraživanja, ili na kojima se ostvario neki površni uvid. To su sela, odnosno padine Krivelja, Oštrelja i Bele Reke. Međutim, rezultati su bili vrlo skromni.

U Krivelju, severno i istočno od sela, običeni su brežuljci a posebr-
potoci, i uzvodno od Kriveljske reke do izvora na severu. U izveštaju se u
opisu postignutog sa izvesnim nezadovoljstvom kaže: »Ništa interesantno«. Erozija je bila relativno slaba i jedva je nagomilala andezita. Malo mineral-
nih jama, osim u jednom sloju vidljivog andezita u potoku, koji se uliva u
Kriveljsku reku prema centru sela, u onome odmah prema istoku; sloj ande-
zita pomešanog sa piritom (mali procenat).«

Traganje za ugljem u okolini Oštrelja nije dalo nikakve rezultate. U
Beloj Reci su pronađeni tragovi uglja i eksploatacije. Bila je iskopana jedna
galerija, a posle 40 metara došlo se do uglja. No, radovi su bili obustavljeni
već 1906. godine po savetu direktora Uprave Borskih Rudnika Lezerža. Ga-
lerija je stropoštavanjem zemljišta zatvorena.

Posebno je interesantan opis rudnika uglja u Sikolu. Nalazio se 500
do 600 metara severozapadno od mesta na kome Sikolska reka preseca put
Rgotina — Negotin, na 17 kilometru od Negotina. »Sadašnje stanje: otvori
i galerije srušene, zapuštene još na početku. Podupirači srušeni. Pet srpskih
kuća u lošem stanju. Vađenje rude pomoću čekrka, izvlačenje pomoću koja
i ručnih pumpi. Ostalo na mestu: 2 trouglasta kaveza za vagonete od 0,70,
dizalica po sistemu zupčanika između čekrka i maneža. Nikakvih vrednosti.«

Obaveštenja, dobijena od jednog rudara koji je radio u ovom rudniku
oko 20 godina su interesantna. Radovi su otpočeli pre 50 godina. (od 1919
M. O.). Verovatno silaženjem obustavljeni su zbog nemogućnosti da se ugallj
vadi sa vagonetima. Posle su iskopali okna i galerije. Galerija je otpočela
1877. godine a okno nešto ranije. Iz prvog horizonta je iznet sav ugallj. U
drugom je malo radova izvedeno. Posle smrti vlasnika rudnika, 1909. godine,
rudnik je preuzela država ali je slabo radio. Radnike je plaćao negotinski
okrug. Prestao je sa radom 1912. godine. Međutim, u ovom izveštaju se kon-
statuje da rudnik još uvek ima 12 radnika što ukazuje da još nije potpuno
napušten.

U drugom izveštaju iz ove godine govori se o ispitivanju u okolini
Bora, kod Tople, Tande, Kriveljske reke i Zlota.

Blizu Tople, u koritu reke Jastrebac nalazi se piritno nalazište. Pret-
postavlja se, da su ovde veoma davno vršena istraživanja o čemu govore
tragovi ranijih radova. Međutim, krajnji rezultat je dosta nepovoljan »na
njima se nađe poneki lep primerak pirita, ali celo područje izgleda da je
dosta siromašno.«

Pominju se još dva piritna nalazišta na dvema pritokama, analogna po
strukturi sa prvim. No, još jednom će ista posetiti i uzeti srednji primerak
(mustru) radi utvrđivanja veze između njih. Ležišta se nalaze na samoj gra-
nici područja dozvoljenog za ispitivanja Vajferta.

Područje Tande je u granitnoj zoni. To je visoravan dužine preko 10
kilometara. Ni ovde nije pronađen bakar. »Obišli smo sve pritoke Crnajke,
južno od Tande: ni traga od rude. Svuda je isti granit, a povremeno se javlja-
ju tragovi kvarca i ortoza (ortxosa)«, i dalje: »severno od Tande je područje
andezita i galbrosa. Nedaleko od Crnajke nalazi se mesto gde je vađen ba-
kar. Koristili su ga iz Majdanpeka.«

Za zonu Kriveljske reke, zapadno od Krivelja, kaže se da je prostor
između sela Krivelja i Pjatra Rošija (Crveni Kamen) bio predmet brojnih
istraživanja Kompanije. U pogledu mineralizacije najinteresantnija su ležiš-

ta u Kiridžijskom potoku i Crvenoj reci, ali se zbog velikih odronjavanja ra-
dovi ne mogu skoro obnoviti.

Ispitivanja u Zlotu vršena su u vezi sa proizvodnjom hidroulične ener-
gije. Pošto nema prirodnih padova, moralo se računati sa izgradnjom brane.
Kao najpogodnija pronađena su dva mesta: prvo, kilometar nizvodno od Se-
liškog potoka i Veljevine, i drugo, nizvodno od mesta gde Mikuljska reka
izlazi iz velike pećine. No, konačna realizacija ove ideje zavisice od tačnih
merjenja različitih nivoa vode.

Istraživanja rudnih naslaga bakronosne rude nastavljaju se i nared-
nih godina. Reč je o skoro sistematskim nastojanjima da se u posleratnim
godinama obezbede što povoljniji uslovi za veću eksploataciju. Krajem 1919.
godine vršena su istraživanja bakra u zoni »A« na »Ogaš Anon Džiki«. Radovi
su vršeni u neposrednoj blizini dobijene koncesije. Izvodio ih je Kosta Gru-
jić, trgovac iz Krivelja koji je dobio dozvolu za jednostavna istraživanja. Zona
ovih istraživanja obuhvatala je područje opština Krivelj, Bučje i Topola.

U Krivelju su vršena i istraživanja uglja na prostoru od 1300 metara
istočno od kriveljske crkve na kredastom terenu u blizini kontakta andezita
i krečnjaka. Radovi su obavljani u zoni »B« na desnoj obali »Ogaš Anon
Džike«, leve pritoke Kriveljske reke na 1200 metara uzvodno od ušća. Istra-
žno okno se sastojalo od samo jedne galerije. Radovi su otpočeli 1. jula 1921.
godine ali su zbog nedostatka radne snage bili obustavljeni.

U vreme pretežnih istraživanja bakronosne rude na području Bora, 23.
marta 1921. godine Živko Stepanović, ekonom iz Ohrida nudi interesantnu
ponudu Upravi Borskih Rudnika. Ne imenujući nalazište, on šalje uzorak
rude iz površinskog sloja u kojoj se, po njemu, nalazi velika količina zlata.
Nameravao je da traži koncesiju od države. Sam je raspolagao znatnom su-
mom novca, ali svakako nedovoljnom za veći poduhvat. Stoga se i obraća
Kompaniji za zajedničko finansiranje radova na eksploataciji zlata. Ubrzo
je poslao još jedan primerak rude, ovaj iz dubine zemlje, s molbom da se
što pre kod Generalne direkcije u Parizu urgira, a on o konačnom ishodu
obavesti.

Jedan izveštaj, tačno neutvrđenog datuma (najverovatnije iz 1921. go-
dine), o poseti Majdanpeku radi ispitivanja mogućnosti kupovine pirita u
Majdanpeku nesumnjivo govori o širenju polja istraživanja za potrebe Ko-
mpanije u Boru. Za ovo nalazište pirita kaže se da »procenat bakra u njemu
uglavnom varira od 0 do 3 odsto, a nekad dostiže i do 6 odsto. Piriti sa najve-
ćim procentom bakra su i najprašljiviji, najbolje ću ih uporediti i po sastavu
i po fizičkom izgledu sa rudom koju su nekad topili u Boru pod imenom
»kriveljska ruda.«

Posebno značajan događaj u kontinuitetu istraživačkih poduhvata na
ovom području predstavlja studija o geološkim istraživanjima na području
Bora Francuza Belanžea. Ona je pružala veoma detaljne podatke o geološ-
kom i tektonskom sastavu, kao i mineralizaciji čitave koncesije i područja
odobrenog za istraživanja. Belanže u koncepciji precizno određuje tri zone:

1. Najinteresantnije područje je Čoka Dulkan, nalazište čije se širenje
usmerava u pravcu sever-zapad i jug-istok zbog mogućnosti daljeg produ-
žetka nalazišta su najinteresantnija za ispitivanje.

2. Zona Tilva Roša, Tilva Mike i susedne. Na to ukazuju već poznate
činjenice koje se odnose na stanje rastvaranja, mineralizacije i bakarne vo-

de, kao i dobijeni rezultati u ranijim radovima na Tilva Miki. Mada je teško precizno se izjasniti o procentu bakra, koji bi se u rudi mogao naći, tvrdi se da bi on mogao biti značajan na dosta velikom prostoru.

3. Zona bliska Krivelju gde je takođe poodmakao proces rastvaranja. U timočkom potoku je pronađeno značajno i interesantno nalazište.

Govoreći o terenima dozvoljenim za istraživanje, značajno mesto u izveštaju daje zoni u kojoj se nalazi Kiridžijski potok. Za ovo područje se ističe da je veoma transformisano na više mesta i pruža podatke »pa čak i u samom Kiridžijskom potoku ukazuje na nalazište sa velikim procentom rude.«

Za ostale zone je rečeno, da iako pružaju dokaze o transformaciji, ima vrlo malo verovatnoće da će dati povoljne rezultate. Pri tom se pominju, pre svega, Pjatra Roš i Borski potok.

Još jednom se podvlači da »svi naponi moraju biti usmereni na region Kiridžijskog potoka i transformisanu zonu« koja se produžava u pravcu sever-zapad i jug-istok. Podneseni izveštaj, po rečima tadašnjeg direktora u Boru, je opšti program kao uputstvo za istražne radove.

Francusko Društvo Borskih Rudnika bilo je obavezno prema članu 84. Zakona o rudnicima da na početku svake godine podnese izveštaj Ministarstvu šuma i ruda o obavljenim radovima u prethodnoj godini. Iz izveštaja za 1924. godinu saznajemo da su vršena istraživanja u opštini Bučje data pod zakup Kostu Grujiću. Radovi su obavljani u zoni Srbulj-potoka, gde su raniji radovi u galerijama i na oknima dali interesantne podatke.

»Tu se nalazi zona propilizovanog andezita, vrlo kremenastog, a na nekim mestima piritan.

U sred ove stene, na više mesta se nalaze manje pukotine bogate mineralima koje jasno daju dokaze o postojanju bakra (sulfidi). »Kao najpovoljnije mesto za sondu izabrano je na levoj obali potoka, nizvodno od glavne galerije već postojećih istražnih radova. Bušenje je vršeno standardnom bušilicom sa benzinskim motorom, tipa »Ingersoll«. Korišćen je alat od 114 milimetara kojim se dobijao uzorak od 9 milimetara.

Bušenje je sporo napredovalo. Izvučeni uzorci su potvrdili da se radi o kvarcu vrlo lomljivom i trošnom. O karakteristici stene (jedinstvenog materijala) je rečeno: »Propilitizovani andezit, veoma beo, skoro potpuno preobražen u kvarc sa prisustvom pirita gvožđa, katkad neznatno bakaran (u tragu) ovaj pirit nije ravnomerno podeljen u kvarcnoj masi, već neravnomerno; količina se menja idući od nekih izolovanih zrna ka vrlo bliskim zrnima što daje izgled kompaktnosti.«

Na gornjem delu bušotine kvarc je praćen manjom količinom minerala — hlorid. Bušenje je završeno na dubini od 107,50 metara. Troškovi učinjeni na ime plata radnika, transporta materijala i popravki iznosili su 45.765,64 dinara, a utrošeno je 538 radnih dana. I kasnijih godina radovi su se zadržali na ovim terenima.

PROIZVODNJA

Podaci o proizvodnji sadržani su u nedeljnim izveštajima Uprave rudnika Generalnoj direkciji u Parizu i u izveštajima Upravnog odbora na godišnjim skupštinama Društva u Parizu. U toku 1921. godine proizvodnja je još uvek malog obima, znatno ispod dostignute pre početka prvog svet-

skog rata. Iz izveštaja o ostvarenoj proizvodnji u sedmici od 23. do 29. oktobra saznajemo osnovne elemente proizvodnog procesa: odkopano je rude 1884,600 tona. Istovremeno je istopljeno nešto više, 1963,600 tona. Proizvedeno je bakra 125, 049 tona. Za potrebe topljenja upotrebljavan je uglj iz Timočkih rudnika — Podvisa, Vine i Bogovine. Najveći snabdevač je rudnik Bogovina sa 260 tona, zatim Podvis sa 164 i Vina sa oko 65 tona. Ukupan broj zaposlenih u svim objektima rudnika bio je 765 radnika i stručnjaka.

Prema podacima o transportovanju bakra iz Bora vidi se, da se on transportuje Dunavom iz Prahova. Uprava rudnika obećava generalnom direktoru da će se preduzeti sve što je u moći da dereglja u Prahovu ne čeka na bakar. Reč je, bez sumnje, o otežanom prevozu i zakašnjanju naručenih pošiljki. Obećava se otprema poslednjih 250 tona za Div (Dives) u Galac 31. oktobra 1921. godine.

U pismu od 1. novembra 1921. godine govori se o još jednom, poslednjem kontingentu bakra za Đenovu, od 500 tona.

Od potrošača bakra u Kraljevini SHS, pominje se »Zorka« iz Subotice. Ona je mali potrošač jer se 3. novembra 1921. godine navodi pošiljka od 30 poluga težine 2,020 tona. Ukupni troškovi ove pošiljke iznose 887,20 dinara. I ove kao i ostale pošiljke kasnile su zbog prekida ili otežanog transporta.

Paralelno sa normalizovanjem proizvodnje radilo se na dovršavanju radova na novom oknu. O teškoćama zbog nestašice potrebnih materijala se kaže: »Nemamo hidro cementnih ploča za bočno oblaganje zgrada novog okna, ali smo smislili da postupimo kao što se to učinili Nemci za zgrade kotlova i mašina. Nemci su, u stvari, upotrebili zid i drvo. Ako vi ne nalazite da je to nepogodno, mi bismo učinili isto.

Upravo smo izvršili pregled svog materijala potrebnog za dovršenje novog okna. Najvažniji deo za naručivanje je staklarija.«

Uprava rudnika je obavestavala Direkciju 1. novembra 1921. godine da je jedan manji broj radnika obuhvaćen mobilizacijom. No, preta kretanju jedne vojne jedinice iz garnizona Zaječar očekuje brzo normalizovanje situacije.

Za potpunu procenu proizvodnje bakra u 1921. godini može nam korisno poslužiti izveštaj o situaciji i toku radova u decembru 1921. godine. Iz prikazane tabele vidi se da je mesečna proizvodnja bakra znatno napredovala. Proizvedeno je 639,319 tona što je za razliku od proizvodnje u novembru (448,665 tona) osetno povećanje od punih 200 tona. U drugom polugodištu ove godine prerađeno je ukupno 2.457,410 tona. Povećanje iskopa rude je u odnosu na učinak u novembru takođe znatno. Od 9155,100 tona na 12556,900 tona. Ukupno je iskopano rude u ovom šestomesečnom periodu 38185,400 tona. Podaci o proizvodnji u novembru i decembru pokazuju znatnije povećanje i normalizovanje proizvodnog procesa tek krajem ove godine.

Još uvek su glavni snabdevači uglja rudnik Podvis sa ukupno 5.177,400 tona i rudnik Vina sa 1013,960 tona u šestomesečnom periodu. Upotrebljavan je koks iz Bora (77,920 tona).

Dosta naglo povećanje proizvodnje objašnjava se time što su na dva mesta vršena bušenja. Najveći naponi bili su usmereni na proširenju radova na četvrtom horizontu. Oni su ocenjeni kao primarni za obezbeđenje proizvodnje prvih prerova a isto tako i za utvrđivanje količine izvadene rude.

Ovaj horizont u decembru dao je 22, odsto od ukupne proizvodnje, što je povećanje u odnosu na novembar za punih 7 odsto.

Topionica je u šestomesečnom periodu istopila 13.418,300 tona rude. Interesantno je primetiti da se potrošnja rude, koksa, uglja, krečnjaka i broj dana po tona uglja u decembru povećala u odnosu na potrošnju u novembru.

Broj zaposlenih u rudniku se krajem godine osetno povećao. Dok je krajem novembra bilo ukupno zaposlenih 1485 radnika i stručnjaka, u poslednjem mesecu se taj broj popeo na 1957 (u toku decembra je zaposleno 472 lica). Povećanje se izražava i u prosečnom broju zaposlenih radnika na redovnim poslovima. Taj prosek ukupno zaposlenih za novembar iznosi 993 a za decembar 1365 radnika i stručnjaka.

Iz tabelarnog pregleda izdataka za plate radnicima u svim pogonima rudnika u novembru, sadržani su i podaci o platama radnika. Iskazane su kao: više, niže i prosečne. U ova primanja uračunat je i jedan poseban element: dodatak na skupoću. Prosek viših plata bio je 49 dinara, nižih samo 7,50 i prosečnih 16,78 dinara. Dodatak na skupoću kretao se od 5 do 6,50 dinara, no najčešće od 6 do 6,50 dinara. Međutim, upoređivanja sa narednim mesecom (decembrom) pokazuju da ona nisu imala trajan karakter jer pad prosečnih plata na 10,784 dinara pokazuje ne samo nestabilnost radničkih zarada već i skokovite promene.

Izveštaj Upravnog odbora na redovnoj generalnoj skupštini 1921. godine sadrži pregled i ocenu rada Društva ne samo u ovoj godini već i karakteristiku napora na obnovi proizvodnje prvih posleratnih godina. Već na početku se konstatuje da zbog teškoća sa kojima su se suočili nije dozvolila da eksploatacija dostigne nivo one iz 1914. godine. U toku poslovne 1920/21. godine proizvodnja je iznosila samo 2.736 tona bakra što predstavlja samo 36 odsto od poslednje predratne proizvodnje. Istina, to je više za punih 140 tona u odnosu na prethodnu godinu, ali i dosta sporo napredovanje za ostvarivanje zamašnih planova.

Problem nedostatka radne snage za proizvodnju se nastavljao i bio stalno aktuelan. No, čudno je, stoga i neubedljivo objašnjenje ovakvog stanja. Po oceni Upravnog odbora, uzrok ove deficitarnosti je u visokim prodajnim cenama poljoprivrednim proizvodima zbog čega se radnici više za državaju u poljima. Ranije su, pak, radije odlazili da rade u rudnicima. Bez sumnje, razlozi su mnogo širi i kompleksniji i tražili su temeljnija izučavanja.

Problem snabdevanja gorivom za kotlove sada se uspešno rešavao, a potrebne zalihe su normalno obezbeđivane zahvaljujući, pre svega, zakupljenjem rudnika uglja Podvis. Međutim, sa livačkim koksom situacija je bila mnogo složenija. Sve do 1921. godine na evropskom tržištu se nije moglo obezbediti ovo kvalitetno gorivo. Početkom ove godine dobijena je dozvola za uvoz koksa iz Francuske. Zbog tih razloga je 1920. godine morao biti uvezen koks iz Amerike po visokim cenama. Na taj način je bio obezbeđen rad Topionice, mada u smanjenom obimu. Tek po uvozu koksa iz Francuske, koji je bio znatno jeftiniji od američkog, obezbeđeni su normalniji uslovi za rad Topionice. Od tada ona radi bez prekida i iz meseca u mesec povećava rad. Ipak je rad ovog pogona bio ograničen zbog pomenutog nedostatka radne snage.

Sve do proleća 1921. godine bilo je znatno teškoće u transportovanju bakra železnicom koja sve do tada nije potpuno normalizovala rad. Izvesni problemi su dolazili i zbog mera Kraljevine SHS koje su imale nepovoljno dejstvo na poslovne rezultate rudnika. No, one su ipak relativno brzo otklonjene.

Međutim, znatno ozbiljnije od drugih, zaoštrio se problem nepovoljne cene bakra. Pošto je sredinom 1920. godine dostigla visinu od 114 funti sterlinga, u narednim mesecima ona naglo pada dostigavši samo 71,15 funti. S obzirom na pad cene funte (devalviranje) gubitak je još izraženiji. Cena funta izražena francima 1920. godine iznosila je 59,019, da bi već sredinom 1921. godine pala na samo 46,804 franka. Tokom poslovne godine došlo je do relativne stabilizacije prosečne cene pa je elektrolitni bakar sada vredeo 89 3/8 funte sterlinga a vrednost funte je iznosila 53,04 franka.

Najkritičniji period pada cena činio je proizvodnju nerentabilnom jer je prodajna cena bila ispod proizvodnje. Stoga se, prema Upravnom odboru, razmišljalo o celishodnosti dalje proizvodnje uopšte. Ipak, prevladalo je stanovište da je makar i u ovakvim uslovima, bolje nastaviti sa radom nego obustaviti proizvodnju i održavati objekte uz ne male izdatke na tehnički kadar.

»Posle svestranog razmatranja ovog pitanja, zaključili smo da prekid rada ne isključuje i troškove održavanja, koje je neophodno da bi se sačuvala postrojenja. Da bi obustava rada donela planirane uštede, morali bismo otpustiti jedan deo tehničkog osoblja koje zna srpski jezik i dugi niz godina je u našoj službi, i obični radnici bi se rasturili, pa bismo pri ponovnom otpočinjanju proizvodnje imali ogromne teškoće da otkupimo inženjere, nadzornike i radnike koji su nam neophodni.

Stoga je vaš Upravni odbor bio jednoglasan da je za Kompaniju bolje da nastavi proizvodnju, sa privremenim gubitkom u periodu krize, svodeći troškove na minimum. Tako smo mi održavali rad rudnika i topionice shodno radnoj snazi kojom smo raspolagali.«

Krajnji rezultat poslovanja na kraju poslovne godine bio je nepovoljan. Završen je sa gubitkom. Međutim, razloge ne treba tražiti u pomenutim uzrocima, već u zastoju isporuke bakra. Da nije ovoga bilo, kako se u ovom izveštaju kaže, »saldo poslovanja bi beležilo osetnu dobit.«

U međuvremenu, od kraja kalendarske godine, preduzetim merama i izmenom niza faktora, došlo je do poboljšanja cene bakra.

U toku ove poslovne godine u rudniku je izvađeno 64.681 tona rude. To je osetno, čak naglo povećanje u odnosu na prošlu godinu od 35.316 tona. U isticanju ukupnih problema rudnika znatan je akcenat na nedostatku radne snage. Prosečan broj zaposlenih radnika i stručnjaka bio je 239, što je za preko 50 odsto manje u odnosu na stanje radne snage pređ rat. Poslovne 1913/14. godine prosečan broj zaposlenih iznosio je 559 radnika i stručnjaka. Problem se tim više naglašavao što je primenom Zakona o osmočasovnom radnom vremenu sadašnji radni učinak smanjivan u odnosu na prethodni period. Iz ovoga je proizšla i akcija usmerena na pronalaženju nove radne snage ne samo u Boru i njegovoj okolini već širom Jugoslavije.

Nepovoljno stanje u radnoj snazi ograničavalo je mogućnost vađenja rude. Upravo na vađenju rude se radilo onoliko koliko je to dozvoljavao broj radnika. Međutim, ističe se da ipak pripremni istražni radovi nisu bili obustavljeni. Intenzivno je rađeno na pripremi četvrtog horizonta na kome je

pronađeno novo nalazište rude »po sadržaju iznad one izvađene u toku poslovne godine«. U ovom horizontu otvorene su četiri nove otkopne jedinice.

Pripremni radovi su u toku ratnih godina bili potpuno zanemareni. Za vreme okupacije Nemci su ove radove zapostavili. Njih je prevashodno interesovalo samo iskopavanje. Prirodno je da su zbog ovkavog odnosa i na čina eksploatacije proizašle negativne posledice. Francuzima je sada preostalo kao nužno, da izvrše obimne radove da bi vratili rudnik u prvobitno stanje. Nagoveštavani su i radovi na otvaranju novog rudnika. Reč je samo o radovima na raskrivki koji zbog istaknutih problema nisu mogli obnoviti.

U topionici su bili još složeniji problemi. »Rad livnice, sveden na rad jedne peći za topljenje zbog nedostatka radne snage, trpeo je i zbog teškoća u nabavljanju goriva. Njen rad se normalizovao pred kraj poslovnog perioda tj. onda kada je pristizanje livačkog koksa moglo da se obezbedi bez prekida.«

Proizvodnja bakra iznosila je 2.736 tona a proizašla je iz proizvodnje u drugom polугоđu 1920. godine od 1049 tona sa mesečnim prosekom od 175 tona, i 1687 tona proizvedenih u prvom polугоđu 1921. godine sa mesečnim prosekom od 281. tonu. Tendencija postepenog porasta proizvodnje je logična a rezultat je stalnog poboljšavanja uslova proizvodnje. Ona je i dalje u stalnom porastu na početku nove poslovne godine. Radi obezbeđenja uslova za nesmetanu proizvodnju pred početak zime 1921/22. godine dopremljene su potrebne količine livačkog koksa potrebne sve do proleća 1922. godine do ponovnog otvaranja plovidbe na Dunavu.

Naporeda sa tekućom proizvodnjom radilo se i na osposobljavanju za upotrebu fabričkih postrojenja koja su zbog intenzivne upotrebe za vreme rata bila manje ili više oštećena. Poslovi su se privodili kraju i očekivalo se da će ovaj deo postrojenja imati isti kapacitet proizvodnje kao pre početka rata.

Prosečan broj zaposlenih u topionici bio je 271 radnika i stručnjaka.

Od ostalih tekućih poslova valja pomenuti, pre svega, ulogu mehaničarske radionice, nove radove i železnicu. Nastavljeno je sa popravkom, pripremnom i održavanjem postrojenja. Izvodili su se veliki radovi na osposobljavanju železničke pruge Bor — Metovnica koja je za vreme rata pretrpela velike štete. Svi ovi radovi zahtevali su veliki broj radnika.

Pretežan rad radionica je upražnjavala na obezbeđenju neophodnog održavanja zgrada i zgrada za stanovanje na završavanju četiri nove kuće za stanovanje osoblja i na izgradnji novog bazena za cementaciju.

Železnička radionica je obezbeđivala redovan transport ne samo na sopstvenoj pruzi Bor — Metovnica već i na nekim delovima državne železnice koja nije bila u mogućnosti da obezbedi sve potrebne transporte koksa i uglja za potrebne proizvodnje u Boru. Proces potpunog osposobljavanja pruge Bor — Metovnica uspešno se nastavljao.

Broj zaposlenih u mehaničarskoj radionici bio je 81 radnik, na železnici 71 i na novim radovima u koloniji 70. Istraživanja su se bazirala na propisima Zakona o rudarstvu a zadržavala su se na obimu dobijenih dozvola. Međutim, nije se došlo do nekih dokazanih rezultata.

U okviru dobijene koncesije u Lubnici, nastavljeni su radovi na istraživanju lignita. Najveći izvor za korišćenje goriva bio je i sada rudnik uglja Podvis. Nakon produžetka ugovora sa njegovim vlasnicima, isporučeno je Borskom rudniku 9.431 tona za koga se kaže da je po kvalitetu bar jednak

domaćem uglju. Rudnik u Podvisu podmirivao je 35 odsto proizvodnje u Boru. Mesečna potrošnja uglja za peći iznosila je 2.100 tona. Ugalj iz Podvisa bio je vrlo jeftin u odnosu na uglj lokalnih snabdevača. Stoga su preduzete mere na daljim istraživanjima u okolini Podvisa u okviru posebno ustupljenog prava. Istraživanja su bila uspešna. Jedna od galerija presekla je u blizini sela Vine dva sloja dobrog lignita. Izgled njihov je dosta pravilan. Jedan je bio debeo više metara. Računalo se na relativno laku eksploataciju ovih nalazišta. Ukupan broj zaposlenih u Podvisu i Vini bio je 115 radnika.

Krečnjak, potreban za proizvodnju i eksploataciju u jednom majdanu kod Metovnice. Zaključenim ugovorom sa vlasnikom 1. decembra 1920. godine obezbeđeno je za duži period isključivo pravo za korišćenje krečnjaka potrebnog kao dodatak za topljenje. Time je napušten dotadašnji nepovoljan način snabdevanja preko lokalnih dobavljača. U majdanu je radilo 55 radnika.

Na kraju, rekapitulacijom broja zaposlenih u proizvodnji, gde su i pridodate službe, radovi, štale i magacini dobijamo prosek od 1019 radnika i stručnjaka. Na osnovu pomenutih pregleda zaposlenih utvrđujemo da je bila stalna fluktuacija radne snage i da se u ovim godinama ovaj problem nikako nije skidao s dnevnog reda tekućih poslova.

Posebним poglavljem analizira se i prikazuje prodaja bakra. Ponovo se ističu teškoće u izvozu 1920. godine zbog dejstva mera jugoslovenske vlade o zabrani izvoza bakra proizvedenog u Jugoslaviji. Zabrana je vremenski obuhvatila period od maja do avgusta ove godine. Potom su se nadovezale takse na izvoz bakra. Sigurno je, da je Francusko Društvo Borskih Rudnika uložilo potreban napor i nastupalo sa dovoljno autoriteta da se oslobodi svih suvišnih fiskalnih nameta. Izgleda, da ovoga puta to i nije bilo osobito teško, budući da su ove takse ukinute već 21. februara 1921. godine kao suprotne rudarskom zakonodavstvu. Smetnje su dolazile i zbog periodičnog korišćenja prevoza Dunavom, tj. samo u letnjem delu godine.

Potom se analiziraju štetne posledice dejstva državnih mera na izvoz bakra. U toku kalendarske 1920. godine isporučeno je kupcima 3.667 tona, od toga najveći deo, 3.350 tona ispušten je kupcima van Jugoslavije, a najmanji skoro beznačajan deo od 317 tona u Jugoslaviji. Pošiljke su zbog pomenutih razloga isporučene u drugoj polovini poslovne godine.

O prodaji bakra u Jugoslaviji, sem nekoliko desetina tona izdatih privatnim firmama, rečeno je, da se uglavnom odnosi na prodaju Kraljevskoj vladi: Ministarstvu pošta i telegrafa i Ministarstvu transporta i veza. Pored ovih, još u poslovnoj 1919/20. godini izvesne količine bakra isporučene su Ministarstvu nacionalne obnove. Sve ove isporuke još nisu bile sasvim sređene od strane Kraljevske vlade te je upućen zahtev za izvršenje konačnog obračuna.

Zbog mera zabrane izvoza bakra, još sredinom 1920. godine skladištena je prilična količina zaliha, od 1655 tona. Izvoz je bio namenjen francuskim kupcima. Nametnuta izvozna taksa, ukinuta tek februara 1921. godine, nepovoljno se odrazila na izvoz u toku prve polovine godine što je zadržalo ne samo pomenute zalihe, već i kasniju proizvodnju. Stoga su francuski proizvođači mogli da se oslobode ovih zaliha tek u drugoj polovini 1921. godine, ali po tada važećim cenama. Uostalom, da vidimo šta se o ovome navodi u izveštaju Upravnog odbora:

»I dok je cena elektrolitnog bakra na Londonskoj berzi bila u prvom polugodištu kalendarske godine 104,71 funti, a vrednost jedne funte sterlinga 53,329 franaka, prosečna cena u drugom polугоđu iste godine iznosila je samo 75,96 funti, a vrednost funte je bila 52,751 franak. Tako je vrednost naše prodaje smanjena za oko 1400 franaka po toni bakra, što znači da je vrednost realizovanog bakra za više od dva miliona franaka manja od iznosa koji bismo dobili da smo mogli isporučiti bakar u prvom polугоđu kalendarske godine.«

Iz izveštaja Uprave rudnika Ministarstvu šuma i ruda ističu se neki od problema kao dugoročni i teže rešivi. Ovo razume se, prevashodno iz ugla njihovog sopstvenog gledanja. Dakle, otežano snabdevanje i teškoće oko obezbeđenja neophodne radne snage nastavljaju se i nekoliko narednih godina. Zbog napora na obezbeđenju normalnih uslova proizvodnje moralo se odustati od izvršenja jednog dela programa.

U delu, programa radova za 1924. godinu predviđena je proizvodnja od 7000 tona bakra zasnovana na programu eksploatacije rude.

Planirano je da se iz rudnika Čoka Dulkan izvadi 150.000 tona rude. Vađenje rude će se vršiti između trećeg horizonta (100.000 tona) i četvrtog horizonta (50.000). Prema planu vađenja rude od 150.000 tona predviđeno je i njeno topljenje kojim će se dobiti 7.000 tona bakra. Planiran je rad peći u toku 650 dana. Ostvario bi se radom: tri peći u toku četiri meseca, dve peći u toku dva meseca i jedne peći u toku šest meseci. U procesu konvertovanja radilo bi se na četiri konvertora u toku osam meseci i dva u toku četiri meseca. Pored starih manjih konvertora predviđeno je i korišćenje dva nova, dvostrukog kapaciteta.

Iz izveštaja Upravnog odbora o poslovanju Kompanije u poslovnoj 1923/24. godini vidimo da je proizvodnja prvi put ne samo dostigla rekordnu proizvodnju već je i premašila za 145 tona. Razlika, pak, u odnosu na proizvodnju iz 1922/23. godine je u korist poslednje za 1.363 tone. Iz ovoga a i iz drugih pokazatelja proizašla je i znatna dobit za Kompaniju.

»Ostvarena dobit je veća u odnosu na rekordni poslovni period kako zbog povećanja proizvodnje tako i zbog povećanja cene bakra u francima; u stvari, porast vrednost funte sterlinga u odnosu na franak, više je nego nadoknativa kurs metala u funtama kao što pokazuje donja tabela:

	1922—23.	1923—24	Razlika
Elektrolitni bakar u Londonu	fun. 73.14.0	68.13.2	5.0.10 manje
Funta sterlinga	fr. 65.959	82.100	16.201 više
Cena tone elektrol. bakra izražena u francima prema gornjoj tab.	fr. 4.861	5.641	780 više

Rad ostalih službi je takođe povoljno ocenjen s napomenom da je povećanje njihove aktivnosti ograničavao nedostatak radne snage, naročito sre-

dinom godine. U vreme sezone poljoprivrednih radova dobar broj radnika napuštao je rad u rudniku i topionici radi obavljanja poslova na svojoj zemlji. Ilustracije radi prikazuju se i znatne razlike proizvodnje u toku godine. »Tako na primer: najmanje mesečna proizvodnja u toku poslovne godine iznosila je 242 tone u avgustu 1923. godine a najveća 1027 tone u martu 1924. godine«. Stoga su preduzimate mere na eliminisanju, odnosno ublažavanju ovog, tada akutnog i velikog problema. Zahvaljujući tome ubrzo su postignuti povoljni rezultati, što se manifestovalo povećanjem prosečnog broja prisutnih radnika.

Sada se već više nije postavljao problem snabdevanja gorivom van Srbije koksom i briketom. Ovome je znatno doprineo vidno poboljšan transport na jugoslovenskim železnicama koji je prvih posleratnih godina dugo bio otežan. U toku ove poslovne godine ukupno izvađeno 136.218 tona rude. Dakle, još ranije postavljen plan od 150.000 tona se potpuno ne ostvaruje. No to je ipak napredak i povećanje od 20.584 tona u odnosu na prethodnu godinu. Ruda je najviše iskopana u četvrtom horizontu koji je većim delom osposobljen za proizvodnju. On je sam davao skoro trećinu ukupne rude. Uporedo s tim, redovno su obavljani istražni radovi na glavnom rudnom telu Čoka Dulkan. Započeti su istražni radovi u blizini glavnog nalazišta koje se razlikovalo od ovoga a obećavalo povoljne rezultate.

Izvođeni su i radovi na raskrivki, no u obimu koji je bio moguć raspoloživom radnom snagom. Na ovim poslovima imamo i primenu mehanizacije. Puštena je u rad nova parna lopata, a njihov broj se povećao na pet. Nabavljeni su i vagoni za uklanjanje jalovine. U toku godine uklonjeno je 123.086 kubnih metara raskrivke. I na ovom području rada postignut je napredak. Uklonjeno je više raskrivke nego prethodne godine za 36.672 kubna metra.

Otpočeli su i radovi na otvaranju novog mesta za vađenje rude. Predstojala je eksploatacija rudnog tela po otklanjanju raskrivke. Do kraja godine planirano je završavanje galerije za prevoz radi povezivanja rudnog tela sa novim oknom. Na svim ovim poslovima u rudniku radilo je 452 radnika i stručnjaka, odnosno 84 više nego u prethodnoj godini.

Rad u topionici odvijao se na skoro istovetan način kao u 1922. i 1923. godini. Peći su naizmenično radile: jedna u leto, tri u toku zime. Rađeno je i na poboljšanju rada konvertorske sale. Postavljena su i nova postrojenja: novi kotlovi, novo postolje za konvertor, turbo mašina, pumpe i drugo. I u topionici je povećan broj zaposlenih. Sada je prosečan broj 511, a to je 92 radnika više nego u prošloj godini.

U cilju unapređenja proizvodnje, u okviru mehaničarske službe organizovan je jedan poseban odsek — služba eksploatacije.

Napredovao je prevoz bakra i raznog drugog materijala železnicom, što ukazuje na sasvim normalizovan rad ove vrste transporta i povećanja proizvodnje. Prevezeno je 7.629 tona bakra i 158.582 tone drugog materijala.

U sklopu ukupnih napora za unapređenje i povećanje proizvodnje nastojalo se, da se što veći broj radnika stalno veže za Bor. To se moglo postići samo povećavanjem tada još uvek nezadovoljavajućeg stambenog fonda. Završavani su započeti stanovi i otpočela izgradnja novih radničkih kuća: 7 kuća sa po 4 stana, jedne zgrade sa 8 stanova, dve zgrade sa po 29 odeljenja i jedne zgrade sa 10 odeljenja. Ove poslednje veće zgrade svakako su bile namenjene radnicima koji su živeli u Boru bez porodice.

Mere za povećanje produktivnosti rada vršene su razvojem i rasporedom mehanizacije. Izgrađeno je novo stovarište za kračnjak, za rudu, tran-

sportni kabl koji će povezivati novi majdan krečnjaka u Krivelju. Izgrađen je i treći veliki rezervoar za glavno snabdevanje vodom topionice, kapaciteta 17.500 kubnih metara na dan. Otvorena je i nova hemijska laboratorija.

Snabdevanje gorivom teklo je sve bolje. Zakupljeni rudnik lignita Podvis obezbeđivao je otpremanje u Bor preko 10.000 tona uglja. Ove godine otpremljeno je 11.350 tona. Iz Vine je dopremljena znatno manja količina — 1.717 tona. Uspešni rezultati na istraživanjima novih naslaga uglja u Vini omogućili su stvaranje nove koncesije »Blagovesti«. Zbog eksploatacije uglja u ovom rudniku postavljena je pruga širine 0,60 i u dužini od 1.800 metara.

Krečnjak se vadio u majdanu Metovnice. Njegov tadašnji kapacitet bio je preko 60.000 tona, a zapošljavao je prosečno 62 radnika.

Ove godine osetno je povećan ukupan broj zaposlenih u proizvodnji. Zajedno sa Podvisom i »Blagovestima« ukupno je bilo zaposleno 1.624 radnika, 262 više nego prethodne godine.

Istovremeno, postignut je značajan uspeh na realizaciji ratne štete od bivših nemačkih okupatora. Pod okriljem Službe za staranje o privatnim imanjima i interesima i uz podršku francuske vlade, 8. marta 1924. godine došlo je do pogodbe između generalnog predstavnika nemačke vlade pri Mešovitom francusko-nemačkom sudu i grupe industrijalaca. U grupi su se nalazili predstavnici Francuskog Društva Borskih Rudnika. Industrijalci su izneli zahteve sudu u vezi štete prouzrokovane ratom u stranim zemljama. Postignuta je pogodba koju je sud potvrdio te su postavljeni zahtevi povučeni. Umesto toga, ustrojen je određen dug a raspodelu među članovima izvršili arbitri od njih postavljeni. Isplata duga imala se izvršiti u nekoliko rata prema odluci Službe za staranje o privatnim imanjima i interesima. I ubrzo potom već do 30. juna ove godine u tri rate primljen je iznos određen Kompaniji kao ratna šteta. Posle odbijenih 3 odsto koje je Služba naplatila za posredovanje, Kompanija je primila iznos od 17,598.258 franaka i 9 centi. Prema tome, Francusko Društvo Borskih Rudnika moglo je biti potpuno zadovoljno krajnjim ishodom ovog problema jer je naplaćena šteta bila trostruko veća od stvarno pričinjene. Time je znatno popravljeno stanje blagajne te se moglo prići otkupu obligacija 5 odsto i ponova 6 odsto puštenih u opticaj.

Godišnji prihod Kompanije na kraju poslovne godine ostvaren je sa 14.416.941 franak i 92 centa. Posle odbitka opštih troškova pretplatu na marke, poreze i drugog ostao je saldo od 12.621.723 franaka i 78 centima. Ovom saldu dodat je iznos od 323.272 franaka 85 centa prenet iz prošle godine, te su se ukupna raspoloživa sredstva popela na 12.944.996 franaka i 63 centa. Na osnovi ovako povoljnih rezultata učinjen je predlog za isplatu dividendi od 84 franaka za prioritetne akcije i 81 franak za redovne akcije. Pošto su 15. jula učinjene isplate od 40 i 37 franaka ostali deo ostvarenih dividendi mogao se, po usvajanju bilansa, isplatiti.

Prioritetne akcije posle odbitka poreza iznosile su:

prva dividenda	6 franaka
druga dividenda	78 franaka

UKUPNO: 84 franaka

Sa odbijanjem isplaćenih 40 franaka bruto ostatak je 44 franaka. Redovne akcije iznosile su:

prva dividenda	3 franaka
druga dividenda	78 franaka
UKUPNO:	81 franak

Po odbitku 37 franaka ranije isplaćenih (15. jula), bruto ostatak je 44 franaka.

Najzad, čist iznos dividendi posle odbitka poreze imao je sledeće rešenje:

Za prioritetne akcije	nominalna vrednost	38 fr. 72 cen.
	donosiocu	36 fr. 54 cen.
Za redovne akcije	nominalna vrednost	38 fr. 72 cen.
	donosiocu	36 fr. 55 cen.

Očito je da su francuski akcionari mogli biti zadovoljni ovakvom raspodelom. Dalji razvoj u ovom pravcu je bio još povoljniji. Perspektiva francuskog kapitala u Borskom rudniku bila je velika. Društvo je hitalo u susret novim profitima. Eksploatacija jugoslovenskih prirodnih bogatstava bila je i laka i uspešna.

ISTRAŽNI RADOVI U KRIVELJU

Istražni radovi u Krivelju bili su obustavljeni u periodu od 1916—1918. godine, i ne samo obustavljeni već potpuno zanemareni čak i u pogledu održavanja galerija.

U Kiridžijskom potoku, gde su radovi bili u toku avgusta 1914. godine glavna galerija (kota + 0.00) je celom dužinom zatrpana zbog odrona koji se dogodio na 20 metara od ulaska. Ostale galerije prokopane uzvodno od glavne, na obe padine Kiridžijskog potoka, su nepristupačne, vode potoka su nagomilale nanose koji su zatrpani napola ulaz. Zbog toga je teško postaviti u kakvom su stanju unutrašnje galerije i podupirači.

Sve u svemu, izgleda da će radovi na čišćenju i opravci u cilju obnavljanja istražnih radova biti obimni.

Od opreme postoji napolju jedan kompletan vagonet i jedna šasija od vagoneta.

Šine za prevoz, postoje još vani ali je delimično oštećena i mora biti zamenjena.

Bor, 28. marta 1919.

Potpis: Marešal

Francuska arhiva, XII — 5/1

FRANCUSKO DRUŠTVO BORSKIH RUDARA

RUDNIK

IZVEŠTAJ O REZULTATIMA ISPITIVANJA IZVRŠENIH U OKOLINI BORA

I. Krivelj

Obiđeni su brežuljci severno i istočno od Krivelja (primitivan kraj); posebno potoci i uzvodno od Kriveljske reke do izvora u krečnjačkoj planini na severu. Ništa interesantno. Erozijska je bila relativno slaba i jedva da je nagomilala andezita. Malo mineralnih jama, osim u jednom sloju vidljivog andesita u potoku koji se uliva u Kriveljsku reku prema centru sela, u onome odmah prema istoku; sloj andesita pomešanog sa piritom (mali procent).

Ranije istražne galerije su uostalom u blizini ovog izravnanja.

II. Oštelj

Pre dvanestak godina jedan radnik u rudniku, kopajući bunar na svom imanju, koje se nalazi istočno od Crne reke, je pronašao ugalj. Jama, duboka 8 metara, 3 metara vode. Prema rudarevim rečima ugalj je pronašao oko osmog metra, pošto je iskopao 4 do 5 metara »žutog kamena« i oko 1 metra »plavog kamena«. Neki komadi uglja su nađeni i u ranije iskopanoj zemlji. Idući uzvodno uz potok nema traga od uglja, naprotiv nalazi se jedna mešavina (šljunak i pesak) na plavičastom peščaru koji izgleda odgovara »žutom i plavom kamenu«.

III. Bela Reka

Ima već dvadesetak godina da korisnici Rismana (de Rusman) vrše istražne radove u predelu Bele Reke. Po kazivanju meštana jedno nalazište uglja trebalo bi da se nalazi zapadno od sela u blizini jednog potocića koji se uliva u Belu Reku u severnom delu sela. Iskopana je bila jedna galerija;

posle četrdesetak metara došlo se do uglja. Radovi su obustavljeni oko 1906. godine u isto vreme kad i u Rismanu, verovatno po savetu gospodina Lezerža (Lazerges). Trenutno nema otvora galerije posle stropošavanja ponovo je koristila kao korito potoka.

Rudnik uglja u Sikolu

500—600 metara severozapadno od mesta na kome Sikolska reka seče put Rgotina—Negotin. Na 17. kilometru od Negotina. Sadašnje stanje: otvori i galerije srušene, zapuštene još na početku. Podupirači srušeni. Pet srpskih kuća u lošem stanju. Vađenje rude (par manège) pomoću čekrka, izvlačenje pomoću kofa i ručnih pumpi. Ostalo na mestu: 2 trouglasta kaveza za vagonete od 0,70, dizalica po sistemu zubčanika između čekrka i maneža. Nikakvih vrednosti.

Nemoguće je trenutno videti nešto drugo. Evo obaveštenja dobijenih od jednog rudara koji je radio dvadesetak godina u ovom rudniku.

Radovi su otpočeli pre više od 50 godina, verovatno silaženjem. Radovi obustavljeni zbog nemogućnosti da se izvrši vađenje sa vagonetima koje su posedovali. Tada su iskopali okna i galeriju. Galerija je otpočela 1877. godine, a okno nešto pre. Evo kako je po njegovim rečima opšti izgled rudnog ležišta.

U I horizontu je skoro sav ugalj iznet. U II horizontu malo radova. Vlasnik je umro 1909. godine (bez naslednika). Eksploatacija je nastavljena vrlo slabo pod nadzorom vlasti i na kraju je radnike plaćao negotinski okrug.

Prestao sa radom definitivno 1912. godine. Sada ima oko 12 radnika.

Bor, 1. jula 1919.

Potpis: Riva

Francuska arhiva, XII — 5/1

RUDNIK IZVEŠTAJ O ISPITIVANJIMA U OKOLINI BORA

1. Topla

Polazeći od sela Bela Reka, duž reke prema Luki, nedaleko od sela, napuštali drugostepeno krečnjačko područje da bi ušli u područje kristalnog škriljca. Topla se nalazi u ovom području blizu kose koja je odvaja od andesitnog područja iz Bora. U koritu jedne pritoke reke Jastrebac (južna obala) blizu Tople, nalazi se piritno nalazište. Mora da su veoma davno ovde vršena istraživanja; teško se nalazi njegov položaj dok naprotiv raniji radovi su vrlo uočljivi. Na njima se nađe poneki lep primerak pirita, ali celo područje izgleda da je dosta siromašno.

Druga dva piritna ležišta na dvema pritokama (severna obala) su analogne po strukturi. Još jednom ćemo posetiti ovaj region da bi uzeli srednji primerak mustru, kako bismo pokušali da uočimo vezu između ova tri ležišta koja se nalaze na samoj granici područja dozvoljenog za ispitivanja gospodina Vajferta.

2. Tanda

Udaljavajući se od Luke prema Tandici, odmah nestaje i zona kristalnog škriljca a pojavljuje se granitna zona. Cela visoravan koja se pruža u dužini preko 10 kilometara od Luke prema Tandici je od granita. Obišli smo sve pritoke Crnajke južno od Tandice: ni traga od rude. Svuda je isti granit, a povremeno se javljaju tragovi kvarca i ortoza (orthose). Korito potoka čini uglavnom pesak nastao raspadanjem granita: zrna kvarca, ortoza, i manjih ljuspica lisnaca (tinjca) koji svetlucaju na suncu. Severno od Tandice je područje andesita i galbrosa. Nedaleko od Crnajke nalazi se mesto gde je vađen bakar. Koristili su ga iz Majdanpeka.

3. Kriveljska reka (Zapadno od Krivelja)

Područje Kriveljske reke koje obuhvata prostor između sela Krivelja i Pjatra Rošije (crveni kamen), bilo je predmet brojnih istraživanja: istra-

živanja Kompanije (Kiridžijski potok i Ogašu Ursuluj (Medveđi potok), ranija istraživanja (jug — Ujova reka, Cerova, Crvena). Na ovom području nema vidljivih tragova mineralizacije, sva izvršena istraživanja bazirala su se na postojanju jedne zone menjanja i rastvaranja (rastvoreni andesit — kvarcit itd.). Svuda gde postoji ova zona izvršena su ispitivanja. Najinteresantnija su ona u Kiridžijskom potoku i Crvenoj (reci).

Trenutno je vrlo teško da se obnove radovi u Kiridžijskom potoku. To će se učiniti kasnije.

Istrage u Crvenoj (reci) u podnožju Pjatra Roza ne vrše se više. U ovoj zoni raspadnutog andesita dogodila su se velika odronjavanja i galerija je zatrpána. Ali područje raspadanja se jasno vidi, čak se može naći i sa druge strane Pjatva Roze u dolini Male Skačice.

Istraživanja će otpočeti u Crvenoj. Zbog odrona primorani smo da novu galeriju postavimo u blizini stare.

3. Zlot

U okolini Zlota (posebno visoravan N. O.) ispitivanja su vršena u vezi sa proizvodnjom hidraulične energije. Nema prirodnih padova, neophodno je dakle izgraditi brane. Pronađena su dva mesta pogodna za to.

- 1) Jedan kilometar nizvodno od ušća Selišnog potoka i Veljevine,
- 2) Nizvodno od mesta gde Mikuljska reka izlazi iz velike pećine.

U vreme posete, nivo vode je bio visok, ali neposredno pred naš dolazak bilo je velikih padavina. Tačnija merenja će se moći obaviti čim nastupi period bez kiša, i u isto vreme sačinimo plan mesta pogodnih za izgradnju brana.

Bor, 8 . avgust 1919. godine

Potpis: Riva (Riva)

Francuska arhiva XII — 5/1

RUDNIK IZVEŠTAJ O REZULTATIMA ISPITIVANJA U OKOLINI BORA

1. Istražni radovi u Lubnici

Lubnica se nalazi na terenu tercijera. Na njemu je uglavnom glina i lapor, koji verovatno odgovaraju nanosima neogena, ali je on već sasvim blizu drugog sloja; najmanje jedan kilometar južno od sela nalazi se škriljac i krečnjak.

Svuda oko Lubnice ima tragova uglja.

Trenutno, najjasnija ležišta su u severoistočnom delu od sela, u blizini puta Paraćin — Zaječar.

1) Najpre dva nalazišta lignita koja su jasno na terenu tercijera. Najjasnije ležište je na gornjem sloju, prosečna debljina je 15 c/m, pravac: sever—jug, a nagib oko 12° — veoma mnogo ugljenisanog drveta.

2) Treći trag uglja pojavljuje se posle jednog sloja spaljenog peska (budući da ima sasvim izgled istucane cigle). Na čitavom delu tercijera ne nailazi se na sličan teren. To bi dakle mogao biti kontakt tercijera i drugostepenog mlađeg tercijera. Moguće je da je upravo ta toplota koja je delovala na pesak, proistekla od vulkanskih erupcija u doba krede.

Činjenica je da se ovaj treći sloj potpuno razlikuje od druge dve: to već više nije lignit: ugalj je crn, bez sjaja i nema vlaknast izgled.

Ova ležišta su na severu od Ljubiške reke (mali potok koji prolazi kroz selo), ali ih ponovo nalazimo južno od reke. Od Planinice do Grljana oko 10 kilometara) nalaze se s vremena na vreme slični tragovi. Planinica i Grljan su na terenu krede.

Trenutno su 2 istražne galerije otvorene, one se nalaze u Lubnici, jedna na severu, a druga na jugu od reke. Pre rata su istražni radovi bili mnogo značajniji. Od njih su ostali samo tragovi koji su omogućili da pratimo gore označena tri sloja, i da pronađemo debljinu (čini nam se) veću od 5 metara.

Gospodin Dušan Jovanović koji upravlja ovim istraživanjima čvrsto veruje da će brzo preći ovu teritoriju, i da će pod njom da nađu sloj krede sa ugljem, dakle sastav agalogan svim rudnicima koji ga okružuju: Bogovina, Mirovo, Zagrađe.

2. Zlot

Posle perioda suše od kraja jula i avgusta, učinili smo posetu mestima označenim za izgradnju brane o čemu je bilo reči u izveštaju od jula.

1) Tačka A. — 1 kilometar nizvodno od ušća Selišnog potoka u Beljevima. Dotok vode je bio još znatniji: oko 53 m³ u minuti.

Teren je pogodan za izgradnju velike brane. Crteži ovde priključeni, napravljeni na brzinu daju samo približnu sliku.

2) Tačka C. — Nizvodno od mesta na kome Mikulska reka izlazi iz velike pećine. Prilikom poslednje posete, korito reke u klancu bilo je potpuno suvo. U istom koritu nalazi se snažan izvor — oko 40 m³ u minuti, ali na izlasku iz klanca, tako da je teško naći pogodno mesto za izgradnju brane. Najviše 200 metara uzvodno od izvora postoji mesto na kome bi se mogao dobiti pad od oko 7 do 8 metara.

Ovo mesto je mnogo manje pogodno nego prvo.

PRIMEDBA: Ove godine nije bilo velike suše, jer uglavnom postoje mnogo suvlja mesta.

Bor, 5. septembar 1919.

Potpis: Riva

Francuska arhiva XII — 5/1

IZVEŠTAJ O POSETI FRANCUSKOG DRUŠTVA MAJDANPEKU

Pošto nema nikakvog razloga da za sebe zadržim utiske koje sam stekao za vreme ovog puta, ja ću ih izneti ovde mada većina nema nikakve veze sa mojim osnovnim zadatkom: mogućnost kupovine pirita u Majdanpeku.

Rudnik Vrška Čuka

Gospodin Bonije (Beaunier), direktor ovog rudnika mi je rekao da ima da proda 3.000 tona uglja po ceni od 250 dinara po toni. Njegov glavni kupac je Beočin. Na 5-om horizontu se nalazi izvrstan ugalj za koks, zbog koga je pre rata odlučeno da se u Vražogrncu izgradi furuna.

Današ njegovo vađenje zahteva postavljanje okna na dubini od 250 metara.

Ugalj sa 5-te etaže bi imao procenat isparivih materija od oko 20%, ali približavajući se površini ovaj procenat se smanjuje između 20—10%.

Ovo je najveća mana ovog mesta.

Rudnik Majdanpek Ležište

Gospodin Kurtua (Courtois), direktor Kompanije će poslati jednu nemačku brošuru koja predstavlja vrlo detaljnu studiju o rudnom ležištu, studiju koja bi možda mogla da posluži kao putokaz za itsraživanje pirita u okolina Bora.

Nalazište je vrlo rastureno i ispremetano. Minerali koji se ovde sreću su vrlo složeni. Limonita ima najviše i može se eksploatisati na površini. Skoro da i nema bakra u delovima udaljenim od kontakta, dok se njegov procenat povećava skoro do 3% ukoliko se približava.

Dosta čist, on predstavlja po izboru rudu gvožđa ili rudu bakra. Piriti ispunjavaju pukotine tako da su zidovi od trahita a krov od krečnjaka. Prosečan procenat sumpora ide do 45%, budući da je njihov mineralni sastav blizak FeS₂, proizilazi da procenat prosečne nečistoće iznosi 15%.

Procenat bakra u njemu uglavnom varira od 0 do 3%, a nekad dostiže i do 6%. Piriti sa najvećim procentom bakra su i najprašljiviji, najbolje

ću ih uporediti i po sastavu i po fizičkom izgledu sa rudom koju smo nekad topili u Boru pod imenom »Kriveljska ruda«. Mnogo je lakše dobiti u parčićima siromašan pirit. Druga kategorija minerala predstavlja bakarni kvarcit. U neznatnim količinama, susrećemo i količinu ruda kao što su melahit, melakonit, kuprit.

Najzad, jedan drugi vrlo kompleksan mineral osoben za Majdanpek, označen pod imenom krauk (krauk), sastavljen od magme trahita i svih već nabrojanih minerala učvršćen glinom.

Gospodin Kuroa nije u ovom trenutku mogao da pronade analize ovih raznovrsnih stena, ali će ih uskoro poslati za Bor.

Društvo raspolaze jednom bušilicom sa dijamantskom krunom pa predlaže da se izvrši dužinsko ispitivanje zone obogaćivanja, i da upotrebim izraz gospodina Kurtoa, »Koren drveta čije grane eksploatišemo«. Osim toga, Kompanija polaže velike nade u prisustvo blendem-a nedavno otkrivenog.

Eksploatacija rude

Preko galerija Njihovi otvori prekrivaju čitavu dolinu. Eksploatacija se vrši bez jasno definisane rudarske metode. Ukratko, kopa se u podzemnom majdanu, što je uostalom i najbolje. Okna za zasipanje su delom porušena. Sadašnja proizvodnja je neznatna zbog toga što su radnici pozvani u vojsku, a i zbog poljskih radova. Kad jednom prođe ovaj kratak period, proizvodnja može biti od 40 do 50 tona na dan, u odnosu na 120 do 130 tona pre rata.

Mehaničke pripreme

Kompanija prodaje pirit u finom stanju. On se posle vađenja prenosi u radionice za mehaničku pripremu, podrazumevajući drobilice »Blake«, sita i obrtne valjke i drobilice sa cilindrima.

Topionice

Dve topionice od kojih jedna veoma stara, a druga suprotno njoj nosi ime »nova topionica«. Obe su muzeji metalurgije gvožđa i bakra. U prvoj su ostaci jedne visoke peći koja je nekad proizvodila topljeno gvožđe na drva, i ostaci njene mašine za razduvanje.

Tu je još prvi konvertor koji je služio dobro poznatom engleskom metalurgu Džonu Holveju (Jonh Hollwau).

Sporedne zgrade ove topionice čine radionice za opravljavanje, kovačnica, stolarnica i danas u radu.

Između stare i nove topionice, na rastojanju od oko 2 kilometra nalazi se jedna furuna sa reverberom za bakar, usamljena i neupotrebljiva.

Najzad, nova topionica postavljena na bregu.

Ovaj raspored je nova ilustracija zablude broj izgradne fabrike na padini koja se pravda mogućnošću korišćenja težine.

Sada, međutim, pošto su, kao i u Boru zabranjena proširivanja u dva pravca, treba sav materijal peti usponom dužine oko 100 metara.

U prizemlju je mašinska sala koja je osim kabla, najbolje što ima u Majdanpeku. Treba napomenuti da se u njoj nalazi kompresor od 1.000 konjskih snaga koji ima, trenutno se ne upotrebljava.

Električni Generator ima napon 221 volt, koji se zatim transformiše na 2000 volti. »Babccok« peći su istog tipa kao i naše, sa istom zagrevnom površinom. Zagrevanje se vrši drvetom.

Na gornjem spratu su vater-žaketne peći. To su dve eliptične peći.

Dimenzije osovine elipse u visini otvora na ognjištu za cevi od mehova iznosi oko 2,50 m. i 1,50. Broj tih otvora je 10.

Na sledećem spratu koji predstavlja platformu za punjenje (utovar) su ostaci konvertora »Knudsen«.

Na kraju gornji spratovi su napravljeni po dimenzijama magacina za rudu i druge materijale i svi su snabdeveni vratima po sistemu »Hurlboldt«.

Proizvodnja

Od završetka rata bilo je samo 13 dana topljenja po jednoj peći: Proizvodnja ima dve faze:

1) Topljenje u sulfidnoj peći:

Proces topljenja za rad od 24 časa sadrži:

Pirita	3 ^T do 3 ^T 500
Krauk	4 ^T do 5 ^T
Limonit	27 ^T do 28 ^T
Kvarcit	2 ^T do 3 ^T
Krečnjak	3 ^T do 3 ^T 500
Stare šljake	6 ^T
Koks	6 ^T do 6 ^T 500
	što iznosi 16,5% rude
Drvenog uglja za predtoplj.	0 ^T 150
Dobijeni sulfat	4 ^T do 4 ^T 500
Procenat	20 do 27%

Prosečan sadržaj šljake:

SiO ₂	27
CaO	14
FeO	50
Ostalog	9 od čega bakra 0,30

Upotrebljava se koks koji su ostavili Mađari. Ostalo je još najviše stotinak tona. On je izbušen pre upotrebe peći. Krečnjak su žene rukama odabrale, a zatim je izdrobljen veličine gušćijeg jajeta.

Količina koksa izgleda velika, procenat sulfata vrlo nizak. Istina je da je procenat bakra u rudi mali, ali verovatno gasovi imaju mnogo ugljen-dioksida. Nismo analizirali gas.

Nekada se topljenje vršilo drvenim ugljom (ćumorom) čiji se procenat penjao na 40%. Izgleda da se za vreme rata i u Boru upotrebljavalo ovako mnogo uglja. Opeke za otvore svoda peći su posebno topljeni daleko od peći, i gospodin Kuroa daje isto objašnjenje za njih, kao što sam ja

označio za Bor (izveštaj od marta). Budući da će uskoro nedostajati koksa, Kompanija pravi trenutno ćumur na ćumuranama sa specijalizovanom bugarskom radnom snagom. Dnevna proizvodnja iznosi 5 tona, a cena koštanja 300 dinara po toni, franko topionica. U ovu cenu od 300 dinara za drva koja su iz šuma sa koncesije, ulazi i 60 dinara za transport od ćumurana do topionice.

Proba sa drvenim ugljom nije još obavljena. Gospodin Kuroa se pribojava redukcije limonita pred otvorima za cevi od mehova i stvaranja de loup ferreux.

2. Topljenje za crni bakar

Siromašni sulfat tako dobijen traži se u gomili 5 ili 6 puta za redom, zatim se topi u peći za crni bakar.

Postupak topljenja u toku 24 časa je sledeći:

Karbonitni kvarcit	6T100
Prženi sulfid	32T400
Koks	7T740
Drveni ugalj za predtopljenje	0T300

Proizvodnja obuhvata crni bakar i bogati sulfid. Zgura sadrži 1,15% bakra i ponovo se topi.

Transportna kabla

Od Majdanpeka do Milanovca. Dužina 17 kilometara. Postavljanje izvršila kuća Bleichert. Prolazi iznad kolonije bez zaštitnika. Nije bilo nikada nezgodnog slučaja. Stubovi su skoro svi od metala. Oni koji su od hrastovine su ostali u dobrom stanju, dok su bukovi stubovi veoma loši.

Od postavljanja kabla pa do rasta cena transporta po toni, uračunavajući amortizaciju, pepela se na 4,50 dinara. Kapacitet transporta dostiže 400 tona za 14 časova rada, od 5 časova ujutru do 7 časova uveče.

Radna snaga

Kompanija okuplja oko 300 radnika, muškaraca i žena od kojih su 80 u rudniku. Nema ni jednog stanovnika u Milanovcu ili u ovom kraju koji ne priča da su ovi radnici dobro plaćeni.

Plate su: za muškarce 13—14—15 dinara (stari rudari i stručni radnici dostižu i 16 dinara). Za žene 5 i 6 dinara.

Rekrutovanje ovih radnika je vrlo teško i Kompanija ima zbog toga velike teškoće da poveća vađenje pirita.

Kolonija

Kad je reč o koloniji treba napomenuti na su kuće pokrivene bukovom šindrom, dužine od 0,50 m. širine 0,12 i oko 0,01 debljine, a postavljene su u parovima, kao što se postavlja ravan crep.

Na taj način krovna konstrukcija je veoma laka, i izgleda veoma ekonomična. Vek trajanja je oko 15 godina (sem u slučaju požara). Većina rudničkih zgrada su tako pokrivene.

Prodaja pirita

Jedno skladište je napravljeno u Milanovcu, ali ni jedna lađa nije još natovarena. Ugovori o prodaji uskoro će biti završeni. I dok se bakar, da bi se mogao izvesti taksira sa 5 dinara, pirit dobija to pravo sa taksom od 100 dinara po toni. Od tada je snižena na 1 dinar. Ove činjenice su bez sumnje usporile zaključivanje ugovora. Gospodin Kurtoa mi nije rekao svoju prodajnu cenu, koja uostalom nije još fiksirana, ali ne sumnjajući u cilj moje posete, rekao mi je da je smanjenje troškova omogućilo piritu iz Rija i Tarsije (Tharcis) da konkuriše njegovom do Beča. Pošto sam mu govorio o mogućnosti da mi iskoristimo taj pirit, bio je oduševljen tom mogućnošću.

Pošto ćemo mi uzeti pirit u komadima jedan deo troškova za mehaničku pripremu, koji ih sada opterećuju, otpašće.

Trenutno, pirit koji sadrži manje od 1% bakra smatraju se kao da ne sadrže, bakar, samo se procenat sumpora plaća.

Ukoliko procenat bakra ide iznad 1% može predstavljati i teškoću za ovu kompaniju: srpska država može zabraniti izvoz ukoliko ona ne uspe da dokaže da je nemoguće vađenje bakra na teritoriji Srbije, ili zahtevali povraćaj pepela posle vađenja sumpora.

Iz toga proizilazi da će verovatno samo bakarni pirit biti po ceni prihvatljivijoj za Bor.

Ali bakarni pirit koji se trenutno eksploatiše je prašan (prašinjav) pa će u cilju da Bor postane jedan od klijenata, gospodin Kurtoa usmeriti svoja istraživanja u pravcu uslova za njegovo realizovanje. Njegove ponude će biti upućene direkciji.

Mogućnosti kupovine metalnog sulfida

Cena vađenja bakra iz metalnog sulfida kako se vrši u Majdanpeku je vrlo visoka.

Postoje dva mala konvertora koji služe za preradu sulfida dobijenog po »Kundsenu«, ali po rečima gospodina Kurtoa, zbog nedostatka stručnjaka njima se ne služe. U ovim uslovima kupovina sulfida od strane Bora, bila bi korisna za obe kompanije, pa je gospodin Kurtoa, odlučio da podnese predlog svom Upravnom odboru.

Zaključak

Budući da nisam upoznat analizama raznih proizvoda, ne mogu da dam bliže pojedinosti. Ali će gospodin Kurtoa poslati u Bor uzorke kao i sastav raznih kategorija pirita i podneće jasne predloge.

Pošto sam upoznao proizvodnju u Majdanpeku i njegove načine razvoja, a budući da s druge strane znam naše vlastite teškoće, smatram da je najbolji način da se usklade interesi prodavca i kupca, u tome da podstaknemo Majdanpek da proizvodi vrlo siromašan sulfid na primer 10% umesto 25%, i da nama proda čitavu svoju proizvodnju, koja će onda sa dosadašnjih 10 tona dnevno popeti se na 40 ili 50 tona.

Bor, 4. oktobra 1920. godine

Potpis: Gay

Francuska arhiva XII — 5/1

BELEŠKA
O NALAZENJU LIGNITA U SLATINU

Geografski položaj (Vidi plan br. 1) Ležište lignita nadenog u Slatini, se nalazi na desnoj obali Ruknavica potoka, desne pritoke slatinske reke, a na oko 600 metara izvodno od ušća. Nalazi se na više od 400 metara od slatinske crkve. Kao što pokazuje ovde priložena karta, mesto je van teritorije dozvoljene za istraživanje u Boru.

Značaj nalazišta

Ono se sastoji od dva dela koji leže jedan preko drugog. Debljina im je približno 0,30 i 0,10 metara bez jasno određene strukture. To je mešavina lignita i sterila. Izgled je dosta pravilan, negib oko 30°. Ovi delovi su međusobno odvojeni mekanom peščarom debelom oko 3,50 metara.

Uzorci uzeti na licu mesta prilikom analize dali su sledeće rezultate:

vlažnost	25.38
gasovite materije	44.02
prah	26.62
vezani ugljenik	29.36

Bilo bi vrlo teško da se otvori galerija za istražne radove na ovom sloju zbog snažnih odrona koji su se dogodili u dužini od 40 metara, budući da desnu obalu usekle površinske vode.

Može se izvršiti proba na dužini od 4 do 5 metara da bi se videlo da li ima kontinuiteta i da li nagib ostaje isti ali prethodno treba saznati da li je Slatina već obuhvaćena u nekoj dozvoli za istraživanje.

12. januar 1921.

Potpis: Marešal

Francuska arhiva XII — 5/1

Ohrid, 23. mart 1921. godine

UPRAVI BORSKOG RUDNIKA
B O R

Prilikom pronalaska velike količine zlatne rude, biću tako slobodan da poštovanoj Upravi Borskog rudnika ponudim mustru rude u kojoj se sadrži velika količina zlata.

Ova muštra što vam je šaljem, to je samo sa gornjeg sloja, ali još veći i gustiji slojevi nalaze se u neznatnoj dubini.

Ove silne količine zlata pružaju se prema mome ispitu na velikom prostoru.

Kako sam nameran tražiti koncesiju od Države za eksploataciju ovog zlatnog rudokopa, ja ću biti tako slobodan toj Upravi ponuditi ako bi i Vi hteli ući sa svojim kapitalom kako bi zajednički mogli eksploatisati ovaj rudokop.

Što se pak tiče koncesije ja sam tvrdo uveren da ću je u najkraćem vremenu dobiti od Ministarstva šuma i rude.

Što se pak tiče kapitala, ja posedujem lično sa jednom velikom svotom, samo što ta suma ne bi mogla zadovoljiti moj početni rad.

Pre nego što sam naumio tražiti sebi strane kapitaliste za početak ovog rada, ja sam se prvo rešio da toj Upravi uputim molbu, da li ste voljni stupiti u ovakav posao ili ne, i pod kojim uslovima.

Nadajući se da će mi poštovana Uprava odgovoriti na ovu moju molbu ostajem s poštovanjem.

Živko M. Stepanović
ekonom okružne bolnice Ohrid

Francuska arhiva XII — 5/1

Bor, 30. marta 1921.

GOSPODINU ŽIVKU STEPANOVIĆ
ekonomu okružne bolnice

O H R I D

Gospodine,

Čast nam je obavestiti vas o prijemu vašeg cenjenog pisma od 23. marta, koje smo mi uputili našoj Generalnoj direkciji u Parizu.

Čim dobijemo uzorke o kojima govorite, izvršićemo njihovu analizu, a rezultate ćemo poslati u sedište našeg Društva, koje jedino ima ovlašćenje da odlučuje o ovim pitanjima.

Primate, gospodine, dokaze našeg dubokog poštovanja.

Direktor

Francuska arhiva XII — 5/1

Ohrid, 8. aprila 1921.

DIREKTORU FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA
B O R

Čast mi je potvrditi prijem vašeg pisma od 30. marta tekuće godine koje je bilo odgovor na moje pismo od 23. marta tekuće godine.

Veoma se radujem, gospodine direktore, što ste bili tako predusretljivi, te ste uzeli moju ponudu sasvim brzo u posao.

Iz vašeg cenjenog pisma, doznao sam da mustru zlatne rude, koju sam vam poslao, još niste dobili, verovatno da je se zadržala na putu.

Današnjom vam poštom šaljem još jedan egzemplar, koji sam ja izvađio iz veće dubine nego što se oni — što sam vam ranije poslao.

Ovaj primerak što vam ga šaljem razcepljen je na dvoje, iz koga možete vrlo lepo da vidite kako se gusti slojevi zlata pružaju.

Kako sam željan da ovaj posao sa eksploatacijom što pre otpočnem to ću biti tako slobodan gospodina direktora učtivo moliti za dejstvo kod Generalne direkcije u Parizu — da ovu stvar što pre ubrza i rezultat povodom ove ponude meni što pre dostavi.

Izvolite primiti, gospodine direktore, moju najveću blagodarnost zbog vašeg zauzimanja, ostajem šaljući vam tople pozdrave.

Živko Stepanović

Francuska arhiva XII — 5/1

Bor, 16. april 1921.

**GOSPODIN ŽIVKO STEPANOVIC
EKONOM BOLNICE**

O H R I D

Gospodine,

Čast mi je obavestiti vas da sam primio vaše pismo od 8. aprila, kao i to da smo primili dva uzorka koje ste nam poslali.

Ovi uzorci nisu bili dovoljno veliki da bi mi mogli izvršiti analizu u našoj laboratoriji u Boru. Mi smo ih uputili našoj Generalnoj direkciji u Parizu.

Naše Društvo će vas direktno iz Pariza obavestiti o daljem toku ove stvari.

Primite, gospodine, izraze mog dubokog poštovanja.

Direktor

Francuska arhiva, XII — 5/1

**KRIVELJ
IZVEŠTAJ O ISTRAŽIVANJU UGLJA NEDAVNO ZAPOČETOG**

Na oko 1.300 metara (vazdušnim putem) istočno od kriveljske crkve, nedavno su počeli istražni radovi na ispitivanju uglja na kredastom terenu u blizini kontakta andesita i krečnjaka. Istražni radovi se obavljaju u zoni B na desnoj obali Ogašu Anon Điko, leve pritoke Kriveljske reke, a na oko 1.200 metara uzvodno od ušća.

Istražno okno se sastoji od samo jedne galerije, koja je započeta još 1. jula 1921. godine, na jednom izravnjanju crnog škriljca. Pravac je 20°. Sadašnja dužina je 6 metara. Do sada nije otkriven nikakav trag uglju. Radovi su već obustavljeni zbog nedostatka radne snage.

U oktobru i novembru 1919. godine vršili smo neka istraživanja bakra u zoni A na Ogaš Anon Điki, najmanje 100 metara nizvodno od sadašnjeg mesta istraživanja.

Kao što se vidi na ovde priloženoj skici, novi radovi se nalaze blizu sasvim malo izvan naše koncesije za eksploataciju i naše dozvole.

Radove je otpočeo Kosta Grujić trgovac u Krivelju, koji je dobio dozvolu za jednostavna istraživanja, a koja obuhvata tri komune Krivelja (manji deo ulazi u teritoriju isključive dozvole za istraživanja na koncesiji u Boru (Buče i Topla).

To je ista krečnjačka formacija kakva je nađena u Rgotini vreme ranijih istraživanja uglja kao što smo našli u Oštrelju 1920. godine na jednom izravnjanju lignita. Nikakvi povoljni rezultati nisu dobijeni na ova dva mesta.

Bor, 16. jul 1921.

Potpis: Marešal (Maréchal)

Francuska arhiva, XII — 5/1

FRANCUSKO DRUŠTVO
BORSKIH RUDNIKA

Bor, 24. jul 1922. godine

GOSPODINU GENERALNOM DIREKTORU
BORSKIH RUDNIKA

P A R I Z

Gospodine generalni direktore,

Čast mi je da vam dostavim studiju o geološkim ispitivanjima gospodina Belanžea (Bellanger) na području Bora. Ova vrlo interesantna studija pružiće vam veoma detaljne podatke o geološkom i tektonskom sastavu, kao i mineralizaciji čitave koncesije i područja odobrenog za istraživanje.

Sa gospodom Dinijem (Duny) i Belanžeom obišao sam čitav teren i posetio razna već poznata mesta, a studija gospodina Belanžea čini mi se da jasno precizira pitanje istraživanja.

Opšte uzevši, područje Bora je sastavljeno od terena iz perioda kreda, koji su se veoma nabrali u pravcu sever 40° prema zapadu pod dejstvom velikih tektonskih pomeranja u doba tercijera.

Ovim naborima pridodno odgovaraju pregibi ili pukotine koji se pružaju od Pjetra Roša — pravac od Kiridžijskog potoka, Šula, pravac Bor, Slatina, Brestovac — pravac Krivelj, Oštrelj i zone najmanjeg otpora kroz koje su se izgleda početkom tercijera ogromne mase veoma različitih eruptivnih stena, označenih pod imenom koje nam se čini veoma uopšteno, andezitnih, provukle.

Ova uvlačenja stena su izgleda imala izuzetno dejstvo na (etaže) vrlo napukle i nabrane spratove kompleksa koji nadvisuje krečnjački sloj u Krivelju. Zatim je nastupilo snažno dejstvo erozije na njih.

Piritna nalazišta u ovom području jasno pokazuju da su u direktnoj vezi sa andezitom. Mineralna rastvaranja su duž pukotina i u propustljivim delovima oslobodili konsolidovani andezit i mogli su stvoriti nakosa ležišta, a naročito impregnaciju i zamenjivanje.

Rastvaranje pod dejstvom andesta u ovim akcijama, a kasnije pod dejstvom oksidacije površine, jasno i lako pokazuju, u predelima erozije, položaj važnih tačaka. Ove transformacije idu od proste propilizacije, sa gubitkom fero-magnezitnih elemenata, na granicama dejstva mineralnih isparenja do kompletnije modifikacije koja podrazumeva delimičan ili čak totalan nestanak felfata tamo gde je dejstvo bilo kompletnije i gde se osećila oksidacija pod dejstvom vode. Na poslednjem spratu se susreće samo peskoviti beli kvarc ili gvožđevit koji uglavnom sadrži zlata. Spoljni izgled ovih terena, tako izmenjenih i podređenih erozija pokazuju se u obliku kvarcnih vrhova vrlo gvožđevitih, pomešanih sa kaolinom. Ovakav izgled je vrlo karakterističan i odmah privlači pažnju.

Osim retkih izuzetaka koji su uostalom beznačajni, označene transformacije su sve poređane u pravcu označenih velikih tektonskih pukotina. Čini se da su andesiti došli dosta rano da bi bili još makar delimično, podređeni snazi pucanja duž označenih pukotina, što je obrazovalo na nekim mestima ovih pravaca, možda pomoću drugorazrednih činilaca, zone polomljene i isprekidane u odnosu na dubokim zonama. Ove zone, veoma propustljive i duboke, omogućile su u povoljnim uslovima stvaranje interesantnih piritnih ležišta kakva mi tražimo.

Kasnije je erozija uticala pa su rudna ležišta iznad hidrostatičkih nivoa pretrpeli dejstva *per descensum*, koja su obogatili bakrom delove koji su još postojali.

O ovome se može dobiti jasna slika u ležištu koje se eksploatiše na Čoka Dulkanu, gde je ovo poslednje transformisanje i obogaćivanje pomoću »*per descendum*« bilo veoma snažno i čija se dejstva još mogu zapaziti na nivoima 4-og horizonta, što pokazuje da su raniji hidrostatički nivoi bili ispod današnjih, a posebno ispod našeg 4-og horizonta. Iz onog što se može videti čini se da prva piritna ležišta imaju slab procenat bakra i da je ovo drugo obogaćivanje neophodno da bi ih učinila interesantnim.

Recimo još i to da su sve najinteresovanije poznate tačke u blizini kontakta sa sedimentom.

Koristeći izložena zapažanja, naš cilj će dakle biti da istražimo najpre mesta gde se najverovatnije moraju nalaziti piritna ležišta, a među njima ona mesta gde dejstvo obogaćivanja izgleda najsnažnije. Treba se dakle na prvom mestu ograničiti na red velikih pukotina i na mesta gde je transformacija andesita snažna i u blizini je poslednjeg označenog sprata; a naročito na mesta koja odgovaraju ovim opisima i koja su već dala rezultate ili jasne pokazatelje. Biće potrebno raditi dosta nisko da bi bili u zonama koje su interesantne budući da hidrostatički nivo igra ovde primarnu ulogu.

Na osnovu ovoga mogu se dati opšta uputstva za istražne radove koje treba preduzeti.

Mi ćemo se zadržati samo na ovim.

Na koncesiji

a) Okolina nalazišta koja se koriste na Čoka Dulkanu čije širenje u pravcu sever—zapad i jug—istok izgleda interesantan za ispitivanje zbog već dobijenih pokazatelja u ova dva pravca a koji ukazuju na mogućnost produžetka nalazišta. Ova mogućnost je uostalom u skladu sa mišljenjem iznetim o ovom ležištu.

Područje Čoka Dulkana se pokazuje kao najbolje na ovom terenu.

b) Zona Tilva Roša, Tilva Mike i susedne. Poznate činjenice (stanje rastvaranja, mineralizacije, bakarne vode) i dobijeni rezultati u ranijim radovima na Tilva Miki (dynamitière) iz koje su i radovi gospodina Šlumberga (Schlumberger) takođe pokazali. Teško je precizno se izjasniti o procentu bakra koji bi se mogao naći, ali bi on mogao biti značajan na dosta velikom prostoru.

Blizina ovi zona sa sadašnjim mestom eksploatacije stavlja ih u prvi plan.

c) Zona bliska Krivelju, u kojoj rastvaranje, mada manje odmaklo nego u predhodnim mestima je još uvek značajno i gde je pronađeno, u Timočkom potoku značajno i interesantno nalazište.

Terani dozvoljeni za istraživanja

Zona u kojoj se nalazi Kiridžijski potok. Ovo područje je veoma transformisano, reklo bi se da odgovara značajnoj pukotini, i pruža na više mesta značajne podatke pa čak i u Kiridžijskom potoku ukazuje na nalazište sa velikim procentom rude.

Naročito ćemo u ovim poslednjim zonama proučiti centralna mesta.

Verujemo da ćemo dobiti interesantne podatke na ovim različito odbačanim mestima.

Što se tiče drugih zona koje na površini pružaju dokaze o transformaciji baziraju se na prvim procenama čini nam se da ima mnogo manje verovatnoće da će dati povoljne rezultate, naročito Pjetra Roš ostavlja nepovoljniji utisak nego drugi regioni.

I kad je reč o Borskom potoku verovatnoća nam izgleda takođe mala.

U zaključku opšta predviđanja o radovima bi se sastojala u sledećem:

Za koncesiju

Na Čoka Dulkanu. — Radove obavljati do kraja prema pravcu sever-istok i jug—zapad, pošto su se do sada pokazali korisnim. U slučaju potrebe neki manji površinski radovi na prokopu na koti 24, na primer.

Bušenje na Tilva Rošu i Tilva Miki i okolini, tako povoljna, produžavanje galerije u 3-em horizontu prema Tilva Rošu.

Posle ispitivanja ovih tačaka a u skladu sa mogućnostima, ispitivanje zone Krivelja pomoću bušenja i manjih radova.

Za teren dozvoljen za istraživanja

Svi naponi moraju biti usmereni na region Kiridžijskog potoka i transformisanu zonu koja se produžava u pravcu sever—zapad i jug—istok.

Ovaj region zaslužuje ispitivanje. Mogli bi se na njemu obaviti neki obični radovi i bušenja.

To je opšti program koji mi je čast da vam podnesem kao uputstvo za istražne radove. Čim budemo obavili fizičke radove moći ćemo da pristupimo ispitivanju područja Kiridžijskog potoka i čim stigne bušilica preduzećemo sa njom ovo ispitivanje kao i ispitivanje koncesije. Budući da smo dali obim ovih radova, izgleda da bi još jedna bušilica bila korisna, ali ćemo

se na to pitanje ponovo vratiti kad to bude neophodno. U međuvremenu čini nam se da će za prve radove biti dovoljna bušilica koja treba da stigne.

Teren dozvoljen za istraživanja

U vezi sa granicom terena dozvoljenog za istraživanja u oblasti istočno od Od Kiridžijskog potoka, ova granica seče na dva dela čitavu zonu veoma transformisanu koja ide od šula prema severo-istoku duž Kiridžijskog potoka.

Izgleda da bi bilo mnogo bolje da se pogleda ova zona obuhvaćena u našim prvim istražnim radovima, zbog svojih mogućnosti koje izgledaju realne.

Ma kako bilo Kosta Grujić izjavljuje da ima dozvolu za istraživanja na ovom regionu, je otpočeo manje radove i pitao nas je da li smo zainteresovani za njih, imao je s druge strane (Banka Timok) ponuda s tim u vezi.

Rekao sam mu da ću vas obavestiti o tom pitanju. Smatram da bi bilo neophodno da ga zadržimo, i ako vi ocenite da je prihvatljiv ovakav način posmatranja pitanja, mogao bih da održavam kontakt sa njim u vezi tog predmeta, da vidim kakve su njegove ideje i u slučaju potrebe da vam podnesem njegove predloge ukoliko bude nekih prihvatljivih.

Direktor

Francuska arhiva, XII — 5/1

FRANCUSKO DRUŠTVO BORSKIH RUDNIKA
25. januara 1925.

GOSPODINU MINISTRU ŠUMA I RUDNIKA

B E O G R A D

Gospodine ministre,

Shodno članu 84. Zakona o rudnicima, čast mi je podneti vam svoj izveštaj, koji se odnosi na radove izvršene u 1924. godini na terenu dozvoljenom za istraživanja u opštini Bučje, date pod zakup gospodinu Kosti Grujiću.

Naši radovi su obavljani u zoni Srbul Potoka, gde su raniji radovi u galerijama i na oknima dali interesantne podatke.

Tu se nalazi zona propilizovanog andezita, vrlo kremenastog, a na nekim mestima piritan.

Usred ove stene, na više mesta se nalaze manje pukotine bogate mineralima, koji jasno daju dokaze o postojanju bakra (sulfidi).

Tražili smo mesto pogodno za sondažu; pošto smo proučili sve ranije radove, izabrali smo jedno mesto na levoj obali potoka nizvodno od glavne galerije već postojećih istražnih radova. Bušenje je izvršeno sa našom standardnom bušilicom, sa benzinskim motorom, tipa »Jugersoll«.

Služili smo se alatom 114 mm, što nam je omogućavalo dobijanje uzoraka od 9 mm. Prvi metri istraživanja vršeni su na otkrivki ranijih galerija i na nanosima potoka, trebalo je postaviti cevi. Cevi smo spustili do dubine do koje smo sretali kompaktni teren; postavljeno je 6 metara cevi.

Bušenje je bilo dosta sporo, jer, kao što su to potvrdili izvučeni uzorci, radilo se o kvarcu vrlo lomljivom i trošnom.

Kao što pokazuje priloženi presek, na svim nivoima bušotine imali smo jednaku stenu. Njene karakteristike se mogu okarakterisati i na sledeći način: propilizovani andezit, veoma beo, skoro potpuno preobražen u kvarc sa prisustvom piritnog gvožđa, katkad neznatno bakaran (u tragu); ovaj pirit nije ravnomerno podeljen u kvarcnoj masi, već neravnomerno; količina se menja idući od nekih izolovanih zrna ka vrlo bliskim zrnima što daje izgled kompaktnosti.

Treba primetiti da na gornjem delu bušotine, kvarc prati manja količina minerala kao što su hlorit i epidot.

Bušenje je završeno na dubini od 107 m 50.

Troškovi se penju na sumu od 45.765,64 dinara, a čine ih:

Plate radnika	17.366,40
Transport	2.569,32
Krupan materijal	9.911,59
Popravke	2.520
Razni materijal	11.159,13
Kaliksit — kvarc-venci	2.239,20
<hr/>	
Ukupno:	45.765,64 dinara

Broj radnih dana iznosio je:

Šef sondaže	52
Bušioци i mehaničari	104
Prosti radnici	382
	538 dana

Ovde je priključena specifikacija troškova.

Primate, gospodine ministre, dokaze mog dubokog poštovanja.

Direktor

SPECIFIKACIJA TROŠKOVA

radova izvršenih u 1924. godini na području dozvoljenog za istraživanja u opštini Bučje, koje je dato pod zakup gospodinu Kosti Grujiću

Petroleum i benzin	10.099,29
Ulja, maziva, krpe	354,24
Krupni materijal i oprema	10.617,19
Održavanje i opravke	2.520
Kaliksit-kvarc-venci	2.239,20
<hr/>	
Svega materijal:	25.829,92
Plate i prevoz	19.935,72
<hr/>	
U K U P N O:	45.765,64

Francuska arhiva, XIV — 2/5

20. januar 1927. godine

**GOSPODINU MINISTRU ŠUMA I RUDNIKA
KRALJEVINE S. H. S.**

B E O G R A D

Gospodine ministre,

Shodno odredbama čl. 84. Rudarskog zakona, čast mi je podneti vam izveštaj o izvršenim radovima u 1926. godini na terenu prava istraživanja rude i kopova u opštini Bučje (srez Zaječar, oblast Timočki), koje je uzeo u zakup g. Kosta Grujić, trgovac iz Krivelja.

U prošloj godini vršeni su radovi na dva mesta: u Srbul potoku, gde smo nastavili seriju sondaža početih ranijih godina, i u Kupinovu, gde je izvršena jedna sondaža i nešto istražnih radova putem galerija.

Svi ovi izvršeni radovi predstavljaju u Srbul potoku 118 metara sondaže, u Kupinovu 99 metara, 86 sondaža i 15 metara galerije, što čini ukupno za godinu dana 232 metra 86.

Radovi u Surbul-potoku

Sondaža je bila postavljena između druge dve, na haldi galerije koja se nalazi na levoj obali potoka, kojom se naišlo na jednu malu žicu bakarne rude od jedno dvadesetak santimetara debljine. Ova sondaža je vršena rotativnom sondom sa kaliksitom, koju je pokretao benzinski motor, tipa »Ingersoll-Rond«.

U početku su cevi bile postavljene samo na prvih 5 metara, ali usled velikih odronjavanja na dubini od 60 metara, morale su se cevi postaviti na toj visini. I u mesto alatljika od 114 m/m kojima se služilo do ove dubine, prešlo se na seriju od 90 m/m kojima su se mogla dobiti srca od svega 65 m/m.

Kad se je dospelo na dubinu od 118 metara desila su se u jami sonde nova odronjavanja na jednoj dužini od 23 metra. Kako smo već bili na izmaku moći sonde i kako dobijeni rezultati nisu bili mnogo interesantni, to je rad obustavljen.

Skoro na celoj dužini sondaže imali smo kvarcnu stenu, veoma trošnu, te je vrlo malo srca moglo da se izvuče. Sretali smo naizmenične slojeve kvarca i belog propilitiziranog andezita, koji je postojao sve znatniji ukoliko smo se više spuštali. Liksivijacija je bila mnogo slabija nego u sondaži prethodnih godina. Prema tome dakle najinteresantniji deo ove zone je prema severu.

Radovi u Kupinovu

Oblast Kupinova predstavlja jednu prostranu površinu propilitiziranog andezita i kvarca, manje-više šupljikavog. Strana zapadna, strana masiva oivičena je jednom rečicom, Lipa reka, čiji tok obeležava jedan kontakt plavkaste gline. Ovaj se kontakt da lako pratiti, on je lako uočljiv na više stotina metara.

Pri prvom proučavanju ove zone nijedna tačka, na dugačkom pojasu kontakta, nije privlačila neku naročitu pažnju. Prema tome izabrana je za sondažu jedna tačka, za aparat lako pristupačan, na 400 metara odprilike severo-istočno od tačke, gde se rečica i put ukrštaju. Jednovremeno, južno od ovog puta, na 200 i 400 metara izrađene su dve probne galerije, jedna od 8 i druga od 7 metara. I u jednoj i u drugoj ostalo se u plavoj glini kontakta, u kojoj se kao i uvek nalazilo nekoliko komada rude.

Sondaža je vršena sa običnom sondom, kao i Srbul-potoku, i sa serijom alatljika od 114 m/m. Dospelo se do dubine od 99, 86 metara. Kao što se to da videti iz preseka priloženog ovom izveštaju, sondaža je stalno ostala ili u samom kontaktu, ili u njegovom neposrednom susedstvu. U početku, do dubine od 14,50 metara, nailazilo se na plavu glinu sa čvorovima rude, potom, do kraja jame sonde, bila je jedna mešavina gline i belog propilitiziranog andezita, uglavnom dosta piritnog, koju su presecale vezice, gline, vrlo često u procesu raspadanja u plavu glinu.

Suma utrošena na sve ove istražne radove iznosi: 47.566,77 dinara, od čega je utrošeno na:

nadnice	19,050,00
transportne troškove	7.821,10
razni materijal	20.695,67
U K U P N O :	47.566,77

Broj nadnica je bio:

šefa sondaže	75
radnika specijalista	150
rudara	64
nadničara	353
U K U P N O :	642

Prilaže se jedan pregled za opravdanje ovih troškova.
Izvolite pismom, gospodine ministre, i ovom prilikom uverenje moga dubokog poštovanja.

Direktor

Francuska arhiva, XIV — 2/5

Pregled za opravdanje troškova

Petroleum i benzin	6.696,35
Ulja, maziva, krpe	465,00
Alat	1.447,75
Karbid	395,30
Kaliksit, kvarc, venci	9.349,78
<hr/>	
Ukupno materijala	20.695,67 dinara
Nadnice i transportni troškovi	26.871,10
<hr/>	
S V E G A :	47.566,77 dinara

20. januara 1927. godine
u Boru

Francuska arhiva — XIV — 2/5

**GENERALNOJ RUDARSKOJ DIREKCIJI
MINISTARSTVA ŠUMA I RUDNIKA KRALJEVINE S. H. S.**

B E O G R A D

Shodno odredbama čl. 84. Rudarskog zakona, čast mi je podneti Generalnoj rudarskoj direkciji izveštaj o izvršenim radovima u 1927. godini na terenu našeg prava istraživanja rude i kopova u atarima opština Bučjanske i Kriveljske, sreza Zaječarskog, oblasti Timočke (R. br. 916 od 4. februara 1923. godine).

U toku minule godine istraživanja su vršena na jugo-istoku sela Krivelj, a u vezi sa vršenim istraživanjem na terenu jednog drugog prava, čija je granica susedna ovoj.

Izgleda zaista da je ova kriveljska zona povoljna za istraživanje bakarne rude. Na istoku sela, a pružajući se prema jugu na jednoj dužini od 2 do 3 kilometra, nalazi se jedna pukotina, koja je paralelna velikoj borskoj pukotini, iako je naravno od mnogo manje važnosti.

Stene su sličnog sastava i fenomeni loksivijacije su dali rezultate slične onim, na koje nailazimo u već proučenim delovima borske pukotine.

U sred kvarca i raspadnutog andezita tragovi pirita su dosta mnogobrojni. Na izvesnim tačkama čak, kao u Todorovom potoku, ovaj je pirit dovoljno kompaktan, da obrazuje pravu rudu. Tragovi ranijih radova su mnogobrojni na obalama potoka, čiji gornji deo inače nije nikada proučavan. Istina, ova se oblast približava padini pukotine i nalazi se u gotovo neposrednom susedstvu jednog lanca senonskih krečnjaka. Pri svem tom, bilo je od interesa tačno ispitati poredak i prirodu zemljišta, te je stoga odlučeno da se u ovoj oblasti izvrši jedna sondaža.

Detaljan rezultat sondaže izložen je na preseku koji je priložen ovom izveštaju. Sondaža je izvršena do dubine 107 metara. Ovi su radovi dosta dugo trajali i mnogo koštali, pošto su znatne opravke sonde izvršene u našim radionicama.

Na samom mestu, izabranom za sondu, a prilikom nivelisanja radi postavljanja aparata, naišlo se na jedan mali izdanak pirita sa tragovima kovelina, ali to su samo bile tačke mineralizacije bez važnosti i koje ne traju dugo.

Sonda ulazi odmah u kvarcit sa mnogobrojnim zrnima piritu sa koga se brzo prelazi na andezit sa mnogo glin. Potom kvarcna stena postaje izrazitija, veoma tvrda i prošarana piritom i pored toga izbrazdana mnogobrojnim končićima piritu.

Jednom rečju, dosta znatni znaci mineralizacije, ali bez ikakve praktične vrednosti. Ukupna suma izdataka za ove radove iznosi danra 49.252 koja se raspodeljuje ovako:

Nadnice	25.567
Ulja i benzin	9.046
Razni materijal	7.811
Transport i dr.	6.818

S V E G A : 49.252 dinara

Broj nadnica je bio:

Šefa sonde	92
Mašinate	92
Nadničara i pomoćnika	460

U K U P N O : 644

Prilažemo i jedan pregled za opravdanje izdataka.

Primite, gospodine ministre, dokaze mog dubokog poštovanja.

Direktor

Francuska arhiva. XIV — 2/5

P R E G L E D

za opravdanje učinjenih troškova za izvršene istražne radove na terenu u atarima opština Bučje i Krivelj, a u toku 1927. godine

Delovi za sondu	6.134
Benzin	4.923
Ulja i petroleum	3.042
Kaliksit, metalna zrnca	1.424
Drugi razni materijal	1.334

Svega materijal 16.857 dinara

Nadnice	25.567
Orpavke u radionici	4.241
Transport i drugo	2.587

U K U P N O : 49.252 dinara

Francuska arhiva, XIV — 2/5

20. marta 1929.

GENERALNOJ RUDARSKOJ DIREKCIJI Ministarstvo Šuma i Rudnika Kraljevine S. H. S.

B E O G R A D

Shodno odredbama čl. 84. Rudarskog Zakonika, Urpavi Francuskog Društva Borskih rudnika čast je podneti Generalnoj Rudarskoj Direkciji svoj izveštaj o izvršenim radovima, u toku godine 1928. na terenu našeg isključivog prava istraživanja rude i kopova u atarima opština Bučjanske i Kriveljske, sreza Zajčarskog, oblasti Timočke (R. br. 916 od 4. februara 1923. godine).

U toku 1928. godine produžili smo istražne radove, započete u 1927. godini, u mineralizovanoj zoni Todorova Potoka koja se nalazi na od prilike 1.300 metara istočne od sela Krivelja.

Jedna nova sondaža, postavljena na 60 metara od prilike nizvodno od one koja je izvršena u 1927. godini, otpočela je rad na dan 12. septembra 1928. godine. Ovaj rad smo prekinuli na dan 11. oktobra iste godine, a na dubini od 100^m.10.

Ova sondaža dala je sledeće rezultate:

Do 0^m.70 od površine prošli smo mrtva zemljišta, sastavljena većim delom od sitnog peska manje više izmešanog sa glinom. Na ovoj dubini ulazimo u jednu formaciju slojevnih stena sa izvanredno sitnim zrnima, ovlaš impregniranih sa piritom gvožđa. Ova su zrnca boje sivo-zelenkaste. Ove slojevne stene traju sve do na dubinu od 31^m.50. Mnogobrojne žice piritu gvožđa, vrlo slabe moćnosti, brazdaju ovu formaciju koju je uglavnom obrazuju sedimentne stene (peščara i krečnjak) jako metamorfisane. Ova formacija, od nivoa na 31^m.50 do nivoa na 48^m.50, prosečena je jednom debelom žicom zelene stene koja je dosta bogata piritom gvožđa. Po prolazu zelene stene, ova se formacija nanovo javlja, ali nije tako kompaktna kao gore; jaki uticaji kompresije i laminaže modificiraju njenu strukturu koja je na izvesnim tačkama potpuno škriljasta ili izlomljena. Međutim, ona malo po malo preuzima nanovo svoj primitivni karakter i na dubini od 74 metara opet postaje normalna.

Jedna druga žica prosečena je na dubini od 88^m.50; ona se sastoji iz jednog andezita sa zrnima srednje veličine, boje sive, i gotovo sterilnog. Ova

žica iščezava na 92 metru, gde opet nailazimo na metamorfičnu stenu, kao i na početku i ista se produžava do kraja sondaže (100^m.10).

Ukupna suma izdataka za ove radove iznosi: 87.943 dinara koja se suma raspodeljuje ovako:

Nadnice	17.776
Ulje i benzin	15.672
Razni materijal	19.131
Transport i drugo	35.364

SVEGA DINARA: 87.943

Broj nadnica je bio i to:

Šefa sonde	46
Mašiniste	46
Nadničara i pomoćnika	410

S V E G A : 502 nadnice

Prilaže se jedan pregled za opravdanje izdataka.

FRANCUSKO DRUŠTVO
BORSKIH RUDNIKA
Direktor

Francuska arhiva, XIV — 2/5

20. marta 1929. godine

P R E G L E D

za opravdanje učinjenih troškova za izvršene istražne radove na terenu u atarima Opština Bučjanske i Kriveljske u vremenu od 1. februara 1928. do konca iste godine.

Delovi za sondu	15.105
Benzin	9.623
Ulje i petroleum	6.049
Kaliksit — dramlije	1.267
Razni drugi materijal	2.759

Ukupno za materijal	34.803
Nadnice	17.776
Opravke u radionici	9.235
Transport i drugo	26.129

Ukupno za sve dinara: 87.943

FRANCUSKO DRUŠTVO
BORSKIH RUDNIKA
Direktor

Francuska arhiva, XIV — 5/2

20. marta 1930. godine

ODELENJU ZA RUDARSTVO
Ministarstvo Šuma i Rudnika Kraljevine Jugoslavije

B E O G R A D

Shodno odredbama čl. 84. Rudarskog Zakonika, Upravi Francuskog Društva Borskih rudnika čast je podneti Odeljenju za Rudarstvo svoj izveštaj o izvršenim radovima, u toku 1929. godine, na terenu našeg isključivog prava istraživanja rude i kopova u atarima opština Bučjanske i Kriveljske, sreza Zajčarskog, Banovine Moravske (R. br. 916 od 4. februara 1923. godine).

U 1929. godini obavili smo nešto istražnih površinskih radova bez velike važnosti i bez rezultata i izvršili smo na desnoj obali Lipe Reke, blizu Ogašu Nice, jednu sondažu, postavljenu na 603 metra nadmorske visine, sa zadatkom da se ispituju zemljišta u dubinu, u susedstvu jednog izdanka gline kontakta, između propilita i andezita, duž Lipe Reke. Ova sondaža započela je rad na dan 21. jula, i zaustavljena je na dan 28. septembra na 165 metara dubine.

Prošli smo 1^m30 aluvija, pa potom 3^m gline i na 4^m30 dubine naišli na propilit beličast, piritan i glinast; od 46 do 55^m prošli smo jedan pojas piritne gline, ispod koje smo nanovo naišli na isti propilit beličast, glinast i piritan, koji postaje više silikatan od 100-og metra do 140-og metra, gde smo primetili smanjivanje tvrdoće slobodnog kvarca, inkrustiranog u steni, i povećavanje vezica gipsa isto vertikalnih.

Pirit je stalno obilan, ali bakar posotji samo u stanju tragova. Sondaža je zaustavljena na 165^m zbog sporog napredovanja i visoke cene koštavanja koja je nastupila, koliko usled tvrdoće terena, koja je izazvala prekidanje vretena, toliko i usled hrđavog stanja pristupnih puteva koje smo morali opravljati cele jedne sedmice, pre nego što smo mogli krenuti materijal za sondažu.

Ukupna suma izdataka za ove radove iznosi: 154.087,05 dinara, koje se suma raspodeljuje ovako:

Nadnice	31.193,25
Ulje i benzin	21.609,65
Razni materijal	68.623
Transport i drugo	32.661,15
Svega Dinara:	154.087,05

Broj nadnica bio je:

Šefa sonde i mašinista	168 1/2
Nadničara i pomoćnika	927
Svega:	1.095 1/2

Prilaže se jedan pregled za opravdanje izdatka.

Francuska arhiva, XIV — 2/5

P R E G L E D

za opravdanje učinjenih troškova u 1929. godini
Za radove na terenu istražnog prava R. Br. 916/23

Delovi za sondu	60.065,20
Benzin	15.962,95
Ulje i petroleum	5.646,70
Razni drugi materijal	8.557,80
Ukupno za materijal	90.232,65
Nadnice	31.193,25
Opravke u radionici	24.172,90
Transport i drugo	8.488,80
Ukupno za sve dinara:	154.087,05

Francuska arhiva, XIV — 2/5

25. marta 1931. godine

ODELENJU ZA RUDARSTVO Ministarstvo Šuma i Rudnika Kraljevine Jugoslavije

B E O G R A D

Shodno odredbama čl. 84. Rudarskog Zakonika, Upravi Francuskog Društva Borskih Rudnika čast je podneti Odeljenju za rudarstvo svoj izveštaj o izvršenim radovima, u toku 1930. godine, na terenu našeg isključivog prava istraživanja rude i kopova u atarima opština Bučjanske i Kriveljske, sreza Zaječarskog, Banovine Moravske (R. Br. 916 od 4. II 1923. godine),

U toku 1930. godine, izvršili smo jednu sondu severo-istočno od sela Mali Krivelj, u dolini Valja Mare,, a blizu puta Krivelj—Pjatra Roš. Ova sondaža, označena pod imenom: sondaža Kriveljski Potok br. 6, imala je za zadatak ispitivanje donjih slojeva zemljišta jedne zone koja nam je označena kao u nekoliko interesantna, prema jednom izveštaju o podacima prethodno izvršene elektromagnetske prospekcije.

Ova sondaža otpočela sa jednom burgijom od 216 m/m dospela je do dubine od 103^m,60 sa burgijom od 165 m/m.

Do 15-og metra prošli smo kroz jedan kvarcni, nepiritni šešir. Stena postaje najzad malo više kvarcna i piritna, ali nam ne daje kern, pošto je vrlo meka i izlomljena. Uspeli smo dobiti u cevi za sedimente samo nekoliko vrlo retkih uzoraka zemljišta.

Ovu smo stenu imali do 101 metra otprilike, na kojoj smo dubini primetili u našoj cevi za sedimente nekoliko malih komada šljunka vrlo malo promenjenog.

Na dva od ovih uzoraka našli smo muskovita, koji se mineral retko nalazi u eruptivnim stenama ove oblasti.

Stigavši do prirodne stene, ili u najmanju ruku, do u njeno susedstvo, zaustavili smo ovu sondu na dubini od 103^m,60.

Troškovi za ove radove, ne računajući znatne izdatke za prethodne električne prospekcije, iznose dinara: 81.109,10.

Broj izvršenih nadnica bio je: 657, i to:

Šef sonde i mašinista	81
Prosti radnici i pomoćnici	576
	<hr/>
Ukupno nadnica	657

Troškovi se raspodeljuju ovako:

Delovi za sondu	26.276,70
Benzin	6.582,75
Ulja i petroleum	5.413,90
Razni materijal	2.504,65
	<hr/>
Ukupno za materijal	40.778,00
Nadnice	18.268,40
Nabavke i opravke	15.105,75
Transport i drugo	6.956,95
	<hr/>
Svega Dinara	81.109,10

Prilažu se odnosni planovi.
Propisnu taksu plaćamo.

Francuska arhiva, XIV — 2/5

PROIZVODNJA
OD 1921. DO 1930.

№ 1672

Bor, 31. oktobar 1921. god.

**GOSPODINU GENERALNOM DIREKTORU
FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA**

P A R I Z

Gospodine generalni direktore,

Čast mi je da vam podnesem listu predmeta koje smo u stanju da damo službenicima koji dođu u Bor. Svaka vrsta rublja ili posuđa je isključena.

U slučaju da smatrate da rublje i posuđe treba dati besplatno, molim vas da mi date instrukcije u tom smislu, i mi ćemo proširiti narudžbenu koja sada izgleda ovako:

500 pari čaršava.

500 navlaka za jastuke

500 stolnjaka

70 stoni pribora

500 čaša za vodu

i sve što budete smatrali da treba dodati za 70 porodica što predstavlja oko 250 osoba.

Cene uzete iz kataloga kuće »Samaritaine« su označene dole:

čaršava oko	12.000	franaka
navlaka	1.500	„
stolnjaci	900	„
stoni pribor	7.000	„
čaše	300	„

21.700 franaka

Prevoz i carina 100%, ukupni troškovi 43.00 franaka.

Direktor

Francuska arhiva, XXIV — 1/2

Bor, 31. oktobar 1921.

**GENERALNOM DIREKTORU
FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA**

P A R I Z

Gospodine generalni direktore,
Čast mi je da potvrdim moj današnji telegram koji je glasio:
»Rude 1884, istopljeno 1963, bakra 125« Tačne cifre proizvodnje u toku sedmice od 23. do 29. oktobra su sledeće:

Otkopano rude	1884 ^T 600
Istopljeno rude	1963.600
Briketi od prašine	7.000
Proizvedeno bakra	125.049

Glavne nabavke u ovom periodu su sledeće:

Krečnjak	856 ^T 554
Ugalj iz Podvisa	164.640
Ugalj iz Vine	64.850
Ugalj iz Bogovine	260.070

Osoblje zaposleno na raznim poslovima na dan 29. oktobra (subota) je sledeći:

Rudnik

Jama	121
Površinski radovi	36
Mehaničarska služba	56
Topionica	251
Centralna radionica	85
Železnica	81
Majdan u Metovnici	33
Kolonija	49
Štala	32
Radovi	10
Šuma	4
	765

Osoblje na evidenciji istog datuma iznosilo je 985 radnika. Primećujete blago povećanje u odnosu na prošlu nedelju, od 945 na 985.

Naprotiv, prisutno osoblje je za dva radnika manje, zbog slava kojih je u ovo doba godine veliki broj.

Direktor

Francuska arhiva, XXIV — 1/2

Bor, 31. oktobar 1921.

**GENERALNOM DIREKTORU
FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA**

P A R I Z

Gospodine generalni direktore,
Čast mi je obavestiti vas o prijemu vaših pisama br. 1716 i 1717 od 21. oktobra.

Pismo br. 1716. — Sve što je u našoj moći preduzećemo da dereglija (brød 1) ne čeka u Prahovu na naš bakar.

Odmah ćemo u Prahovo odpremiti poslednjih 250 tona bakra za Div (Dives), kad dobijemo telegrafsku dozvolu od Popa (Popa) da možemo uputiti ovu partiju u Galac.

Pismo br. 1717. — (Novo okno)

Nemamo fibrocementnih ploča za bočno oblaganje zgrada novog okna, ali smo mislili da postupimo kao što su to učinili Nemci za zgrade kotlova i mašina.

Nemci su ustvari upotrebili zid i drvo. Ako vi ne nalazite da je to nepogodno, mi bismo učinili isto.

Upravo smo izvršili pregled svog materijala potrebnog za dovršenje novog okna. Najvažniji deo za naručivanje je staklarija.

Ako smatrate da je to potrebno naručiti još sada, obaveštavamo vas da sva armirana stakla treba naručiti, osim onih koja su već na postojećim zgradama, tj. na zgradi gde su kotlovi i na mašinskoj zgradi.

Naravno, da treba predvideti 10% više u slučaju da se u putu razbije.

Metalurški časopis

Naša pretplata na »Metalurški časopis« (Revue Metallurgie) ističe sa decembarskim brojem, pa vas molim da obnovite pretplatu na vreme.

Direktor

Francuska arhiva, XXIV — 1/2

№ 1677

Bor, 1. novembar 1921.

**GOSPODINU GENERALNOM DIREKTORU
FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA**

P A R I Z

Gospodine generalni direktore,
Primio sam vaša pisma br. 1723 — 1727 od 24. i 25. oktobra.

Pismo br. 1723

Poslednjih 500 tona za Đenovu utovareno je u Prahovu na šlepere br. 8 i br. 14, a ne na šleper br. 5, kako smo greškom javili u našem pismu br. 1633.

Pismo br. 1724

Vrlo mali broj naših radnika je do sada obuhvaćen mobilizacijom. Timočka divizija nam je zaplenila jedna kola, 2 konja sa amovima. Danas smo saznali da će vojna jedinica iz Zaječara biti na putu radi povratka u svoj garnizon. Možemo se dakle nadati da će se situacija uskoro normalizovati.

Pismo br. 1725

Primili smo dokumenta o kojima je bilo reči.

Pismo br. 1726

Primili smo k znanju.

Pismo br. 1727.

Od zvaničnih planova overenih od strane biroa Rudnika ovde imamo:

58

1. Plan koncesije
2. Plan dozvole za istraživanja, ali nemamo jedan na kome se nalaze oba ova plana overena od strane biroa rudnika.

Da bismo sačuvali autentično obeležje, poslaćemo odvojeno precrtane kopije svakog od ova dva plana.

Crtež u razmeri 1:75000

Ovde priložene šaljem vam crteže u razmeri 1:75000 plana koncesije i plana dozvole za istraživanja.

Ovaj crtež je napravljen na osnovu druge kopije napravljene na vašoj karti razmere 1:75000 koju ste doneli 1919. godine i ponovo vratili u Pariz.

Razlike koje ćete možda primetiti proističu samo iz deformacije crteža.

Direktor

P. S. Upućujem vam ovde priključeno pismo g. Feja (Fay), našeg glavnog inženjera i pomoćnika direktora.

Francuska arhiva, XXIV 1/2

Bor, 31. oktobar 1921.

Gospodine generalni direktore,

Čast mi je potvrditi prijem vašeg pisma od 18. oktobra 1921. godine i molim vas da budete ljubazni i prenesete članovima Upravnog odbora, moju iskrenu zahvalnost.

Primite, gospodine generalni direktore, izraze mog dubokog poštovanja.

Glavni inženjer

Fej

Francuska arhiva, XXIV — 1/2

59

**IZVEŠTAJ O SITUACIJI I TOKU
RADOVA U DECEMBRU 1921. GODINE**

Proizvodnja

Donja tabela daje pregled proizvodnje u toku decembra.

	Decembar	Novembar	Od 1. jula
Bakar	639 ^T 319	448 ^T 665	2.457 ^T 410
Ruda	12556 ^T 900	9155 ^T 100	38.185 ^T 400
Iz Rudnika Vine	55.630	508.500	1.013.960
Iz Rudnika Podvis	726.640	840.270	5.177.440
Krečnjak	3602.490	2857.470	15.472.280
Koks iz Bora	20.030	38.500	77.920

RUDNIK

Zahvaljujući tome što smo na dva mesta vršili bušenje a morali smo to učiniti zbog nemogućnosti baterije za kotao na oknu »šistek« da obezbedi neprekidan rad dva kompresora, proizvodnja je bila tako velika.

Naši naponi su bili usmereni na proširenje radova na IV horizontu. Ti radovi su primarni kako za obezbeđenje buduće proizvodnje završetkom prvih prerova, tako isto za utvrđivanje količine izvađene rude.

Zbog toga od ukupne izvađene rude u decembru na IV horizont otpada 22%, dok je taj procenat u novembru iznosio 15%.

Na nesreću, u napredovanju u 6-om prerovu prema jugu, naišli smo na steril. Hteli bi da verujemo da je u pitanju jedno lokalizovano područje, kao što je na III horizontu, u odgovarajućem području. Ali opšti utisak o bogatstvu IV horizonta koji sada bolje poznajemo, navodi nas da strahujemo da je ograničen više nego što smo to mislili.

U svakom slučaju, dogodilo se da se prosečan procenat pirita u topiljenoj rudi u decembru smanjio umesto da se poveća.

Pokušali smo da ovo nadoknadimo ponovnim kopanjem rude u prerovu br. 20, koja će zajedno sa rudom iz prerova br. 21 i 50 da poveća prosečan procenat pirita, i da se proširi ispitivanje na zapadnom delu rudnog tela.

Ima još jedna nepogodnost: ruda u ovom regionu je vrlo tvrda, tako da jedan dan kopanja rude daje slab učinak (2^T 20 — 3^T 8).

Treba, međutim, pomiriti se sa sudbinom i još dodati bušilica, uz primedbu da sa procentom od 2^T 02 dnevno u prerovu br. 20 treba nam više od 5 godina da bi došli do druge kriške, a nama je neophodno da na nju dođemo mnogo pre, ako hoćemo da osiguramo budućnost.

Zasipanje je u decembru teklo normalno. U toku leta će ostati samo zasipanje istočnog dela iz koga se ruda vadi kroz okno 2-og prerova.

U IV horizontu, okna br. 4, određeno za zasipanje ove etaže, je započeto i radovi se odvijaju intenzivno.

Raskrivka

Pošto smo preispitali vagonete koje imamo, naručićemo najbolji tip. Naručićemo takođe i izvestan broj vagi.

Dovod vode sa Tilva Roša

Ako sondaža koju treba da izvršimo na Tilva Rošu ne da nikakve rezultate, moraćemo predvideti, kao što to pokazuje izveštaj iz rudnika, postavljanje nove pregrade, šire, u galeriji Tilva Roša. Ali ima opravdanja da verujemo da jedna rudna žica, bar bakarnog pirita, postoji u ovom području i u daljem odkopavanju ove galerije, od koje je rudna žica verovatno vrlo malo udaljena, doći ćemo do nje.

Izveštaj iz Rudnika pokazuje da mašina »Zeyner« radi samo sa 40% kapaciteta kad je pokreće pomoćni kompresor, nedavno postavljen. Sa sadašnjim električnim motorom, ovaj kompresor napravi 210 obrtaja, a napravljen je za 250 obrtaja. Očigledno je da bismo mogli sa prigodnijim motorom da održimo rad »Zeynera«.

TOPIONICA

Topionica je istopila 13.418^T500 rude, što znači više 861^T600 rude nego što je u Rudniku izvađeno. Zalihe rude u magacinu na kraju decembra iznose 6.655^T300 rude.

Potrošnja po toni bakra je sledeća:

	Decembar	Novembar	Od 1. jula
Ruda	20 ^T 989	16 ^T 948	18 ^T 200
Koks	3.049	2.450	2.460
Ugalj	3.705	3.050	3.640
Krečnjak	9.690	8.190	8.060
Ulje	7.590	5.750	8.200 kgr.
Broj dana	24,4	21,4	23

Ove cifre su u povećanju. Ipak, treba reći da iako Topionica ne prikazuje skladirani sulfid, u stvari ima izvesna količina koja odgovara otprilike količini od 80 tona bakra. Da je i ovaj bakar računat u proizvodnji, potrošnja bi onda bila:

Za rudu	18 ^T 700
Za koks	2.710
Za krečnjak	8.625

Troškovi su veći od troškova iz prethodnih meseca. To je zbog toga što je ruda više kvarcna i što je njen sadržaj manji.

Ni potrošnja uglja nije toliko povećana, koliko to izgleda, jer je u decembru Topionica proizvela 77% od ukupne električne energije utrošene na svim postrojenjima Kompanije u odnosu na 47% u novembru.

Puštanje u rad peći broj 4

Peć broj 4 je upaljena 5. decembra.

Budući da opravka vagoneta nije mogla biti završena u roku koji smo predvideli, morali smo pustiti u rad 15 novih vagoneta.

Lokomotiva koja je radila na izbacivanju zgure iz ove peći je izbačena iz upotrebe pre kraja meseca. Pošto nijedna druga lokomotiva nije u voz-

nom stanju, morali smo za ovaj posao da upotrebimo vozilo. Budući da su troškovi održavanja lokomotiva znatno veći, pa se zbog toga mnogi poslovi odlažu, upotrebljavanje volova ima svojih prednosti.

Potrebno je 6 pari volova za jednu peć, da bi zamijenili jednu lokomotivu u toku 24 časa.

Hrana za jedan par volova iznosi 36 dinara na dan; sa održavanjem i platom vodiču to iznosi 56 dinara. Za 6 pari to iznosi 336 dinara dnevno. Ovaj iznos ne prelazi cenu koštanja rada jedne lokomotive u toku 24 časa. Osim ovoga, ušteda se postiže i na održavanju lokomotiva i jednog dela pruge.

Konvertori

Topljenje kvarcne rude u konvertorima je iznapredovalo. U decembru je istopljeno 46.500 u odnosu na 3^T u novembru.

Centralna radionica

U Centralnoj radionici bilo je 2.944 3/4 efektivnih radnih dana, koji se proporcionalno raspoređuju na:

	Decembar	Novembar
Rudnik	10.70%	12.80%
Topionica	38.00	31.20
Železnica	10.70	10.40
Radionica	13.60	12.00
Radovi	1.20	10.00
Kolonija	10.30	8.90
Vina	1.30	
Podvis	0.90	
Metovnica	2.80	14.70
Ostalo	10.50	

Druge službe

Nemamo ništa posebno da dodamo za druge službe.

Žurimo ovde u Boru da osposobimo lokomotivu za Vinu sa četiri para osovina i malu lokomotivu br. 3. Ovu drugu ćemo poslati u Knjaževac oko 15. januara, a prvu početkom februara. Neophodno je da rudnik Vina bude potpuno snabdeven potrebnim transportnim sredstvima, budući da je ugalj iz ovog rudnika jedan od najznačajnijih faktora koji utiču na cenu bakra.

Za majdan u Metovnici zamenićemo lokomotivu gospodina Sime Jovanovića, sa lokomotivom iz Lubnice, kako bismo ovu prvu popravili kao i odgovarajući kompresor.

Osoblje

Ukupno naše osoblje, i prosečan broj zaposlenih radnika u decembru, u toku prosečnog jednog dana u svakoj službi predstavljen je na donjoj tabeli:

	Rudnik	Topionica	Radionica	Podvis	Kolonija	Radovi	Železnica	Magacinišuma	Stale U	Metovnica	Svega
Stanje na dan 30. novembra	482	427	104	103	63	13	109	17	40	67	1.485
Zaposleno u decembru	152	198	10	26	4	2	32	3	3	42	472
SVEGA:	634	625	114	189	67	15	141	20	43	109	1.957
Isplaćeni u decembru	105	24	5	4	3	2	12	3	4	4	166
Isplaćeni zbog dugog odsustvanja	17	13	6								36
Stanje na dan 31. decembra	512	588	103	185	64	13	129	17	39	105	1.755
PROSEČAN BROJ ZAPOSLENIH RADNIKA NA REDOVNIM POSLOVIMA											
Novembar	290	279	83	123	54	9	79	13	34	29	993
Decembar	389	459	95	143	59	11	95	16	37	52	1.365

Povećanje broja zaposlenih je bilo osetno i omogućilo je rad na dve peći.

	Broj dana	Plate	Dodatak na skupoću	Ukupno	P r o s e č n e		
					Prosečne	više	niže
Rudnik	12.737 1/4	164.556,10	73.666,50	238.222,60	18.702	41	12,50
Centralna radionica	2.567	34.581,55	14.111,45	486,93	18.968	43	11
Topionica	15.059 1/4	160.386,25	84.366,05	244.752,30	16.252	44	11,50
Železnica	2.946	31.793,45	16.692,25	48.485,70	16.457	26	10
Metovnica	1.542	12.450,45	9.872,75	22.323,20	14.476	49	10
Novi radovi	336 1/2	3.831,25	1.876,50	5.707,75	16.962	23	7,50
Štala	4.346 3/4	34.950,10	20.448,75	55.398,85	12.744	34	8
Šuma							
	3.953 3/4	442.549,15	221.034,25	663.583,40	16.784	49	7,50

Prosečne plate prelaze 16,745 dinara u novembru u odnosu na 10,784 dinara u decembru.

Ukupan iznos povećanja plata za decembar penje se na 186,25 dinara dnevno, što iznosi 0,136 dinara prosečno po jednom radniku. Prosečno povećanje plata je neznatno zbog brojnog zapošljavanja radnika u tom mesecu.

PROSEČNE PLATE PO SLUŽBAMA

	Broj dana	Ukupan iznos plata	Prosek	
Metovnica	1542	22.323,20	14,476	
Rudnik	Jama	7118 3/4	139.348,90	19,574
	Površina Mehaničar. radionica	2262 3/4	38.203,05	16,883
Topionica	Mehaničarska radionica	3355 3/4	60.670,65	18,097
	Eksplatac. Mehaničarska služba	11244 3/3	174.925,95	15,556
Centralni magacin	3814 1/2	69.826,35	18,305	
Železnica	2567	48.693	18,968	
	Pruga Vuča Eksplatac. Istovar	1324 3/4 779 3/4 613 228 1/2	18.800,65 16.349,05 9.646,90 3.689,10	14,191 20,967 15,737 16,144
Novi radovi	336 1/2	5.707,75	16,962	
Kolonija	1806	23.556,65	13,043	
Štala	1750 1/2	21.669,75	12,379	
Centralni magacin	349 1/4	5.242,45	14,999	
Šuma	441	4.930	11,179	
	39534 3/4	663.583,40	16,784	

POVEĆANJE PLATA BEZ NADZORNIKA

	Plate	Dodatak na skupoću	Ukupno	
Metovnica	14.50	6.50	21	
	Jama	19	6.50	25.50
	Površinski radovi	15	6.50	21.50
Rudnik	Mehanička služba	26	6.50	32.50
	Eksploatac. Mehanička služba	15.50	6.50	22
Topionica		22	6.50	28.50
Centralna radionica		26	6.50	32.50
	Pruga	17.50	6	23.50
	Vuča	20	6	26
Železnica	Eksploatac. Istovar	16	6	22
		15	6	21
Novi radovi		17	6	23
Kolonija		22	6	28
Štale		11.50	6	17.50
Centralni magacin		14	6	20
Šuma — stoka		10	5	15
		26	6.50	32.50

U Č I N A K

Rudnik

	Decembar	Novembar	R a z l i k a	
			Više	Manje
Kopanje	5.580	5.319	0.261	
Jama	1.743	1.673	0.070	
Jama i okna	1.465	1.411	0.054	
Uprava	1.302	1.282	0.020	

Topionica

Na bakru	0.078	0.093	0.015
Uprava	0.040	0.046	0.006

Uprkos puštanja u rad druge peći koje bi trebalo da poveća učinak, kod topionice imamo smanjen učinak zbog toga što proizvedeni sulfat u peći ma nije sav prerađivan, kao i zbog izvršavanja pomoćnih radova kao što su revizija drvenih konstrukcija, opravka radničkih stanova i popravka peći broj 4, u toku prvih dana u mesecu.

Nabavka i potrošnja

	Nabavljeno	Utrošeno
Uglja	2742.010	3272.160
Krečnjak	3864.270	6195.000
Koks	1085.530	1992.530
Ćumur	73.290	73.290
Drvo za loženje	50 1/2 m ³	1007 1/2 m ³
Drvo za rudnik	219 1/3 m ³	1330 1/3 m ³
Plje	3136 kgr.	8707 kgr.
Mazivo	—	330 kgr.
Čelik za zavrtnje	—	3000 kgr.
Dinamit	—	5298 kgr.
Električni detonatora	—	13526 kgr.

Mesečno primanje uglja bilo je manje za 473T220 od potrošnje.

Da nije bilo požara u Podvisu koji je zaustavio rad na najboljim radilištima, i zastoja u radu lokomotive iz Vine, koja je dugo bila na opravci, ovaj deficit u uglju bio bi lako nadoknađen.

Situacija za krečnjak je krajnje nepovoljna; znatan višak na skladištu i zastoj u topionici, daju nam nadu da verujemo da će proizvodnja u majdanu, uz poboljšan transport uvođenjem novih metalnih vagona, obezbediti potrošnju u januaru.

Isporuka bakra

Partije 319 i 320, čije je transportovanje iz Bora završeno 24. oktobra i 11. novembra, su krenule iz Prahova 3. decembra.

Za buduće isporuke Dunavom, nova vaga za bakar, čiji nam je jedan deo već stigao, moći će se zaista i montirati. Bar prve partije će biti ponovo izmerene pre otpremanja.

Pomoćnik direktora

Francuska arhiva, XXIV — 1/2

Br. 1683

Bor, 3. novembar 1921.

**GENERALNOM DIREKTORU
FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA
P A R I Z**

U vezi mog pisma br. 1656 od 25. oktobra, čast mi je obavestiti vas da smo danas poslali fabrici »Zorki« u Subotici partiju bakra br. 321, proizvedenog 27. oktobra, a koja se sastoji od 30 poluga čija je težina 2^T020.

Za ovo otpremanje smo platili:

Transport od Metovnice do Subotice	864.00
Pismo i marka	3.20
Pretovar u Paraćinu	16.00
Utovar u Metovnici i Paraćinu	4.00
	<hr/>
	887.20

Nameravali smo da ovu pošiljku uputimo prošle subote, ali zbog prekida prevoza robe, šef stanice u Metovnici je tek danas mogao da isporuči robu.

Nadamo se da će vas gospodin Vajfert obavestiti o uslovima prodaje ove partije.

Direktor

Francuska arhiva, XXIV — 1/2

FRANCUSKO DRUŠTVO BORSKIH RUDNIKA

Bor, 15. novembar 1921.

**IZVEŠTAJ
GOSPODINU MINISTRU ŠUMA I RUDNIKA**

Gospodine ministre,

Na osnovu odredaba člana 83. Rudarskog zakona, čast mi je podneti vam na odobrenje **Program radova predviđenih za 1921. godinu.**

Mnogobrojne tehničke i finansijske teškoće koje smo morali da prebrodimo ili da ih prenesemo u ovu godinu, omele su nas da u potpunosti realizujemo program koji smo sebi postavili još u oktobru 1919. godine.

Još uvek nismo uspeli da osposobimo za rad sva oštećenja postrojenja, čije je održavanje za vreme okupacije bilo potpuno zanemareno.

RUDNIK

Intenzivna eksploatacija najbogatijih delova, od strane Nemaca, stvorila je u prerovima tako velike razlike u nivoima između ovih da je uređna eksploatacija još i sada nemoguća.

TOPIONICA

Mnogobrojne porudžbine iz inostranstva, izvršene u cilju popravke dotrajalog ili uništenog materijala nisu još stigle zbog otežanih uslova naših kod naših liferanata i usled sporosti međunarodnog transporta.

ZELEZNICA

Još nismo uspeli prikupiti sav vozni materijal, vagone i lokomotive, koje nam je neprijatelj odneo, a opravka onih koje su ostale još nije završena.

KOLONIJA

Ozbiljni naponi, ali još nedovoljni, učinjeni su na sređivanju stambenih zgrada.

U 1921. godini smo postavili sebi za cilj da, pre svega, nastavimo što što je moguće brže težak i skup posao na opravkama i osposobljavanju postrojenja, u cilju da što pre otpočnemo sa proizvodnjom kakvu smo imali pre rata. Ali mi ne smemo tajiti da su troškovi za izvršenje ovih radova veoma visoki, da su novčani napori učinjeni u ovim zadnjim godinama toliki, da ćemo biti prinuđeni, ukoliko se situacija ne poboljša, da izmenimo u toku poslovne godine program radova planiran za 1921. godinu, kako naši troškovi ne bi znatnije premašili sumu koju možemo očekivati od prodaje bakra.

Kao i ranije ruda će se vaditi iz rudnika Čoka Dulkan, način vađenja rude nije izmenjen. Produžujemo izvođenje radova po spratovima od 27 metara koji se uzimaju idući na dole, ovi su spratovi podeljeni na prerove od 12 do 16 metara široke i odvojene jedan od drugog zaštitnim stubovima od 6 metara, svaki prerov je podeljen sukcesivnim horizontalnim odsecima od 2 metra koji se vade odozdo na gore, idući ka jalovini.

Broj spratova u eksploataciji ili u trasiranju nije izmenjen: sva tri sprata služe se izvoznim oknom »Šistek« koji polazi od kote +41,15 ka koti —54, ruda iz 4 sprata, čije presecanje još nije završeno, a eksploatacija tek jedva započeta, penje se do 3-eg horizonta kroz jedno unutrašnje slepo okno snabdeveno sa električnom dizalicom od 15 HP.

Okno za materijal, polazeći od površine (kota +12,30) na koti —54 može takođe, u slučaju potrebe, da posluži za izvoženje rude, i olakša oknu »Šistek«.

Crpljenje vode, čije se nadolaženje osetno povećalo (više od 36m³ na sat) će se osigurati pomoću stanica ranije postavljenih na 3-em i 4-om horizontu, koje pomaže i 3-ća stanica koja dolazi iz jedne istražne galerije iz pravca istok, ispod masiva Tilva Roš.

Kao i prošle godine, proveravanje se obezbeđuje pomoću tri ventilatora koje pokreću električni motori postavljeni na površini, i dva pomoćna ventilatora postavljena na 3-em horizontu.

Ovde priključeni planovi u razmeri 1:500, prikazuju podzemne radove na dan 30. oktobra tekuće godine, sa oznakom radova koje planiramo da izvršimo u 1921. godini.

Izvršenje programa koje se odnosi na razne službe Kompanije: Rudnik, Topionica itd. izneto ovako kako je, naravno da je podređeno sredstvima kojim raspolažemo. Rekrutovanje eksperimentalne radne snage koja nam je neophodna, redovno snabdevanje gorivom, eksplozivom, uljem, materijalom itd. su ozbiljni problemi koje trenutno treba rešiti, ali kupovina i doprema koksa dobrog kvaliteta neophodnog za rad vateržaketnih peći, bio je u 1920, a biće i u 1921. godini takav problem, da sva naša planiranja čak i ona najsigurnija, mogu propasti, ako nam ovog proizvoda bude nedostajalo.

Uprkos svih napora koje ćemo uložiti za izvršenje radova, smatramo da nam neće biti moguće da u 1921. godini proizvedemo više od 3.000 tona bakra. Na bazi ove cifre naše predviđanja su zasnovana.

R U D N I K

Potkopi 1-vi i 2-gi horizont

Ne planiramo izvršenje nikakvih značajnijih radova na ovom nivou, jer bi za ostalu rudu bilo vrlo teško eksploatisati na drugi način sem pod otvorenim nebom.

Na ovim spratovima će se samo održavati već postojeće galerije koje služe za komunikaciju sa nižim spratovima u kojima će se vršiti eksploatacija.

3-ći horizont

Sa ovog nivoa ćemo izvaditi oko 60.000 tona rude, iz 12 odseka. U 1920. godini uložili smo velike napore da zaspemo šupljine koje su Nemci ostavili posle njihove eksploatacije. Ovo će nam omogućiti da u 1921. godini nastavimo skoro normalan rad na ovom nivou.

Nastavićemo vađenje rude u sledećim predelima:

1. Grupa prerova 1, 2, 3, 4, 12 i 13. koji će se služiti oknom 2-og prerova.
2. Grupa prerova 4, 5, 14 i 15 koji će se služiti oknom 4-og prerova.
3. Grupa prerova 8, 7, 16 služiće se oknom 7-og prerova.
4. Grupa prerova 8 i 7 još uvek su bez službenosti.

Prva grupa

Završiće se osma kriška u prerovima 1, 2, 3 izvadiće se 8-ma kriška prerova 12 i 7-mi i 8-mi prerov.

Saobraćajnica A biće postavljena u 8-oj kriški.

Druga grupa

Završiće se 6-ta kriška prerova 4 i izvadiće se 7-ma kriška prerova 4 i 5, 6-ta i 7-ma prerova 14, 5, 6. i 7. kriška prerova 15.

Izradiće se saobraćajnice:

- V — u 7-moj kriški između prerova 5 i 14
- C — u 7-moj kriški između prerova 4 i 5
- D — u 6-oj i 7-oj kriški između prerova 14 i 15.

Treća grupa

Izvadiće se u prerovima 6 i 7 i 16, 4-ta kriška.

Četvrta grupa

Ovi veoma silikatni prerovi neće se moći eksploatisati sve dok budu trajale sadašnje teškoće u snabdevanju koksom, dakle u toku 1921. godine neće se u njima vršiti nikakva eksploatacija.

Saobraćajnica E koja će služiti za provetravanje biće izgrađena u 8-oj krišci između prerova 3 i 4.

Istražni radovi

Nameravamo produžiti u 1921. godini galerije J i K zapadno od glavne galerije.

A-ti horizont

Izvadićemo odavde oko 20.000 tona rude nastavljajući radove na tra-siranju, i nastavljajući ili započinjajući vađenje prvih kriški iz nekoliko prerova.

Donja tabela prikazuje broj nadzornika i radnika potrebnih za ostvarenje rezultata koje smo sebi postavili:

Pregled osoblja	
Osoblje u potkopima	
Glavni nadzornik	1
Nadzornika	8
Rudara za podgrađivanje	74
Vozača i utovarivača	45
Rukovodioca poslova	5
Zasipača	20
Topača i pomoćnika	6
Mehaničara i pomoćnika	8
Ugurivača vagoneta	4
Ugurivača vagoneta	4
Ukupno:	171

Osoblje na spoljnim radovima

Glavni nadzornik	1
Nadzornik	1
Radnici na kvarcu i zasipavanju	4
Radnici na cementaciji	2
Radnici za prijem	4
Radnici za prosejavanje	8
Drvodeljja	2
Šef mašinista	1
Šef kovačnice	1
Kovači i pomoćnici	28
Električara	2
Strugari i bravari	10
Vozači i pomoćnici	27
Mehaničari	7
Merači	1
Knjigovođa i pomoćnici	2

Geometar i pomoćnici	3
Čuvari	2
Služitelja	2
Magacioneri	4

Ukupno: 112

SVEGA RADNIKA: 283

Na osnovu zarade koje isplaćujemo našem osoblju možemo približno predvideti troškove za radnu snagu na ovaj način:

Radnici u podkopu	1.231.200,00
Radnici na spoljnim radovima	604.800,00

Ukupno: 1.836.000,00

Materijal potreban radniku, kako za radove u podkopu tako i za spoljne radove, koji planiramo za 1921. godinu je prikazan u donjoj tabeli:

Dinamit	24.000 kgr.
Detonatora	80.000 komada
Karbid	12.000 kgr.
Ugalj	13.200 tona
Rudarski podupirači	6.000 metara
Razne daske	20.000 metara
Čelik za svrdla	15.000 kgr.
Razno gvožđe	4.000 kgr.
Ulje za podmazivanje	24.000 "
Železnički pragovi	1.000 komada
Šine	1.200 metara
Šrafovi	300 kgr.
Krampovi	600 "
Spojnice	600 "
Cementa	30 tona
Raznog materijala	1.500 kgr.

Kupovna vrednost ovog materijala iznosi oko 5.489.124,00

Ukupni troškovi radne snage i materijala za rad rudnika za 1921. godinu iznosio bi:

Radna snaga	1.836.000,00
Materijal	5.489.124,00

Ukupno: 7.325.124,00

TOPIONICA

Da bismo ispunili predviđenu proizvodnju, i da bismo nastavili parcijalnu opravku pojedinih postrojenja, glavni radovi koje treba u tom cilju obaviti su sledeći:

A. Topljenje

Dovršenje opravke peći br. 4, izmena načina loženja i podizanje instalacija za izbacivanje zgure.

B. Konvertori

Materijal radionice za konvertore koji je delimično bio oštećen za vreme okupacije, nastavićemo da i dalje zamenjujemo novim. Dosadašnju konvertisažu sa kiselinom, zameniće bazična konvertisaža.

C. Mehaničke instalacije

1. Opravka kompresora br. 3.
2. Podizanje jedne male radionice za opravku
3. Oparvka pruge u topionici.

D. Instalacija furune za koks

Cena metalurškog koksa je tako visoka da će nam uskoro biti nemo guće da i dalje nastavimo topljenje rude iz Borskog rudnika ako ne uspemo da se snabdemo gorivom po povoljnijim uslovima.

Mada ugalj iz ovog kraja u glavnom ne odgovara uslovima za izradu koksa ipak nameravamo podići probne furune za izradu koksa od mešavine raznih vrsta uglja koji se nalazi u ovom kraju.

Donja tabela pokazuje broj nadzornika i radnika neophodnih za izvršenje ovih poslova.

Pregled osoblja

	Nadzornici	Radnici	Ukupno
Transport materijala	1	40	41
Elevator	—	9	9
Zgura i regulis za perdtopljenje	—	10	10
Loženje furuna	3	30	33
Rukovanje furunama	3	12	15
Iznošenje zgure	—	33	35
Mlinovi i drobilice	—	10	10
Garnisaža	2	10	12
Besemerizacija	3	35	38
Magacin za bakar	1	9	10
Odražvanje pruge	1	10	11
Briketiranje prašine	1	20	21
Izrada cigala	1	3	4
Radionica za opravke	1	15	16
Kotlarnica	1	10	11
Kovačnica	1	10	11
Mala livnica	1	4	5
Parni potlovi	3	35	38
Mašinska sala	3	15	18

Stolari	1	8	9
Zidari	1	12	13
Drvoseče	1	5	6
Pumpe	—	6	6
Lokomotive	2	20	22
Električno održavanje, osvetljavanje	1	15	16
Laboratorija	1	4	5
Kancelarije	—	33	33
Čuvari	—	3	3
Štala	1	40	41
Vaga	—	3	3
Centralni magacini	1	12	13
UKUPNO:	35	453	488

Na osnovu sadašnjih prosečnih plata troškovi radne snage će iznositi:

Nadzornici	425.000,00
Radnici i pomoćnici	2.038.500,00
UKUPNO:	2.463.500,00

Materijal potreban za rad ove službe je prikazan u donjoj tabeli:

Koks	10.500 tona
Ugalj	13.000 „
Drva	6.000 m ³
Krečnjaka	30.000 tona
Ilovače	200 „
Firaž i razno	800 „
Čelik	30 „
Razno gvožđe	100 „
Refraktorne silikatne cigle	25.000 komada
Magnezijeva cigla	50.000 „
Refraktorna zemlja	10 tona
Obične cigle	30.000 komada
Cement	40 tona
Šine	30 tona
železnički pragovi	3.000 komada
Ulje za podmazivanje	40 tona

Vrednost ovog materijala, koji znatno opterećuje cena koksa, dostiže sumu od 26.862.960,00, kojoj treba dodati cenu instaliranja jedne peći za koks u iznosu od 1.200.000,00 što ukupno iznosi 28.062.960,00.

Troškovi Topionice iznosiće:

Radna snaga	2.463.500,00
Materijal i nova postrojenja	28.062.960,00
UKUPNO:	30.526.460,00

Radnička kolonija i radovi

Značajni radovi u radničkoj koloniji su obavljani u 1920. godini i program koji je bio donet je u velikoj meri ispunjen, mada ostaje još mnogo da se uradi:

1. Radovi na opravci i održavanju već postojećih kuća.
2. Završetak izgradnje tri grupe stanova za 6 porodica i jedne zgrade za 8 porodica.
3. Odražavnje ulica, čija opravka zahteva znatan rad oko prekopavanja, kaldrmisanja i valjanja; nastavljanje sa opravkom ograda i zasađivanjem drveća da bi se ulepšao izgled kolonije.

Ovi radovi zahtevaju angažovanje 28 radnika ili nadzornika dnevno, a troškovi bi iznosili za njihove plate 168.000,00.

Materijal potreban za ove radove je sledeći:

Cigla	25.000 komada
Drvena građa	10 m ³
Daske	15 „
Kreč	20 tona
Cement	10 „
Peska	30 m ³
Prozorska stakla	500 m ²
Firnajza	1.000 litara
Razne farbe	800 kgr.
Gvoždarija i razne robe	500 „

Cena ovog materijala iznosi:
111.438,00

Za radničku koloniju i radove ukupni troškovi iznosili bi:

Radna snaga	168.000,00
Materijal	111.438,00
UKUPNO:	279.438,00

ZELEZNICA

Značajni radovi započeti 1920. godine na našoj železničkoj liniji Bor — Metovnica a koji su još uvek u toku nisu bili dovoljni da osposobe ovu prugu.

Mada je sigurnost transporta između Bora i Metovnice u znatnoj meri poboljšana, ipak ćemo nastaviti i dalje sa opravkom pruge, menjajući i brojne šinske pragove, kao i opravku voznog parka i vagona i lokomotiva.

Donja tabela pokazuje po kategorijama broj nadzornika i radnika potrebnih da se osigura izvršenje programa koji smo sebi postavili.

Osoblje železnice:

Održavanje pruge	34
Eksploatacija	20
Vozno osoblje i ložionica	20
Utovar i istovar	20

UKUPNO: 94

Troškovi njihovih plata iznose 451.200,00.

Materijal koji treba da odobrimo iznosio je u dobnjoj tabeli:

Pragovi	6.000 komada
Specijalni pragovi	75 „
Šrafovi	170 kgr.
Veći šrafovi	375 „
Ugalj	2.200 tona
Petrolej	1.400 kgr.
Cement	3.000 „
Ulje za podmazivanje	18.500 „
Raznog materijala	1.000 „

Vrednost ovog materijala iznosi:
950.000,00

Ukupni troškovi železnice iznosiće dakle:

Radna snaga	451.200,00
Materijal	950.000,00
UKUPNO:	1.401.200,00

SUMA

Obimni radovi koje smo obavili u Rudniku i Topionici u Boru nisu nam dozvolili da se aktivnije angažujemo u šumi, tako da skoro ceo program rada predviđen za 1920. godinu je ostao neizvršen.

Da bismo bar malo ublažili nestašicu goriva potrebnog za rad peći, nameravamo da izvršimo sečenje šume i da na licu mesta posečenu šumu prerađujemo u ćumur.

1. Održavanje eksploatacije

Budući da je prevoz veoma otežan, ograničićemo se samo na sečenje drveta neophodnog za mesečnu proizvodnju od 80 tona ćumura, što će za godinu dana izneti oko 9.600 kubnih metara drveta. Za potrebe Rudnika i Kolonije, planiramo da posečemo i prevezemo oko 270 kubnih metara, što će ukupno izneti 9.870 m³ drveta.

2. Radovi oko uređenja šume

Nastavljamo radove koji su ostali neizvršeni u 1920. godini i započinjemo druge kao što su:

1. Uređenje rasadnika,
2. Pošumljavanje parcela 23 i 19 koje su Nemci posekli,
3. Odražavnje puteva,
4. Izrada plana državne šume.

3. Vazdušni transport

Započeli smo sa proučavanjem mogućnosti vazdušnog transporta, kako bismo povezali šumu sa borskom eksploatacijom. Ali izgleda nam nemoguće da se ovaj posao obavi u 1921. godini.

Osoblje potrebno za eksploataciju šume i njeno uređenje iznosi 64 nadzornika i radnika zajedno, što će zahtevati troškove njihovih plata u iznosu od 310.000,00.

Cena materijala koji moramo obezbediti, uračunavajući i zaprege, iznosiće 86.000,00.

Ukupni troškovi za šumu biće dakle:

Radna snaga	310.000,00
Materijal za prevoz	86.000,00
UKUPNO:	396.000,00

Opšti troškovi

Da bismo imali što verniju sliku rashoda za 1921. godinu, treba dodati 336.600 x 12 za opšte troškove, poreze, takse, nepredviđene stvari što za godinu dana iznosi 4.039.200,00. Ova cifra je verovatno znatno ispod stvarne.

P R E G L E D

troškova za 1921. godinu koji se mogu predstaviti u donjoj tabeli?

	radna snaga	materijal	ukupno
Rudnik	1.836.000	5.489.124	7.325.124
Topionica	2.463.500	28.062.960	30.526.460
Kolonija i radovi	168.000	111.438	279.438
Železnica	451.200	950.000	1.401.200
Šuma	310.000	86.000	396.000
Opšti troškovi, porez i takse, nepredviđeno	—	—	4.039.200
U K U P N O:	5.228.700	34.699.522	43.967.422

Primate, gospodine ministe, izraze mog dubokog poštovanja.

Direktor

MINISTARSTVO ŠUMA I RUDNIKA
KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA
GLAVNA RUDARSKA DIREKCIJA
R. Br. 9700
14. XII 1920.
Beograd

Uprava Borskih rudnika podnela mi je na odobrenje plan rada za 1921.godinu.

Po izvršenom stručnom pregledu podnetog plana, a na osnovu člana 83. Rudarskog zakona.

ODOBRAVAM

ovaj plan rada Borskih Rudnika za 1921. godinu o čemu se Uprava Rudnika ovim rešenjem izveštava.

Taksa u 30 dinara, po T. br. 302 Zakona o taksama naplaćena je i na ovom rešenju prilepljena i poništena.

Ministar
Šuma i Rudnika
(potpis nečitak)

—Francuska arhiva, V — 1/1

FRANCUSKO DRUŠTVO BORSKIH RUDNIKA
(Koncesija Sveti Đorđe)

Anonimno društvo sa kapitalom od 14 miliona franaka
Sedište Društva u Parizu

REDOVNA GENERALNA SKUPŠTINA
od 13. decembra 1921.

- Izveštaj Upravnog odbora
- Izveštaj članova komisije
- Odluke

Pariz, 1921.

FRANCUSKO DRUŠTVO BORSKIH RUDNIKA
UPRAVNI ODBOR

Henri Pijerari (Henri Puerari), predsednik
F. Robelaz (F. Robellaz), potpredsednik
Marsel Šampen (Marcel Champin)
Vilijam d'Eštal (William d'Eichtahal)
Dr Frederik Gramber (Fred. Gramberg)
Albert Mirabo (Albert Mirabeau)
Žan Mirabo (Jean Mirabeau)
Grof A. Valevski (A. Walewski)
Đ. Vajfert (G. Weifert)

Generalni direktor M. A. Dardès (Dardès)

Sekretar Odbora
M. A. Soter (Sautter)

Generalni sekretar
M. H. Forel (M. H. Forel)

Članovi komisije

M. Ž. Debran (M. J. Debranne)
M. E. Odije (M. E. Odier)

IZVEŠTAJ UPRAVNOG ODBORA

Na redovnoj Generalnoj skupštini održanoj 1921. godine

Gospodo,

Podnosimo vam na usvajanje račune o poslovanju za 1920—1921. godine kao i predloge koje treba da usvojite.

Još smo se u toku godine suočili sa teškoćama koje nisu dozvolile da naša eksploatacija ni izbliza dostigne onu iz 1914. godine.

Proizvodnja bakra u poslednoj 1920/1921. godini iznosila je 2.736 tona, i mada je to u odnosu na prethodnu godinu povećanje od 140 tona, to je samo 36% od proizvodnje u godini pred rat.

Oskudica u radnoj snazi još uvek se nastavlja, o čemu smo vas obavestili i prošle godine i iz istih razloga na ovo se nadovezuju i visoke prodajne cene poljoprivrednih proizvoda, što utiče da se radnici sada zadržavaju na poljima, dok su ranije radije odlazili da rade u rudnicima i fabrikama.

Zalihe goriva za kotlove su obezbeđivane skoro normalno počev od drugog tromesečja godine, zahvaljujući dopunjavanju iz našeg zakupljenog rudnika — Podvis.

Nismo bili u mogućnosti da na evropskom tržištu u 1920. godini obezbedimo livički koks i tek smo početkom 1921. godine dobili dozvolu da iz Francuske izvezemo koks koji nam je bio neophodan.

Zahvaljujući američkom koksu kupljenom 1920. godine po veoma visokim cenama (nekoliko hiljada tona), o čemu smo vas obavestili prošle godine, mogli smo da obezbedimo rad topionice koji je do maja ove godine bio veoma smanjen. U to vreme, dolazak prvih tona koksa, kupljenih od februara 1921. godine po mnogo nižim cenama nego američki, su obezbedili normalniji rad topionice. Od tada se njen rad obavlja bez prekida, i iz meseca u mesec se stalno povećava, ali je na nesreću ograničeno zbog nedostatka radne snage.

Transportovanje jugoslovenskom železnicom, koja još uvek nije dostigla svoj normalan red vožnje, ipak od proleća 1921. godine beleži poboljšanje u odnosu na prošlu godinu.

Većina posebnih teškoća koje su prouzrokovane merama koje je preduzela Kraljevska vlada u Beogradu, i o kojima smo vas mi obavestili, su skoro sve otklonjene. Ipak je istina da su se neke od ovih mera nepovoljno odrazile na rezultate u kalendarskoj godini koja ističe.

U toku poslovne godine cena bakra je znatno spala. Pošto je dostigla i prešla cenu od 114 funti sterlinga (sredinom avgusta i septembra 1920. godine) kurs elektrolitnog bakra u Londonu je naglo opao u sledećim mesecima. Cena u toku marta 1921. godine nije bila veća od 71.15 funti. I sama vrednost funte sterlinga je pretrpela znatan pad, što sa 59.019 franaka koliko je iznosila prosečna vrednost u decembru 1920. godine na 46,804 franaka u junu 1921. godine.

U toku poslovne godine prosečne cene su se stabilizovale i iznose:

elektrolitni bakar _____ 89 3/8 funti sterlinga

1 funta sterlinga _____ 53.04 franaka.

Zbog stanja u našoj Kompaniji prouzrokovanog krizom na tržištu bakra koja se odrazila sredinom poslovne godine, kao i raznih drugih teškoća koje smo pomenuli, Upravni odbor je imao veoma živu aktivnost. Budući da je početkom 1921. godine prodajna cena bakra bila niža u odnosu na cenu proizvodnje, pitali smo se čak nije li bolje trenutno obustaviti proizvodnju, kao što su to učinili mnogi rudnici bakra na novom kontinentu.

Posle svestranog razmatranja ovog pitanja, zaključili smo da prekid rada ne isključuje i troškove održavanja, koje je neophodno da bi se sačuvala postrojenja. Da bi obustava rada donela planirane uštede, morali bismo otpustiti jedan deo tehničkog osoblja koje zna srpski jezik i dugi niz godina je u našoj službi, i obični radnici bi se rasturili, pa bismo pri ponovnom otpočinjanju proizvodnje imali ogromne teškoće da odkupimo inženjere, nadzornike i radnike koji su nam neophodni.

Stoga je vaš Upravni odbor bio jednoglasan da je za Kompaniju bolje da nastavi proizvodnju, čak privremeno sa gubitkom u periodu krize, svodeći troškove na minimum. Tako smo mi održavali rad rudnika i topionice shodno radnoj snazi kojom smo raspolagali.

Rezultati poslovne godine pokazuju gubitak. Međutim, treba napomenuti da nismo imali zastoja u isporuci bakra, salbo poslovanja bi beležio osetnu dobit.

Od kraja kalendarske godine, razne mere koje smo preduzeli, i poboljšanje niza faktora, imale su za rezultat poboljšanje prodajne cene.

Sledi izveštaj o toku radova u proizvodnji.

R u d n i k

U toku poslovne godine izvađeno je 64.681 tona rude, što predstavlja povećanje od 35.316 tona u odnosu na prošlu godinu.

Prosečan broj zaposlenih poslovođa i radnika u rudniku dostizao je cifru od 239, što je veoma malo u poređenju sa prosečnim brojem zaposlenih u poslovnoj 1913/1914. godini, a koji je iznosio 559, pogotovu kad se uzme u obzir smanjenje radnog učinka zbog zakona o osmočasovnom radnom vremenu.

Svi naši naponi su bili usmereni na traženje nove radne snage, a naša traženja nisu se ograničila samo na Bor i njegovu bližu okolinu već na čitavu teritoriju Jugoslavije.

Iako se na vađenju rude radilo onoliko koliko je to dozvoljavao broj radnika, pripremni i istražni radovi nisu obustavljeni, a naročito se nastavila priprema četvrtog horizonta, koja je pokazala novo nalazište rude koja je po sadržaju iznad one izvađene u toku poslovne godine, u ovom četvrtom horizontu otvorene su četiri nove otkopne jedinice.

Ali, budući da su Nemci za vreme okupacije, potpuno zanemarili pripremne radove, interesujući se samo za intenzivno otkopavanje rude, ostaje nam da izvršimo obimne radove kako bismo rudnik vratili u stanje u kakvom je bio uoči rata.

Radovi na otvaranju novog rudnika, i to samo oni na raskrivki, nisu mogli biti još obnovljeni, iz razloga koje smo vam izneli prošle godine. Ipak se nadamo da ćemo u toku ove kalendarske godine biti u mogućnosti da pristupimo izvršenju programa koji smo sebi postavili.

Topionica

Rad livnice, sveden na rad jedne peći za topljenje zbog nedostatka radne snage, trpeo je i zbog teškoća u nabavljanju goriva. Njen rad se normalizovao pred kraj poslovnog perioda, tj. onda kada je pristizanje livačkog koksa moglo da se obezbedi bez prekida.

Proizvodnja bakra je iznosila 2.736 tona. Ova količina proizvedenog bakra proizilazi iz:

1.049 tona proizvedenih u drugom polугоđu 1920. godine, što iznosi 175 tona mesečno,

1.687 tona proizvedenih u prvom polугоđu 1921. godine, što iznosi 281 tonu mesečno.

Prosečna proizvodnja za prva četiri meseca ove poslovne godine predstavlja znatno povećanje u odnosu na ono iz prvog polugodišta 1921. godine.

Uspeli smo da dopremimo u Bor pre početka zime 1921—1922. jednu količinu livačkog koksa dovoljnu da obezbedi topionici neprekidan rad do proleća 1922. godine, tj. do vremena kada se ponovo otvori plovidba na Dunavu.

Osposobljavanje za upotrebu fabričkih postrojenja, manje ili više oštećenih zbog intenzivne upotrebe od strane Nemaca, je skoro pri kraju, i možemo očekivati da će ovaj deo postrojenja imati isti kapacitet proizvodnje kakav je imao pre početka rata.

Prosečan broj nadzornika i radnika u topionici iznosio je 277 radnika.

Mehaničarska radionica, novi radovi, železnica

Popravka, priprema i održavanje postrojenja, a naročito oprema za železničku prugu, koja je mnogo oštećena za vreme nemačke okupacije, je nastavljena i zahteva relativno veliki broj radnika.

Ova opravka će skoro biti završena. U toku poslovne godine opravili smo sedam vagona i jednu lokomotivu.

Rad radionice se ograničio na obezbeđenje neophodnog održavanja proizvodnih zgrada i zgrada za stanovanje, na završavanju četiri nove kuće za stanovanje osoblja i na izgradnji novog bazena za cementaciju.

Železnička radionica je obezbedila redovan transport kako na našoj sopstvenoj pruzi od Bora do Metovnice, tako isto i na nekim delovima Državne železnice, koja nije u mogućnosti da obezbedi sve naše transporte koksa i uglja na svojoj mreži pruga.

Popravka naše pruge Bor—Metovnica se nastavlja.

Prosečan broj zaposlenih radnika na ove tri službe iznosio je:

za mehaničarsku radionicu	81
za železnicu	71
za nove radove i koloniju	70

Šuma

Eksploatacija šume je veoma ograničena zbog nedostatka radne snage i teškoća oko transportovanja kolima. Zbog toga je na radu u šumi prosečno bilo zaposleno svaka četiri radnika.

Istrage

Istražni radovi na radu bakra, propisani Rudarskim zakonom su izvršeni u obimu naše dozvole za istraživanje, ali se nije došlo do dokazanih rezultata.

Nastavili smo u Lubnici istražne radove na koncesiji lignita na kome imamo dozvolu.

Korišćenje goriva

Rudnici uglja u Podvisu koje mi koristimo od početka poslovne godine, u produžetku ugovora sa njegovim vlasnicima, dali su 9.431 tonu lignita koji je po kvalitetu bar jednak domaćem uglju. Od ove količine uglja, 8.956 tona je poslato u Bor u toku kalendarske godine.

Imajući u vidu da je za rad peći u proizvodnji u Boru potrebno oko 2.100 tona mesečno, jasno je da rudnik u Podvisu obezbeđuje svega 35% potrebnog goriva za njihov rad.

Cena lignita iz Podvisa je osetno ispod cene koju moramo da platimo za gorivo koje dobijamo od lokalnih dobavljača.

U toku poslovne godine, preduzeli smo ispitivanje jednog dela isključivog prava istraživanja u okolini koncesije Podvis, prava koje nam je takođe ustupljeno jednim ugovorom. Naša istraživanja nisu bila uzaludna jedna od galerija, presekla je u blizini sela Vina dva sloja dobrog lignita, izgled im je dosta pravilan, od kojih je jedan debeo više metara. Eksploatacija ova dva nalazišta izgleda moguća bez naročitih teškoća.

Prosečan broj zaposlenih radnika u Podvisu i Vini iznosio je 115.

Majdan krečnjaka

Ugovorom zaključenim sa vlasnikom jednog majdana krečnjaka kod Metovnice, koji je spojen sa našom železničkom prugom, mi smo obezbedili od 1. decembra 1920. godine, a za duži niz godina, pravo da sami koristimo krečnjak, koji nam služi kao dodatak pri topljenju. Na taj način smo se oslobodili teškoća oko kupovine od lokalnih dobavljača ovog neophodnog materijala.

Poseban broj zaposlenih radnika u ovom majdanu za poslednjih sedam meseci poslovne godine iznosio je 55.

Radna snaga

Ukupan broj službenika i radnika zaposlenih u našoj proizvodnji, uračunavajući i pridodate službe, radove, štale, magacine i dr. iznosio je prosečno 1.019 zaposlenih.

Prodaja bakra

U našem prošlogodišnjem izveštaju obavestili smo vas o teškoćama koje smo imali u toku 1920. godine pri izvozu iz Jugoslavije proizvedenog bakra, zbog mera koje je preduzela Kraljevska vlada u Beogradu.

Podsećamo vas na zabranu izvoza koja je onemogućila svaku prodaju u inostranstvo od maja do avgusta 1920. godine. Zatim su nam nametnute takse na izvoz bakra. Ove takse, suprotne rudarskom zakonodavstvu su ukinute tek 21. februara 1921. godine. Zatim smo morali da čekamo ponovno otvaranje plovidbe Dunavom, u proleće iste godine, da bi mogli da nastavimo redovan izvoz i prodaju naših proizvoda van Jugoslavije.

Malo dalje ćemo vam izneti krajnje štetne posledice po naše interese, koje su mere preduzete u 1920. godini imale na poslovne rezultate u periodu 1920/1921. godini.

U toku kalendarske godine, mi smo isporučili našim kupcima 3.667 tona, od čega 3.350 tona van Jugoslavije, a 317 tona u Jugoslaviji. Prve od ovih isporuka su uglavnom učinjene u drugoj polovini poslovne godine (2.817 tona) iz gore navedenih razloga.

Prodaje u Jugoslaviji, osim nekoliko desetina tona izdatih privatnih firmama, se uglavnom odnose na prodaju Kraljevskoj vladi: Ministarstvu pošta i telegrafa i Ministarstvu transporta i veza.

Sve ove isporuke, kao i one u poslovnoj 1919/1920. godini Ministarstvo nacionalne obnove, nisu još sasvim sređene od strane Kraljevske vlade. Uputili smo naš zahtev da se izvrši definitivan obračun.

Prošle godine smo vam ukazali na postojanje relativno značajne zalihe bakra (1655. tona) koja nam je zaostala na dan 30. juna 1920. godine, zbog zabrane izvoza koja nam je stavljena u prvoj polovini 1920. godini i onemogućila nas da isporučimo francuskim kupcima, naše proizvode.

Budući da je izvozna taksa skinuta te u februaru 1921. godine mere koje je Kraljevska vlada donela u 1920. godini su nas onemogućile da realizujemo u prvom polugodištu kalendarske godine, naš bakar sa skladišta na dan 1. jula 1920. godine, i onaj proizveden u prvim mesecima poslovne godine. Ovaj bakar smo mogli da isporučimo tek u drugoj polovini kalendarske godine, i naravno, na bazi cena ovog polugodišta.

I dok je cena elektrolitnog bakra na Londanskoj berzi bila u prvom polugodištu kalendarske godine 104.7.1 funti, a vrednost 1 funte sterlinga 53.329 franaka, prosečna cena u drugom polugodištu iste godine iznosila je samo 75.96 franaka, vrednost funte je bila 52.751 franak.

Tako je vrednost naše prodaje smanjena za oko 1.400 franaka po toni bakra što znači da je vrednost realizovanog bakra za više od 2 miliona franaka manja od iznosa koji bismo dobili da smo mogli isporučiti bakar u prvom polugodištu kalendarske godine,

Međutim, nismo propustili da na vreme, brojnim demaršima upućenim u Beograd, skrenemo pažnju nadležnim vlastima na krajnje štetne posledice koje će imati naša kompanija zbog mera koje je preduzela Kraljevska vlada. Ove mere su bile čak štetne i za jugoslovensku državu zbog smanjenja arende koju smo joj plaćali, jer se ista obračunava na osnovu vrednosti realizovanog bakra.

Iz ovog proizilazi da poslednji obračunski period beleži gubitak, mada bi beležio dobit da nije bilo zakašnjenje u isporuci bakra.

Ratna šteta

Preduzeli smo mere da dobijemo otštetu koja nam pripada za kvarove i štete koje nam je prouzrokovala nemačka okupacija i njihovo korišćenje naših postrojenja. U tom cilju, po završetku poslovne godine, predali smo žalbu mešovitom francusko-nemačkom sudu kojom tražimo da zahtevana ošteta ide na teret nemačke vlade.

Polovina sume koju su nam dugovale dve nemačke Kompanije na dan 1. avgusta 1914. godine, nam je isplaćena u toku poslovne godine, a jedan deo od 20% nam je plaćen početkom ove kalendarske godine.

Učešće srpske vlade u kapitalu Kompanije

Na vanrednoj Generalnoj skupštini od 1. jula ove godine vi ste odlučili o puštanju u opticaj novih 20.000 redovnih akcija, koje bi otkupila vlada Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca na određen period.

Do danas, Kriveljska vlada nije iskoristila prava koje joj daje odluka naše Skupštine.

Upravni odbor

U toku poslovne godine, naš kolega gospodin Ru (J. Roux) nam je zatražio da prihvatimo njegovu ostavku zbog zdravstvenih razloga. Sa žaljenjem smo morali da prihvatimo ovu odluku. Za zamenu našeg kolege, pod uslovom da Skupština prihvati, izabrali smo gospodina M. Šampena (M. Champin), delegiranog člana Francuskog Društva »D' Etudes et d'Entreprises«, Društvo koje je, kao što znate, predsedavalo stvaranju naše Kompanije. Uvereni smo da će veliko poslovno iskustvo gospodina Šampena veoma koristiti našoj Kompaniji.

Tražimo od vas da potvrdite ovo naimenovanje.

Budući da mandat gospodina Rua ističe ove godine, naimenovanje koje treba da izglasate važiće još 6 godina.

Nekoliko meseci posle povlačenja iz Upravnog odbora, gospodin Ru je preminuo. Gospodo, pridružujemo se vama u dubokom bolu koji je prouzrokovala smrt našeg dragog i cenjenog kolege, koji je već 14 godina doprinio svojim mudrim savetima razvoju i uspehu naše Kompanije.

Bilans i predlozi

Članovi Računske komisije daće vam sva potrebna objašnjenja o Bilansu.

Rezultati poslovanja, ovakvi kakvi su vam podneti, ne sadrže amortizaciju.

Upoređivanjem stavki bilansa, sa stavkama prethodnog obračunskog perioda, videćete da smo troškove koji nisu odmah produktivni, strogo sveli na minimum, stavke: tereni, zgrade, novi radovi, imaju samo neznatna povećanja.

Početni saldo poslovne godine penje se na	1.348.282,69
Posle odbitka iznosa dugovanja iz prethodne poslovne godine	462.749,72
Saldo konta Prihodi i Rashodi ostaju pozitivni	885.532,97

Ali vas moram podsetiti da ste na vašoj redovnoj Generalnoj skupštini od 27. maja 1915. godine odlučili, zbog okolnosti proisteklih iz rane situacije, kao i dugovanje koje je Kompanija imala kod dve nemačke Kompanije, da prenesete na privremeni konto sumu od 2.846,392 franaka i 60 centi koja je predstavljala saldo konta Prihodi i Rashodi na dan 30. juna 1914. godine.

Budući da je iznos pomenutih dugovanja isplaćen u toku poslovne godine vašoj Kompaniji u visini od 50%, predlažemo vam da na prihod konta Prihodi i Rashodi stavite sumu koja odgovara naplaćenom iznosu

od	1.231.633,98
Iznos dugovanja konta Prihodi i Rashodi na dan 30. juna 1921. godine penju se na	885.532,97
Saldo konta Prihodi i Rashodi negativan je za	346.101,01

ako vi prihvatite ovaj prenos.

Iz toga proističe da bi se eventualna zaliha koju je stvorila Generalna skupština od 27. maja 1915. godine popela na 1.644.758 franaka 62 cente.

Osim bankarskih poslova sa bankom Mirabo i Kompanija i ugovora sklopljenih sa gospodom Vajfertom i Gramberom, a koji se odnose na zakupninu Podvisa i Lubnice, o čemu smo vas izvestili prošle godine, članovi odbora izjavljuju da nisu imali nikakve poslovne veze sa Kompanijom u toku poslovne 1920/1921. godine. Poslovi sa pomenutom bankom odnose se uostalom samo na tekuće poslove.

Predlozi koje imamo čast da vam podnesemo na usvajanje su sledeći:

1. Prihvatanje Izveštaja, Bilansa i konta Prihodi i Rashodi, onako kako je to predložio Upravni odbor i članovi Računske komisije.

2. Davanje rezrešnice jednom članu Odbora.

3. Imenovanje jednog člana.

4. Imenovanje članova Računske komisije za poslovnu 1921/1922. godinu i utvrđivanje njihovog dodatka i imenovanje zamenika člana Komisije.

5. Davanje ovlašćenja članovima Odbora da u slučaju potrebe mogu zadržati svoje funkcije u onim kućama ili društvima sa kojima naša Kompanija ima ili može imati poslovnih veza.

FRANCUSKO DRUSTVO BORSKIH RUDNIKA
Poslovna 1920-1921 godina.

IZVEŠTAJ ČLANOVA RAČUNSKE KOMISIJE

Gospodo,

U izvršavanju zadataka koji ste nam poverili na vašoj Generalnoj skupštini od 3. decembra 1920. godine, mi smo u zakonskom roku u sedištu vašeg Društva pristupili verifikaciji poslovnih dokumenata zaključno sa 30. junom ove godine. Uverili smo se da se računovodstvo vodi potpuno uredno, da su knjige sasvim identične kontu Prihodi i Rashodi i koji vam ovde podnosimo.

Salno bilansa kako u Arhivi tako i u

Pasivi se svodi na 48.178.985,98
i predstavlja dugovanje na kontu

Prihodi i Rashodi u iznosu od 885.532,97

AKTIVA

I. Nekretnina iznosi 5.778.940,73

što predstavlja u odnosu na prethodni Bilans povećanje od 453.135 franaka 03 centi.

Nju sačinjavaju:

Koncesije i Uloga bez promene 3.400.000

i Zemljišta 111.534,22

sa povećanjem od 4.083 franaka 54centi

Održavanje rudnika i 1

zgrade 1.309.204,20

što predstavlja povećanje od 85.284 franaka 88 centi, uglavnom zbog radova izvršenih u rudniku i u koloniji.

Novi radovi _____ 722.635,51

čije povećanje od 213.275, 51 franak se odnosi na raskrivku, novo okno, šumu i razne nove izgradnje.

I najzad

Istražni radovi iznose _____ 235.562,80

u odnosu na 85,072,70 fr. u prethodnom Bilansu što je više za 150.490 franaka 10 centi

Ukupan iznos nekretnine _____ 5.778.940,73

II. Industrijska oprema

je predstavljena iznosom _____ 1.625.036,95

Tri konta koja obrazuju ovaj odeljak su u povećanju i to:

krupan materijal _____ 94.104,39

sitan materijal _____ 20.026,65

železnica _____ 26.757,18

Ukupno: _____ 140.888,22

III. Sredstva za realizaciju penju sena _____ 25.983.046,35

što predstavlja povećanje od 2.232,481 fr. 70 cen. Ovaj odeljak sačinjavaju sledeća konta:

1. Magacini i zalihe _____ 7.232.439,99

u povećanju za 3,557.802 fr. 37 cen. koje se uglavnom odnosi na gorivo i razna stovarišta koja je trebalo preurediti zbog veoma povećane proizvodnje.

2. Štale, Pokretnosti i

Alat _____ 297.323,55

sa povećanjem od 122.223 fr. 68 centi koje se uglavnom odnosi na konje i pokretnosti.

3. Bakar na putu _____ 6.780.480,37

Ovaj odeljak koji prošle godine još nije postojao predstavlja isporučeni bakar kupcima koji još nije bio fakturisan na dan 30. juna.

4. Bakar i ruda na stovarištu zajedno _____ 2.841.731,79 predstavlja smanjenje od 1.304.837,74 franaka.

5. Dužnici u Parizu i u Srbiji zajedno _____ 4.497.565,58 što predstavlja smanjenje od

2.218.147,71 fr. Treba napomenuti da je prva isplata u iznosu od 50% dobijena.

6. Vrednosne hartije _____ 2. 217.500

predstavlja smanjenje od 5.492.804,93 zbog realizacije izvesnog broja akcija.

7. Interes na akcije _____ 2. 116.005,07

Ukupno sredstva za realizaciju _____ 25.983.046,35

IV. Raspoloživa sredstva

predstavljaju _____ 1.795.045,25

manja su za 3.327.937,82 franaka.

V. Razni računi iznose _____ 1.757.350,26

Oni se sastoje od:

Troškova povećanja kapitala, premija na isplaćene bonove 6%, troškove puštanja u opticaj i najzad razni računi (kuponi i isplate koje su ostale da se izvrše).

VI. Troškovi i gubici u _____ 10.354.033,47

ratnom periodu

i pokazuju još uvek blag porast u odnosu na prethodni Bilans.

Ovaj odeljak sastoji se iz:

1. Pozajmice (ratni period)

bez promene _____ 2.986.625

2. Dodatak osoblju _____ 831.929,99

neznatno smanjuje od 1.956,25 franaka.

3. Vrednost izgubljene robe u toku ekspedovanja _____ 1.678.281,52

je u smanjenju za 43.328 fr. 24 cen. zbog raznih priloga i obustavljanja i prijema nekog materijala za koji se smatralo da je izgubljen.

4. Razaranje, pad cena i potrošnja za vreme nemačke okupacije i troškovi obnove iznose zajedno 4.857.196,96 što predstavlja povećanje od 168.172,23 franaka.

Ova konta su uvećana iz ranih stavki.

Ukupan iznos trošova i gubitaka u ratu iznose

10.354.033,47

VII. Najzad, vidimo da ova poslovna godina ima manjak na kontu Prihodi i Rashodi od

885.532,97

o čemu će kasnije biti još reči.

Ukupan iznos Aktivne

48.178.985,98

PASIVA

Suma dugovanja trećim licima penje se na 21.648.908,99 i sastoji se od:

1. Od 14.000 obligacija 5% od kojih su 4.669 amortizovane

7.000.000,00

2. Od 24.000 kupona 6%

12.000.000,00

Ova dva konta su bez promena.

3. Razni poverioci u Parizu i u Srbiji što predstavlja povećanje od 863.344,94 franaka.

2.648.908,99

Ovde su takođe uračunate sume koje duguju dobavljačima, razne zakupnine, kao i provizija za troškove transporta bakra.

Ostale stavke koje pripadaju Društvu su sledeće:

4. Kapital Društva je bez promene

14.000.000,00

5. Rezerve i premija za emitovanja redovnih akcija 1919. god. zajedno što predstavlja povećanje od 75.148,52 fr. umesto na konto »Rezerva« odlukom vaše poslednje redovne Generalne skupštine.

7.898.432,93

6. I najzad, konto Razne zalihe i računi zajedno iznose

4.631.644,06

Ukupna Pasiva

48.178.985,98

Konto Prihodi i Rashodi čiji smo vam iznos označili u Aktivi, formira se: Gubitak na prodaji bakra

636.612,70

Služba zajma

1.390.388,35

Opšti troškovi, marke i porezi

258.055,53

Skupa:

2.285.056,58

Za odbijanje:

Interes na stvaranje fondova

167.655,41

Interes na nemačko dugovanje

769.118,48

Ukupno:

936.773,89

Gubitak se dakle penje

1.348.282,69

od čega treba da se odbije iznos dugovanja prenet iz prethodnog Bilansa, a koji iznosi

462.749,72

pa ostaje iznos čistog dugovanja od koji se ponovo mora preneti u narednu poslovnu godinu.

885.532,97

Mi vam predlažemo, gospodo, da prihvatite Bilans Kompanije ovakav kakav vam je podnet.

Pariz, 22. novembar 1921.

Članovi komisije:

Ž. Derban (J. Derbanne)

Ed. Odije (Ed. Odier)

B I L A N S
i konto prihodi i rashodi

AKTIVA BILANS DAN 30. JUNA 1921. GODINE DAN 30. JUNA 1921. GODINE PASIVA

NEKRETNINA			KAPITAL DRUŠTVA:		
Koncesija i ulog	3.400.000		Prioritetne akcije:		
Zemljišta	111.537,22		48.500 akcija po 100 fr.	4.850.000	
Održavanje rudnika	1		Redovne akcije:		
Zgrade	1.309.204,20		91.500 akcija po 100 fr.	9.150.000	
Novi radovi	722.635,51		OBLIGACIJE 5% BONOVI 6%		
Istražni radovi	235.562,80	5.778.940,73	14.000 obligacija i to:		
INDUSTRIJSKA			4.669 isplaćenih	2.334.500	
OPREMA			9.331 za isplatu	4.665.500	7.000.000
Krupan materijal	536.847,04		24 000 bonova po 500 fr sa 6%	12.000.000	19.000.000
Sitan materijal	77.597,91		REZERVA		
Železnica	983.592	1.625.036,95	Zakonska rezerva	775.148,52	
SREDSTVA ZA			Zakonska vanredna	1.813.926,95	
REALIZACIJU			Zakonska za sumnjiva		
Magacini i zalihe	7.232.439,99		potraživanja	59.357,46	2.648.432,93
Štala, kretnina, alat	297.323,55		Premija za emisiju 70.000 re-		
Bakar na puta	6.780.480,37		devnih akcija u 1919. godini		5.250.000
Bakar na skladištu	2.407.801,55		RAZNI POVERIOCI		
Ruda na skladištu	433.930,24		Poverioci u Parizu	940.185,75	
Dužnica u Parizu	4.214.295,32		Poverioci u Srbiji	1.708.723,24	2.648.908,99
Dužnici u Srbiji	283.270,26		PROVIZIJE		
VREDNOSNE			Eventualna provizija (odluka		
HARTIJE			Skupštine od 27. marta 1915.	2.846.392,60	
Porezi na akcije	2.116.005,07	25.983.046,35	god.)		
RASPOLOŽIVA SREDSTVA:			Provizija za isplatu obligacija	485.000	
Kasa i banke u aPrizu	1.022.538,39		Provizija za interes na obli-	82.975	
Kasa i banke u Srbiji	722.506,86	1.795.045,25	gacije		
OSTALO:			Provizija za službu bonova od	77.159,85	3.491.521,45
Troškovi povećanja kapitala	627.277,35		6%		
Premija za isplatu bonova 6%			OSTALO		
i troškovi emisije	437.803,30		Računi po naređenju		1.140.122,61
Računi po naređenju	647.269,61	1.757.350,26	UKUPNA PASIVA:		48.178.985,98
TROŠKOVI I GUBICI U RAT-					
NOM PERIODU (da se amor-					
tizuju)					
Služba zajma (vreme rata)	2.986.625				
Dodatak osoblju (za vreme					
rata)	831.929,99				
Vrednost materijala izgublje-					
nog u toku transportovanja	1.678.281,52				
Razaranje, pad cena i potroš-					
nja za vreme nemačke okupa-					
cije	4.258.961,07				
Opravka: zgrada, alata i					
postroj.	598.235,89	10.354.033,47			
Gubitak i Dobitak		885.532,97			
JKUPNA AKTIVA:		48.178.985,98			

PRIMEDBA: Zbog štete nastale zbog troškova prouzrokovanih ratom i nemačkom eksploatacijom u Boru.

KONTO PRIHODI I RASHODI

na dan 30. juna 1921.

TROŠKOVI

Gubitak na prodaji bakra	663.612,70
Opšti troškovi Odbora i Direkcije	228.814,11
Pretplata na marke i porazi	29.241,42
Služba pozajmice Obligacije i bonovi	1.390.388,35
	<hr/>

SVEGA TROŠKOVI 2.285.056,58

Dugovanje iz ove poslovne godine 1.348.282,69

Da se odbije: iznos dugovanja iz poslovne 1919-1920. godine i da se ponovo prenese 462.749,72

Ostaje: dugovanje na dan 30. juna 1921. godine 885.532,97

PRIHODI

Interes od plasmana kapitala	167.655,41
Interes na nemačko dugovanje	769.118,48
Dugovanje	1.348.282,69
	<hr/>
UKUPAN PRIHOD	2.285.056,58

ODLUKE

koje je izglasala Redovna generalna skupština održana 13. decembra 1921.

PRVA ODLUKA

Pošto je saslušala izveštaj Upravnog odbora i članova Računske komisije za poslovnu 1920/21. godinu, Generalna skupština prihvata ove izveštaje u svemu kao i Bilans i konto Prihodi i Rashodi.

Skupština prima k znanju da je konto Prihodi i Rashodi u ovoj poslovnoj godini ima dugovanje od 1.348.282,69

Posle odbitka dugovanja ovog konta iz prethodne poslovne godine u iznosu od 462.749,72

Ostaje dugovanje na dan 30. juna 1921. 885.532,97

Pozivajući se na odluku koju je donela Redovna generalna skupština akcionara na svom zasedanju od 27. marta 1915. godine, da odvoji na privremeni konto sumu od 2.846.392,60 franaka koja je predstavljala iznos prihoda konta Prihodi i Rashodi za poslovnu 1913/1914. godinu, Skupština odlučuje da zbog uplate u toku poslovne godine od 50% od iznosa dugovanja koje Kompanija ima u nemačkim društvima, odvoji sumu koja odgovara ovoj uplati na dugovanje konta Prihodi i Rashodi, prihodom na »privremeni konto« što iznosi 1.231.633,98

Zbog toga Konto Prihodi i Rashodi će imati dugovanje od 346.101,01

A eventualna provizija će biti 1.614.758,62

DRUGA ODLUKA

Skupština daje saglasnost pokojnom gospodinu Ru (Roux) na definitivnu razrešnicu na izbor za člana Upravnog odbora.

TREĆA ODLUKA

Skupština verifikuje imenovanje za člana Odbora gospodina Šampe-na, na mesto gospodina Ru-a, čiji izbor ističe 1921. godine, pa shodno članu 19. Statuta, potvrđuje mandat gospodinu Šampenu za period od šest godina počev od 1921. godine.

ČETVRTA ODLUKA

Skupština imenuje:

1. Gospodina Debrana i gospodina Odijea za članove Računske komisije za poslovnu 1921/1922. godinu uz olakšicu da mogu da rade zajedno ili odvojeno. Nihov dodatak se utvrđuje na 100. franaka za svakog od njih.

2. Gospodina Edmuna Tusena, pomoćnog člana, koji će obavljati dužnosti samo u slučaju da su oba člana istovremeno sprečena.

PETA ODLUKA

Skupština obaveštava Upravni odbor da nije imala nikakve veze sa društvima ili kompanijama gde bi jedan ili više njenih članova bili članovi ili učesnici, osim uobičajenih bankarskih veza sa bankom Mirabo i kom. kojoj pripadaju gospoda d'Éstal, Mirabo i Pijerari. Poslovi proističu iz promene ugovora o zakupnini uglja u Podvisu i ugovora o korišćenju rudnog nalazišta Lubnica, zaključenih sa gospodom Vajfertom i Graberom, a pod nekih na razmatranje Skupštini od 3. decembra 1920. godine.

Skupština obavlja ovlašćenja članovima Odbora predviđena članom 40. Zakona od 24. jula 1867. godine.

Pariz, 16. maj 1922. godine

Dragi gospodine,

Analiza koju je izvršio Dibua (Dubois) uzorka koji je poslao gospodin Tatir (Tatur) dala je 16,82% pepela.

Gospodin Tatir, sa kojima sam imao priliku da kontaktiram u vezi sa poslatim uzorkom, pitao me je da li imamo rezultate naše analize. Saopštio sam mu nalaze gospodina Dibua, izgleda da su ga prenerazili. On tvrdi da prosečno punjenje ima procenat znatno manji od onog koji je gospodin Dibua pronašao, i pošto on ima ovde u Parizu petnaestak već uzetih uzoraka on predlaže da se izvrši još jedna analiza.

Vi se sigurno sećate da naš ugovor od 29. marta sa Kompanijom »Intex« predviđa povrh toga kaznu od 3 penija po jedinici, ili za manje od 10% pepela što je ugovoreno u istom članu, da analiza bude izvršena na unapred uzetim uzorcima od strane naših predstavnika čije mišljenje cenimo.

Pitam se kako ćemo postupiti pri određivanju sadržaja koji treba da služi za bazu, pošto mi sami nismo dali da se unapred uzmu uzorci.

U svakom slučaju, ovo pitanje ću privremeno odložiti do vašeg povratka i, ako vi tako odlučite, biće vremena da se odluči visina penala koje moramo platiti Društvu »Intex« za vrednost broskog tovara. U stvari, utovarena roba nam još nije isporučena; najranije ćemo je imati sutra, 17. maja; naš ugovor predviđa plaćanje zadržavanja dokumentacije do 30 dana. Prema tome, vi ćete se vratiti i u Pariz pre tog roka, pa ćemo moći doneti na vreme odluku o plaćanju.

Primite, dragi gospodine, izraze moje duboke odanosti.

Direktor,

Francuska arhiva, XI — 1/2

FRANCUSKO DRUŠTVO
BORSKIH RUDNIKA

BOR, 15. novembar 1923.

IZVEŠTAJ MINISTRU ŠUMA I RUDNIKA

Gospodine ministre,

Shodno odredbama člana 83. Rudarskog zakona, čast mi je da vam podnesem na odobrenje program planiranih radova naše eksploatacije u Boru za 1924. godinu.

Neke teškoće sa kojima smo se suočavali u 1923. godinu nisu nam dozvolile da u potpunosti ispunimo program koji smo sebi postavili; ove teškoće datiraju još iz 1922. godine: otežano snabdevanje, teškoće oko obezbeđenja radne snage.

U nastojanju da obezbedimo normalnu proizvodnju angažovali smo sve svoje napore i mogućnosti, tako da smo morali da odustanemo od izvršenja jednog dela našeg programa.

Ovde priključeni planovi u razmeri 1:500, prikazuju podzemne radove na dan 30. oktobra tekuće godine, program radova koje predviđamo da izvršimo u 1924. godinu.

Ukoliko ne bude nepredviđenih stvari, nadamo se da ćemo u 1924. godini dostići proizvodnju od oko 7.000 tona bakra. Ova količina se bazira na osnovu datog programa eksploatacije rude.

Ovde smo dodali radove na održavanju i opravkama (koje su još uvek znatne) i nove radove koje smo primorani da planiramo da bi održali naša postrojenja onako kako to zahteva sadašnja industrija.

Naravno, ceo ovaj program, ovde izložen, biće poreden sredstvima kojima budemo raspolagali i teškoćama koje mogu da iskrsku u toku 1924. godine.

Rudnik

Planiramo da iz rudnika Čoka Dulkan izvadimo 150.000 tona rude, bez ikakvih izmena u načinu eksploatacije. Vađenje rude će se vršiti između 3-eg horizonta (100.000 tona) i 4,og horizonta (50.000 tona).

Naši rudarski radovi obuhvatiće pripreme i nove radove neophodne radi omogućavanja proizvodnje i obezbeđenja budućnosti.

**A. Vađenje rude i pripreme
I. i II. horizont**

Ova dva horizonta će se dobro održavati i sve ćemo učiniti što se odnosi na provetravanje, prevoz osoblja, dovlačenje materijala za zasipanje, dovođenje pijaće vode.

III. horizont

Kao što smo već rekli planiramo da iz ovog horizonta izvadimo 100.000 tona rude.

a) **Otkopavanje rude** će se obavljati na sledeći način:

Grupa okna za zasipanje br. 2

U prerovu br. 2 — vađenje 10-te kriške
" " br. 3 — " " "
" " br. 13 — " " "

Grupa okna za zasipanje br. 4

U prerovu br. 4 — vađenje 9-te i 10-te kriške
" " br. 5 — " " 10-te "
" " br. 14 — " 9-te i 10-te "

Grupa okna za zasipanje br. 7

U prerovu br. 6 — vađenje 6-te i 7-me kriške
" " br. 7 — " 7-te i dela 8-me kriške
" " br. 8 — " 5-te i 6-te kriške
" " br. 15 — " 8-te "
" " br. 16 — " 8-te "
" " br. 17 — " 4-te i 5-te kriške

B. Otkrivanje ležišta

Grupa okna za zasipanje br. 2 i br. 4

Proboj između prerova 2-3
" " " 4-5
" " " 12-13
" " " 13-14
" " " 5-14

Grupa okna za zasipanje br. 7

Proboj između prerova	6-7
" "	7-8
" "	7-16

Piritni prerovi

Završili smo proučavanje južnog dela piritnih prerova, budući da je severni deo završen. Pripremamo zatim otkopavanje ovog područja primenjujući isti metod vođenja rude. Verovatno ćemo moći otvoriti tri komore za vađenje rude: br. 20, 21. i 22.

U regionu od 3-eg do 2-og horizonta biće otvoreno jedno okno, kako bi se omogućilo unošenje zemlje za zasipanje.

IV horizont

Kao što smo već rekli, planiramo da iz ovog horizonta izvadimo 50.000 tona rude.

a) Otkopavanje rude će se vršiti na sledeći način:

Grupa okna za zasipanje br. 4

Ova grupa će obuhvatiti prerove br. 3, 4, 5, 6, 13, 14, 15 i 16.

U 3-em prerovu vađenje 1 kriške

U 4-om i 5-om i 6-om prerovu vađenje 2-ge kriške i otkopaće se 3/4 treće kriške.

U prerovima 13 i 14 izvadiće se 4-ta kriška

" " 15 " " 3-ća kriška

" " 16 " " 2-ga "

Grupa okna za zasipanje br. 7

Izbušiće se ovo okno za zasipanje između IV i III horizonta. Ova grupa obuhvatiće prerove 6bis, 7, 8, 17, 18.

U prerovima 6bis, i 7 izvadiće se druga kriška

" " 17 i 18 otvaranje prerova

v) Otkrivanje ležišta

Prevoj između prerova 3-4 13-14

" " " 4-5 14-15

" " " 5-6 15-16

Istražna galerija će biti u pravcu 8-og prerova u severozapadnom delu rudnog tela.

Premeštanje pumpi iz 4-og horizonta će se izvršiti u cilju kasnijeg istraživanja piritnih prerova u ovom horizontu.

V. Novi radovi

Raskrivka

Radovi na raskrivki će se napraviti sa tri parne lopate: 2 na koti 12 i jedna na koti 2. Ako ne bude predviđenih stvari, planiramo da uklonimo i ubacimo u korpe 190.000 m³ zemlje.

Istovremeno planiramo čišćenje gornjeg dela rudnog tela — kota 8, sa četvrtom parnom lopatom.

Podzemni radovi

III. horizont

Preduzećemo potrebne mere protiv vode, u cilju omogućavanja produžavanja istražne galerije koja se pruža prema Tilva Rošu. One se sastoje u sledećem:

— izgradnja basena za prijem vode

— izgradnja jedne betonske brane

— izgradnje jedne prostorije za pumpe

— opravka okna za zasipanje kroz koju će izvlačiti vodu na kotu 0.

Izrada poprečnog hodnika novog okna, i dubljenje tog novog okna i njihovo betoniranje.

IV. horizont

Okno IV i V horizonta, kome će prethoditi više istražnih bušenja.

Izgradnja glave tog okna.

Vanjski radovi

Novo okno

Montiranje mašine za vađenje rude i zgrada za prijem.

Sondaža

Planiramo bušenje 300 metara u području Tilva Roša posle produžavanja već postojeće galerije na koti 0, da bi se omogućio dobar položaj sondaže.

Cementacija

Preuređenje naših postrojenja za cementaciju vode iz rudnika koje ćemo postaviti u obliku kanala na platformi — 2 koja je predviđena za odvođenje sa ovog nivoa raskrivke.

C. Majdan krečnjaka

a) Metovnica

U ovom majdanu planiramo šestomesečni rad i 40.000 tona izvađenog krečnjaka. Zatim će ovaj majdan služiti za rezervu.

b) Krivelj

Završićemo izgradnju ovog majdana koji će biti spojen sa Borom pomoću kabla drugog 5.200 metara, čije je postavljanje započeto 1922. godine i još je u toku.

Izgradnja ovog majdana obuhvata:

- Stanicu za utovar i početak kabla
- Mehanička postrojenja za stvaranje komprimiranog vazduha koji će obezbeđivati rad 6 čekića.
- Stanove, kancelarije i magacine potrebne za nadzorni personal i radnike.

Planiramo da iz ovog majdana izvadimo u 1924. godini 50.000 tona.

Za izvršenje ovih radova planiramo sledeće osoblje:

U jami:

Inženjer	1
Nadzornik	12
Minera i pomoćnika	130
Vozača	72
Zasipača	68
Potpaljivača, šumara i dr.	73
Zidari i pomoćnici	15
Mehaničar u jami	4
UKUPNO:	375

Izvan jame:

Nadzornika	10
Mehaničarska služba	75
Knjigovođa, geometara, lampazija i drugih	23
Na raskopu	139
Majdan krečnjaka	150
Spoljna galerija, sondaža	12
Cementacija	10
Ostalo (novo okno itd.)	40
UKUPNO:	459
SVEGA:	834
Od toga u samom Boru	684
u Metovnici i Krivelju	150
Troškovi radne snage iznosili bi 9.220.000 dinara bazirajući se na isplaćenim platama.	

Materijal potreban za planirane radove je sledeći:

Dinamit	45.000 kgr.
Metanski eksploziv	40.000 "
Električnih detonatora	180.000 "
Kapsule sa fitiljom	20.000 "
Fitilja	45.000 metara
Žice	35.000 "
Karbid	18.000 "
Ulja	30.000 "
Petroleja	1.000 kgr.
Masti	3.000 "
Uglja (lignita)	12.000 tona
Briketa	1.500 "
Benzina za motore	3 "
Teško ulje za Dizel-motore	30 "
Čumura	250 "
Čelik za burgije	50 "
Drvo za rudnik	10.000 metara
Daske	9.000 "
Cementa	800 tona
Pesak i šljunak za beton	2.500 m ³
Kaliksita	3.000 kgr.
Kvarca	600 "
Šina	125 tona
Raznih greda	5.500 "
Eksera i dr.	30 tona
Vagoneta	50
Vagoneta sa kljunom	20
Karbidnih lampi	500
Električnih lampi	500
Fitilja za lampe	3.000
Lopata	800
Kilavica	600
Pijuka	500
Cevi olovnih	110 metara
Cevi gvozdernih „3"	500 "
Cevi gvozdernih 1 1/2	500 "
Cevi gvozdernih 3/4	1.000 "
Kabla za vađenje rude	3
Kabla za parne lopate	6
Razno gvožđe	30 tona
Čekići i materijal za perforaciju	24 čekića
1 parna lopata	
1 Disel motor	
1 kompresor za Krivelj	
35 vagona na guranje	

Vrednost ovog materijala iznosi
31.634.600 dinara
Dakle, ukupni troškovi bi iznosili:

Radna snaga	9.220.00 dinara
Materijal	31.634.000 „
Ukupno:	40.854.600 dinara

TOPIONICA

Predviđeni plan vađenja rude, primorava nas da predvidimo prerađu 150.000 tona, što iznosi oko 7.000 tona bakra.

Da bi postigli ove rezultate, moramo planirati sledeće radove kojima moramo pridodati dosta obiman program prepravki i novih radova da bismo naša postrojenja osposobili za rad i omogućili proizvodnju u normalnim uslovima.

A. Topljenje

a) Eksploatacija

Planiramo rad peći u toku 650 dana, što bi iznelo rad od:

3 peći u toku 4 meseca
2 „ „ „ 2 „
1 „ „ „ 6 „

B) Radovi na održavanju i Novi Radovi

1. Pripremni radovi na postrojenjima za drobljenje zgre, obuhvataće izgradnju 2 rezervoara od 5.000 i 2.000 kubnih metara.

2. Završetak rezervoara za rezervu 11.000 m³ vode za topionicu, i opravka već postojećeg rezervoara.

3. Završetak stovarišta krečnjaka.

4. Stvaranje stovarišta za rudu (15.000 tona) sa trasiranjem pruge od 0,76 metara koja će spajati ovo stovarište sa novim oknom.

5. Novi dovod vode iz Borske reke duže platforme na koti 2 raskrivke.

V) Konvertovanje

a) Eksploatacija

Radićemo na 4 konvertora u toku osam meseci i 2 u toku 4 meseca.

Pored naših starih malih konvertora koristićemo i dva nova dvostrukog kapaciteta.

b) Novi radovi i održavanje

1. Konačno postavljanje 2 nova postolja za konvertore od 8 tona.

2. Zbog toga produžavanje galerija za odvođenje dima. Preuređenje konvertorske zgrade.

3. Nadziđivanje 10 metara novog konvertorskog dimnjaka.
4. Proširenje konvertorskog dvorišta.

C) Kotlovi

a) Eksploatacija

Redovno rade sve grupe kotlova.

b) Novi radovi i održavanje

Montiranje četiri nova kotla i produžavanja kotlarnica da bi se moglo izvršiti ovo montiranje.

Prikupljanje vode od kotlova da bi se upotrebila u Vater-Zaketnim pećima.

D) Mašinska sala

Proširivanje zgrade kako bi se instalirala: centralna kondenzacija, jedan magacin za ulje i manja radionica.

Montiranje dva ventilatora »Root« od 100 H. P.

Montiranje kopresora br. 4.

E) Radionice

Radionice će obezbediti dobro održavanje postrojenja, opravku starih i puštanje u rad novih.

Planiramo dovršenje i preuređenje radionica kako bismo omogućili planirano postavljanje topioničkih peći sa dodatkom još nekih novih mašina.

Postavljanje struga čija visina šiljka iznosi 200 mm.

Montiranje mengela za turpijanje.

Postavljanje nove kupolne peći.

F) Centralni magacin

Izgradnja 2 hangara i preuređenje kancelarije.

Na kraju ćemo pomenuti u odeljku »Topionica« ali ipak izdvojenih zbog važnosti tog posla, dovršenje transportnog kabla koji treba da snabdeva Topionicu krečnjakom. Ovaj kabal, koji će spajati majdan u Krivelju sa stovarištem u Topionici, biće dugačak 5.200 metara, kapaciteta 35 tona na čas.

Osoblje potrebno za izvršenje ovog programa rada Topionice i drugih poslova je predstavljeno na donjoj tabeli:

	Nadzornici	Radnici
Prevoz materijala	1	50
Zgura i sulfid za topljenje	2	20
Dizalica	—	9
Platforma za utovar	6	60
Upravljanje pećima	3	12
Izbacivanje zgure	3	51
Lokomotive	—	18
Drobljenje i mlevenje	2	12
Trijaža	3	18
Besemerizacija	6	54
Magacin bakra	2	15
Održavanje pruge	2	15
Briketiranje prašina	2	25
Radionica za opravku	1	33
Kotlarnica	1	23
Kovačnica	1	15
Mala topionica	1	14
Kotlarnica	3	67
Mašinska sala	5	28
Stolarnica	1	15
Zidari i pomoćnici	5	200
Tesači i pomoćnici	3	40
Služba pumpe	—	6
Održavanje lokomotive	1	6
Održavanje električnih instalacija	1	19
Laboratorija	2	2
Kancelarija	1	4
Čuvari	—	7
Održavanje radničkih stanova	1	6
Kantar	—	3
Centralni magacin	1	25
Štala	1	70
UKUPNO:	61	942

Bazirajući se na prosečnim platama, planiramo troškove radne snage od 12.500.000 dinara. U ovaj iznos su uračunati i troškovi postavljanja kabla.

Ovim troškovima treba dodati i troškove za materijal i nabavke:

Koks	20.000 tona
Ugalj	31.000 „
Briketi	3.500 „

Drvo za ogrev	1.600 m ³
Krečnjak	55.000 tona
Glina	200 „
Refrakterni briketi	25.000 kom.
Magnezitni briketi	260 tona
Refrakтерна zemlja	25 „
Cigle za gradnju	70.000 „
Cementa	1.600 „
Pesak za topljenje	20 m ³
Građa	400 „
Drvo	12 „
Mašinsko ulje	50 tona
Ulje za cilindar	14 „
Ulje za vagone	10 „
Šine	20 „
Drveni pragovi	4.000
Kamen	7.000 m ³
Pesak	4.800 „
Pesak i šljunak	4.200 „
Kreč	900 tona
Crep	70.000
Razni lim	20 tona
Razne kupovine, mašine i nabavke,	
Stočna hrana i seme	
Centralna kondenzacija	
Konvertori	
2 pumpe »Worthington«	

Vrednost planiranog materijala planiramo na 59.662.725 dinara.
Planirani troškovi za topionicu iznosili bi:

Radna snaga	12.500.000 dinara
Materijal	59.662.725 „
UKUPNO:	72.162.725 dinara

RADNIČKA KOLONIJA

Da bismo koloniju doveli u ono stanje kakva je bila pre rata, planiramo da, pored značajnih radova na održavanju, izvršimo u 1924. godini i sledeće:

1. Izgradnju 4 zgrade za radnike, u svakoj po četiri porodična stana,
2. Izgradnju 1 kuće za smetšaj 1 porodice,
3. Izgradnju dve velike radničke barake za samce,
4. Premeštanje štala i mlekarne,
5. Dovođenje pijaće vode u koloniju.

Opravka kamenog oluka za oticanje vode i izgradnja perionice rublja za radnike.

6. Kupovina zemljišta i osnivanje farme za prehrambene proizvode.
Za sve to planiramo:

Radna snaga:

Nadzornici	7
Zidari i pomoćnici	100
Nekvalifikovani radnici i ostali	60
SVEGA:	167

što će izazvati troškove od 1.500.000 dinara.

Materijal:

Kamen za građenje	400 m ³
Pesak	2.600 „
Šljunak	2.500 „
Kreč	320 tona
Cement	510 „
Cigle	790.000 komada
Crep	260.000 „
Drvo za građu	380 m ³
Cevi gvozdene	10.000 kgr.
Telefonski stubovi i osvetljenje	200 komada
Ostalo (vrata, prozori, staklo)	
Stočna hrana i seme	
što ukupno iznosi	3.781.430 dinara.
Dakle, predviđamo troškove za koloniju od:	1.500.000 dinara
Radna snaga	
Materijal	3.781.430 „
UKUPNO:	5.281.430 dinara

Takođe predviđamo kupovinu terena, ali troškovi nisu značajniji, osim možda za planiranu farmu.

ZELJEZNICA

U toku 1924.godine nastavićemo sa opremom pruge koju Nemci nisu održavali u toku celog rata.

Mada su radovi na opravci dosta napredovali, neće uskoro biti završeni. Zato planiramo da ih nastavimo u 1924. godini.

Proširivanje hangara za lokomotive (normalna pruga, i pruga prema Metovnici).

Zamena šinskih pragova (500).

Opravka pruge, oziđivanje kanala, mostova, potpornih zidova, zamena 5.000 metara šina.

Opravka voznog parka, i naročito zamena kotlova, ležišta i šasija kod najvećeg broja naših lokomotiva.

Montaža turbo-pumpe za snabdevanje vodom.

Osoblje potrebno za ostvarivanje ovog programa i drugih poslova je sledeće:

	Nadzornika	Radnika
Eksploatacija i razna održavanja	4	50
Vuča	1	15
Opravke	2	25
Održavanje pruge	3	60
SVEGA:	10	150

Što će za godinu dana predstavljati trošak od 1.950.000 dinara.
Potreban materijal je predstavljen na donjoj tabeli:

Ugalj (briketi)	3.000 tona
Mašinsko ulje	25 „
Ulje za cilindre	12 „
Ulje za vagone	10 „
Mazivo	500 kgr.
Petrolej	700 „
Benzin	400 „
Pragovi	5.000 komada
Cement	20 tona
Pesak	100 m ³
Kamen (tucanik)	100 „
Telefonski stubovi	100 komada
Šine	150 tona
Ekseri — klinovi	7 „
Ostali materijal	30 „
1 šasija za lokomotivu	
1 ložište	
Cevi	

Troškovi nabavke materijala iznosiće 5.534.555 dinara.

Ukupni troškovi železnice:

Radna snaga	1.950.000 dinara
Materijal	5.534.555 „
SVEGA:	7.484.555 dinara

ŠUMA

Održavanje novih rasadnika.

Raščišćavanje posečenih parcela.

Sečenje 6.000 m³ šume, što predstavlja 700 do 800 komada bukvi.
Šuma će biti posečena sa parcela 15 i 8.

Za sečenje, prevoz, održavanje, čuvanje, za negu životinja, biće nam potrebno oko 40 radnika i nadzornika.

Troškovi bi iznosili oko 700.000 dinara.

OPŠTI TROŠKOVI

Da bi planiranje bilo kompletno, moramo dodati i opšte troškove celokupne naše proizvodnje u Srbiji, a koji se sastoje od: troškova opšte službe, lekarske službe, prevoza i sume za neplanirane izdatke, što sve zajedno iznosi:

12.500.000 dinara.

REKAPITULACIJA

Tabelarno predstavljeni troškovi izgledaju ovako:

	Rudnik
	Topionica
	Radnička kolonija
	Železnica
	Šuma
	Opšti troškovi
	SVEGA:
40.854.600	dinara
72.162.725	"
5.281.430	"
7.484.555	"
700.000	"
12.500.000	"
138.983.310	dinara

Primate, gospodine ministre, izraze mog dubokog poštovanja.

Francuska arhiva, V — 1/1

Direktor

FRANCUSKO DRUŠTVO BORSKIH RUDNIKA

(Koncesija Sveti Đorđe)

Anonimno društvo sa kapitalom od

14 miliona franaka

Sedište Društva: Pariz, ul. Pobede 60

REDOVNA GENERALNA SKUPŠTINA

održana 4. decembra 1924.

_____ ● _____

Izveštaj Upravnog odbora

_____ ● _____

Izveštaj Računske komisije

_____ ● _____

Odluke

Pariz, 1924.

**FRANCUSKO DRUŠTVO
BORSKIH RUDNIKA
UPRAVNI ODBOR**

Gospoda:

Anri Pierari, predsjednik
F. Robelez, potpredsjednik
Marsel Šampen, član
Vilam d'Eštal, član
Dr. Ferd. Gramberg, član
Alber Mirabo, član
Žan Mirabo, član
Grof A. Valevski, član
D. Vajfert, član

Generalni direktor: D. A. Dardes

Sekretar odbora
M. R. Soter

Generalni sekretar
M. H. Foler

Članovi komisije
M. Ž. Derban
M. E. Odije

**FRANCUSKO DRUŠTVO BORSKIH RUDNIKA
(Koncesija Sveti Đorđe)**

IZVEŠTAJ UPRAVNOG ODBORA
podnet na Redovnoj generalnoj skupštini
održanoj 4. decembra 1924.

Gospodo,

Podnećemo izveštaj o poslovanju Kompanije, i podnećemo vam na usvajanje Bilans poslovne 1923/1924. godine kao i predloge o kojima treba da se izjasnite.

Ostvarena dobit je veća u odnosu na prethodni poslovni period kako zbog povećanja proizvodnje tako i zbog povećanja cene bakra u francima; u stvari, porast vrednosti funte sterlinga u odnosu na franak, više je nego nadoknadila kurs metala u funtama kao što pokazuje donja tabela:

		d1922-22	1923.24	Razlika
Elektrolitni bakar u Londonu	fun.	73.14.0	68.13.2	5.0.10 manje
Funta sterlinga	fran.	65.959	82.160	16.201 više
Cena tone elektrolitnog bakra izražena u francima prema gornjoj tabeli	fran.	4.861	5.641	780 više

Proizvodnja u kalendarskoj godini iznosila je 7.761 tonu bakra, što predstavlja povećanje od 1.363 tone u odnosu na prethodni period (6.398 tona). Ova proizvodnja je za 145 tona veća, od dosad najveće ostvarene u 1913/1914. godine.

I ostale službe su normalno funkcionisale, a povećanje njihove produktivnosti ograničavao je jedino nedostatak radne snage koji se naročito oseća sredinom godine, jer u to vreme dobar broj radnika privremeno napušta posao u rudniku ili u topionici radi obavljanja poljoprivrednih poslova, većinom na sopstvenoj zemlji.

Otuda i proističu znatne razlike u proizvodnji tokom godine. Tako, na primer: najmanja mesečna proizvodnja u toku poslovne godine iznosila je 242 tone u avgustu 1923. godine a najveća 1.027 tona u martu 1924. godine.

Naše napore da proširimo period regrutovanja radne snage, istrajno nastavljamo, i samo zahvaljujući njima uspeli smo već da poboljšamo prosečan broj prisutnih radnika, kao što ćete videti i sami malo kasnije.

Snabdevanje gorivom van Srbije (koks i briketi) pa i u samoj zemji može se obezbediti bez većih teškoća budući da je željeznički transport u Jugoslaviji vidno poboljšan u odnosu na stanje koje smo imali odmah posle rata.

Radovi na skidanju jalovine koja se nalazi iznad rudnog tela («radovi na raskrivki») se obavljaju normalno u skladu sa našim programom, i može-

mo se nadati da ćemo za nekoliko godina dobiti sa otkrivke znatan deo naše ukupne proizvodnje.

U toku poslovne godine dobili smo nove terene, tako da smo mogli da proširimo radničku koloniju, omogućimo radove na raskrivci i uklanjanje otkopane zemlje.

Troškovi za kupljenu zemlju iznose 19.608 franaka i 25 centi.

U daljem izlaganju pružićemo vam izveštaj o radu glavnih službi naše eksploatacije u Boru.

RUDNIK

U toku ovog poslovnog perioda ukupna izvađena ruda iznosila je 136.218 tona, što predstavlja povećanje od 20.584 tona u odnosu na prethodni period.

Četvrti horizont u rudniku, koji je već delom osposobljen za proizvodnju, dao je sam skoro trećinu ukupne rude. Pripremni i istražni radovi glavnog rudnog tela na Čoka Dulkanu. su obavljani redovno. Započeli smo istražne radove u blizini na mestu koje je drugačije od nalazišta Čoka Dulkan, ali koje obećava povoljne rezultate.

Radovi na raskrivki su obavljani u obimu koji je dozvoljavala raspoloživa radna snaga.

Nova parna lopata (tako da ih sad imamo 5) je puštena u rad i nabavljeni su vagoni neophodni za uklanjanje jalovine.

U toku poslovne godine, uklonjeno je 123.086 kubnih metara raskrivke, što je za 36.672 kubika metra više nego u prošloj godini.

Otpočeli smo radove na otvaranju novog mesta za vađenje rude, koje će biti neophodno čim se ispod raskrivke pojavi rudno telo.

Galerija za prevoz, koja će povezivati rudno telo novim oknom, će biti završena do kraja poslovne godine.

Prosečan broj zaposlenih nadzornika i radnika u rudniku bio je 425, što je za 84 radnika više nego u prethodnoj godini.

TOPIONICA

Kao i u poslovnoj 1922/23. godini broj peći za topljenje koje su radile se menjao: jedna u leto, tri u toku zime.

Radili smo na poboljšanju rada konvertorske sale pa su postavljena razna nova postrojenja: novi kotlovi, novo postolje za veliki konvertor, turbo mašina, pumpe, itd.

Prosečan broj zaposlenih u topionici bio je 511, znači 92 radnika više nego u prošloj godini.

MEHANIČARSKA SLUŽBA, ŽELEZNICA, NOVI RADOVI, KOLONIJA, ŠUMA

Iz istih razloga iz kojih i prošle godine, mehaničarska služba je organizovala jedan važan odsek — služba eksploatacije.

Prevoz železnicom se povećao srazmerno povećanju proizvodnje bakra, prevezeno je 7.629 tona bakra i 158.582 tone raznog materijala.

Kao što smo vam izneli u prošlogodišnjem izveštaju, trudimo se da što veći broj radnika vežemo u samom Boru. U isto vreme nastojimo da povećamo produktivnost razvojem i rasporedom mehanizacije.

Da bi postigli prvi cilj povećavamo broj stanova za službenike i radnike; tako smo u toku godine završili ili otpočeli izgradnju novih radničkih kuća, tačnije 7 kuća sa po 4 stana, jednu zgradu sa 8 stanova, dve zgrade sa po 24 odeljenja i jednu zgradu sa 10 odeljenja.

Da bi što bolje rasporedili mehanizaciju u toku godine, izvršili smo mnoge radove od kojih ćemo navesti samo one u topionici: izgradnja novog stovarišta za krečnjak koja će uskoro biti završena i jedno slično stovarište za rudu čija je gradnja u toku, transportni kabl koji će povezivati novi majdan krečnjaka u Krivelju a čija je izgradnja završena.

Izgradnja trećeg velikog rezervoara za glavno snabdevanje vodom topionice, kapaciteta 17.500 kubnih metara, je na dan 30. juna još bila u toku 9 otvorena je nova hemijska laboratorija.

Radovi na raskrivki su zahtevali izgradnju novog puta, koji je zamenio put kojim se služi selo Bor, koji je isuviše blizu prostrane vrtače stvorene zbog décapage, razni putevi za prevoz jalovine su napravljeni na različitim visinama.

Najzad, započeti su radovi na dovođenju pijaće vode.

Eksploatacija ustupljene šeme je tekla normalno.

Prosečan broj zaposlenih radnika na ovim poslovima bio je 361.

ISTRAŽNI RADOVI

Istrage putem sondaža su nastavljene na teritoriji dozvoljenoj za istraživanja, koja pripada našoj Kompaniji. Opredelili smo se i za dozvolu u trajanju od 3 godine, koju možemo, na naš zahtev, produžiti na 5 godina, na dosta širokom prostoru koji se na severu graniči sa našom teritorijom istraživanja.

Radovi na istraživanju i ispitivanju će se obavljati i na ovom novom terenu.

KORIŠĆENJE GORIVA

Eksploatacija rudnika uglja u Podvisu, čiji smo mi zakupci, nam je omogućila da u Bor otpremimo: 11.356 tona uglja. Iz rudnika u Vini otpremljeno je 1.717 tona.

Povoljni rezultati koja su dala istraživanja u Vini omogućili su da se vlasnicima doda nova koncesija koja je nazvana »Blagovesti«.

Zahvaljujući našem prvobitnom ugovoru sa vlasnicima mi smo zakupci ove koncesije.

Da bi olakšali eksploataciju u rudniku »Blagovesti« koji treba što pre da se razvije, preduzeli smo radove na postavljanju pruge širine 0,60 metara, a dugačke oko 1.800 metara, koja je u ovom trenutku već u radu.

MAJDAN KRECNJAKA

Majdan u Metovnici i dalje snabdeva topionicu u Boru. Proizvodnja je iznosila 63.404 tone.

U Metovnici je radilo prosečno 62 radnika.

RADNA SNAGA I OSOBLJE

Prosečan broj zaposlenih službenika, nadzornika i radnika u našoj proizvodnji, uračunavajući Podvis i »Blagovesti« penje se na 1.624 radnika, što predstavlja povećanje od 262 radnika u odnosu na prethodnu godinu.

Moramo istaći revnost i odanost sa kojom su radili naši direktori kao i odanost njihovih saradnika u poslovima od velike važnosti.

PRODAJA BAKRA

Pošto su udovoljene u Jugoslaviji, čak i lokalne, sav bakar je prodat, kao i prošle godine bez ikakve teškoće.

RATNA ŠTETA

Sa zadovoljstvom možemo da vam saopštimo da je 8. marta ove godine došlo do pogodbe (pod okriljem Službe za staranje o privatnim imanjima i interesima i uz podršku francuske vlade) između generalnog predsednika nemačke vlade pri mešovitom francusko-nemačkom sudu i grupe industrijalaca, u kojoj smo i mi bili, i koja je iznela zahteve pomenutom sudu u vezi štete koju je prouzrokovao rat u stranim zemljama.

U vezi sa ovom pogodbom koju je sud potvrdio, pomenuti zahtevi su povučeni s tim da se ustroji određen dug, čiju su raspodelu među članovima ove grupe izvršili arbitri koje su sami izabrali. Isplata ovog duga će se izvršiti u nekoliko rata koje će odrediti Služba za staranje o privatnim imanjima i interesima.

Od 30. juna ove godine, mi smo primili u tri navrata čitav iznos određen našoj Kompaniji kao nadoknadu za ratnu. Kad se od ove sume odbije 3% za posredovanje ove službe, visina oštete koju je Kompanija primila iznosi 17.598.258 franaka 09 centi.

Mislili smo da pogodba koju smo potpisali, a koja izbegava istovremeno i nesigurnost koja je nerazdvojna sa ovakvim zahtevom podnetim Sudu kao i moguća zakašnjenja koja ovakav način isplate povlači za sobom, čuva vaše interese koliko je god to moguće, s obzirom na okolnosti.

S druge strane, u toku poslovne godine u kasu smo uneli sumu od 323.270 franaka 86 centi a koja predstavlja novu uplatu od 10% od dugovanja naših nemačkih kupaca, što predstavlja 90% celog duga.

Predlažemo vam, kao i prošle godine, da izglasate da se ova suma stavi na konto Prihodi i Rashodi.

Na zahtev Službe za zaštitu privatnih dobara interesa, a prilagođavajući se stavu drugih poverilaca koji su u istom položaju kao i mi, odbili smo da u kasu stavimo svih 10% od kredita.

Od ovih 10%, jedan deo, tj. oko 5% pokrivaju troškove i deo Službe. Tražimo od vas odobrenje da se unapred odvoji ova suma od 10%, koja se penje na 323.274 franaka i 86 centima, i koja je prenetna na konto »eventualna provizija«, koji je u tu svrhu osnovan 27. marta 1915. godine, a iznos od 1.605 franaka 67 centi na konto Prihodi i Rashodi.

Zadovoljavajuće stanje naše blagajne, koje proističe zbog uplata za ratnu oštetu, o kojoj smo vam govorili, omogućila nam je da u toku poslovne godine pristupimo otkupu obligacija 5% i bonova 6%, koje je Društvo pustilo u opticaj.

Nismo bili u mogućnosti da već sada počnemo sa vraćanjem čitavog duga ili bar jednog dela, jer obligacije mogu da se isplaćuju samo po predviđenom rasporedu, a isplata bonova ne može se izvršiti pre 15. juna 1925. godine.

UPRAVNI ODBOR

Mandat gospode: d'Eštala (d'Eichthal) i Pijerarija (Puerari) je iste kao, pa vas molimo da ponovo ukažete poverenje našim kolegama svojim glasanjem.

BILANS I PREDLOZI

Članovi računске komisije će vam dati u svom izveštaju detaljna objašnjenja za razne stavke bilansa.

Konstatovaćete u postavljanju bilansa bitnu izmenu koja se odnosi na različite stavke konta »imobilisane vrednosti«.

Smatrali smo da je bolje u Aktivi prikazati »imobilisane vrednosti« u punom iznosu od osnivanja Kompanije, ne držeći mnogo od ostvarene amortizacije do sada, ali kao protivstavka, iznos ove amortizacije je prikazan u Pasivi.

Razlika između ove dve stavke predstavlja iznos kojim su predstavljena postrojenja u bilansu.

Naplata prvog dela ratne oštete omogućila nam je da se iz Aktive bilansa ugasi stavka čekanja, koja je ranije predstavljena pod nazivom »Troškovi i gubici u ratnom periodu«.

Posle odbitka iznosa ove stavke koji je na dan 30. juna ove godine iznosio: 10.453.935 franaka, imali smo da oduzmemo od čiste uplaćene sume:

- razne troškove koje je izazvao sudski postupak kod arbitražnog suda i pogodba koja je iz toga proizašla;
- dopuna provizije namenjene za isplatu Državi Srba, Hrvata i Slovenaca vrednosti raznih postrojenja koje su u Boru postavili Nemci za vreme njihove okupacije, a koji su od rata ostali nama na raspolaganju, ali na njih polaže pravo Kraljevska vlada u Beogradu;
- zatim provizija za isplatu onih naših službenika iz Bora, koje nije obeštela njihova Vlada, za lične štete pretrpljene u Srbiji za vreme rata i nemačke okupacije;
- i najzad, jedna suma namenjena za osnivanje doživotnih i neotuđivih renti u korist udovica i siročadi i četvorice radnika iz Bora, koji su pali kao žrtve potapanja broda »Chaouia« 15. januara 1919. godine.

Ostaje da se upotrebi suma od 5.984.204 franaka 64 centi koju smo namenili za proviziju pri otplati bonova 6%. Mi smo u stvari smatrali da bi bilo dobro da ova suma bude tako upotrebljena, jer puštanje u opticaj ovih bonova bilo je neophodno 1920. godine, zbog nepovoljnog stanja vaše blagajne, koje je prouzrokovao rat i štete koje su iz njega proistekle.

Iz istih razloga, koje smo vam naveli prošle godine, mi smo sastavili bilans tek pošto smo pretrpeli neke isplate na nekim stavkama Aktive, zgrade, novi radovi, istražni radovi obavljani u toku poslovne godine, industrijska oprema, razne porudžbine, troškovi povećanja kapitala, troškovi emisije bonova 6%.

Nastavljajući našu raniju politiku, mi smo takođe otplatili potpuno radove na raskrivki izvršene u toku poslovne godine.

Kad se odbiju svi ti troškovi, a uračuna se interes dobijen od uloženog novca fondovi, godišnji prihod se penje na 14.416.941 fr. 70 c. od čega treba odbiti opšte troškove, pretplatu na marke, poreze itd. 1.795.217 fr. 92 c.

Ostaje saldo: 12.621.723 78

a ovoj sumi treba dodati prenos dugovanja konta Prihodi i Rashodi iz prethodne poslovne godine, koji je utvrdila vaša Redovna generalna skupština od 6. decembra 1923. godine, a koji iznosi 323.272 fr. 85 c.

Dakle, raspoloživa sredstva iznose: 12.944.996 63

Ovakvi rezultati nam dozvoljavaju da vam predložimo isplatu dividendi od 84 franaka za prioritetne akcije i po 81 franak za redovne akcije.

Dotične isplate 40 i 37 franaka su već uplaćene 15. jula ove godine na vrednost ovih dividendi.

Mi vam dakle predložimo raspodelu raspoloživih sredstava na sledeći način:

a) Za zakonsku rezervu da bi se ista popela na 10% kapitala	246.163 fr. 30 c.
b) Prve dividende predviđene statutom od 6% za prioritetne akcije i 3% za redovne	565.500
c) Posle ovi unapred izdvojenih sredstava ostaće na raspolaganju 12.133.333 franaka 33 cente od čega će 10% otići Upravnom odboru	1.213.333, 33
d) Naknadne dividende koje treba raspodeliti između 140 000 akcija	10.926.000
UKUPNO:	12.944.996 63

Ako prihvatite naše predloge prioritetne akcije, posle odbitka poreza, iznosiće

Prva dividenda	6 franaka
Druga dividenda	78 „
UKUPNO:	84 franaka
Od čega treba odbiti	40
Bruto ostatak	44 franaka

Ovih 40 franaka je već plaćeno 15. jula ove godine uz zamenu kupona br. 4.

Redovne akcije iznosiće:	
Prva dividenda	3
Druga dividenda	78
UKUPNO:	81 franak
Od čega treba odbiti	37 franaka (isplaćenih 15. jula)

BRUTO OSTATAK 44 franaka

Čist iznos dividendi posle odbitka poreza iznosiće:

Za prioritetne akcije	nominalna vrednost:	38 fr. 72 cen.
	donosiocu:	36 54
Za redovne akcije	nominalna vrednost:	38 72
	donosiocu:	36 55

koji će, ako vi potvrdite naše predloge, biti isplative na kasi Banke Mirabo u Parizu, počev od 8. decembra 1924. godine u zamenu za kupon br. 5, za prioritetne akcije, i za kupon br. 11 za redovne akcije.

Osim poslovnih veza sa Bankom Mirabo, i ugovora sa G Vajfertom i G. Gramberom, koji se odnosi na zakup rudnika Podvis, o čemu smo vam ranije podneli izveštaj, članovi Odbora izjavljuju da nisu imali nikakvih poslovnih veza sa Kompanijom u toku poslovne 1923/24. godine.

Odnosi sa pomenutom bankom su samo tekući poslovi.

Čast nam je da vam predložimo na usvajanje sledeće odluke:

1, 2, 3: Usvajanje Izveštaja, Bilansa i konto Pirhoni i Rishodi, onako kako su vam predložili Upravni odbor i članovi računске komisije.

4. Imenovanje dva člana Odbora,

5. Imenovanje članova računске komisije za poslovnu 1924/25. godinu i utvrđivanje njihovog dodatka.

6. Davanja saglasnosti članovima Odbora da mogu, u slučaju potrebe, zadržati svoje funkcije u društvima i kompanijama sa kojim naša Kompanija ima, ili može imati, poslovnih veza.

FRANCUSKO DRUŠTVO BORSKIH RUDNIKA

— poslovna 1923-24. godina —

IZVEŠTAJ ČLANOVA RAČUNSKJE KOMISIJE

Gospodo,

Ispunjavajući poverenje koje ste nam ukazali na redovnoj generalnoj skupštini, održanoj 6. decembra 1923. godine, upoznali smo se sa računima Francuskog Društva Borskih Rudnika na dan 30. juna 1924. godine.

Pregledali smo knjige računovodstva, uporedili glavnu knjigu zaključnog računa i bilansa i konstatovali apsolutnu podudarnost ovih različitih dokumenata.

Bilans koji vami je ovde podnet odgovara potpuno stanju Aktive i Pasive vašeg Društva na dan 30. juna 1924. god. On se iskazuje, kako u Aktivi, tako i u Pasivi sa

	82.724.423,25
sa dobiti konta Prihodi i Rashodi od	12.944.996,63

Ovaj konto je prikazan ove godine nešto drugačije kad se radi o »imobilisanim vrednostima« i »industrijska oprema«, koji su prikazani u Aktivi sa stvarnom vrednošću, to jest sa celokupnim iznosom troškova koji su se pojavljivali od osnivanja Kompanije do 30. juna 1924. godine.

Zbog ispravljanja ove dve stavke, u Pasivi se pojavljuje nova stavka pod imenom »amortizacija« koja sadrži sve izvršene otplate na ova dva konta u toku istog perioda.

AKTIVE

I. IMOBILISANA SREDSTVA se penju na 13.347.339,51

što predstavlja povećanje od 7.646.890,60 od čega 4.495.251,16 predstavlja preuzimanje ranijih otplata i 3.151.639,44 franaka troškove ove poslovne godine.

Ova stavka obuhvata:

1. Troškove osnivanja Društva
prvo ustanovljenje 166.441,24

Ovaj konto je ranije potpuno isplaćen.

2. Koncesije i ulozii 3.400.000

bez povećanja.

3. Zemljišta 209.819,92

povećanje od 19.608,25 franaka proističe iz novih kupovina.

4. Održavanje rudnika 394.298,88

Ovaj konto je prošle godine iznosio 1 franak.

5. Zgrade 4.116.056,95

Povećanje od 2.847.984,91 franak jednim delom od ranije amortizacije, a delom od novih radova završenih u poslednoj godini.

6. Novi radovi 2.331.153,90

višak vrednosti od 1.489.083 franaka i 70 centi. Radovi u toku poslovne godine popeli su se na 1.790.309,12 franaka. Ovu sumu treba smanjiti za vrednost završnih radova, koja je proknjižena na konto »Zgrade«, a na koju treba dodati iznos amortizacije uplaćen u toku proteklih godina.

7. Istražni radovi 413.523,41

8. Raskrivka 2.316.043,21

Oba ova zadnja konta su potpuno amortizovana ranije, a zadužuju istovremeno izvršene radove u toku poslovne godine. Ukupan iznos »Imobilisanih vrednosti«

13.347.339,51

II. INDUSTRIJSKA OPREMA

se penje na

9.523.196,44

Povećanje od 7.386.376,94 franaka obuhvata osim ranije amortizacije, sumu od 1.967.909,14 franaka koja se odnosi na puštanja u rad u toku poslovne godine.

Ovaj konto obuhvata:

1. Krupan materijal 4.340.107,73

povećan zbog ranije amortizacije i sumom od 1.086.631,10 franaka koja predstavlja vrednost razne opreme postavljene u toku poslovne godine.

2. Sitan materijal	215.040,99	
uvećana suma za odgovarajuću vrednost ranije amortizacije i za iznos od 13.799,81 franaka razna montiranja opreme u toku godine.		
3. Železnica	4.509.063,20	
Ovaj konto predstavlja, osim amortizacije i povećanje od 408.493,71 franak. Ova suma obuhvata razne poslove na pruzi i kupovinu materijala.		
4. Prevozni kabal-Krivelj	458.984,52	
Prvi troškovi postavljanja i prenošenja materijala. Ukupan iznos konta »Industrijska oprema«		
	9.523.196,44	
III. SREDSTVA ZA REALIZACIJU		42.289.316,75
beleže povećanje od 13.057.626 franaka i 76 centi.		
Ova sredstva se dele na:		
1. Magacin i zalihe	14.185.322,82	
Povećanje od 3.994.046,85 franaka se skoro u celosti odnosi na gorivo, eksploziv, daske i razni materijal.		
2. Konjušnica, pokretnosti, alat	932.777,51	
predstavlja povećanje od 613.514,16 franaka od čega 401.189,76 franaka dolazi od ranijih amortizacija.		
3. Bakar na putu	5.438.847,02	
predstavlja povećanje od 243.754,93 franaka.		
4. Bakar i ruda na stovarištu zajedno	1.026.573,42	
povećanje od 270.997,87 fr.		

5. Dužnici u Parizu i u Srbiji zajedno	14.453.815,13	
povećanje od 8.048.345,99 franaka		
Ova stavka obuhvata uglavnom potraživanja od kupaca bakra i konto »Služba za staranje o imovini i interesima privatnim«. U toku poslovne godine, ova uprava je izvršila novu uplatu od 323.270,86 franaka.		
6. Porez na akcije za naplatu	876.618,85	
je manji za 2.191.273,04 franaka zbog nastavljanja plaćanja dividendi na akcije vašeg Društva.		
7. Vrednosne hartije	5.375.335	
povećanje od 2.078.240 franaka.		
Ukupan iznos ovog konta		42.289.316,75
IV. RASPOLOŽIVA SREDSTVA		
obuhvataju: kase, imovinu u bankama, bonove državne blagajne i nacionalne odbrane i penje se na		
		17.327.807,12
što predstavlja povećanje od 7.914.075,74 franaka.		
V. ODELJAK »RAZNO«		
koji obuhvata osim redovni konta, premije na isplatu i proviziju za isplatu kupona, beleži smanjenje od 445.027 franaka i iznosi sada		
		326.763,43
VI. TROSKOVI I GUBICI U RATNOM PERIODU		
koji na dan 30. juna 1924. godine predstavlja 10.453.935 franaka 90 centi su amortizovani uplatom iznos za ratnu oštetu UKUPAN IZNOS AKTIVE		
		82.724.423,25

PASIVA

I KAPITAL	14.000.000
II. OBLIGACIJE 5% (od čega 6.740 otplaćeno) i Bonovi 6%	19.000.000
III. REZERVE se penju na Samo je zakonska rezerva povećana za 328.952,90 odlukom vaše poslednje Generalne skupštine.	8.277.121,11
IV. AMORTIZACIJA Ova stavka je prvi put uvedena zbog otplata izvršenih pre 1. jula 1923. godi- ne. Ona povećava amortizacije u ovoj poslovnoj godini.	14.360.379,04
V. RAZNI POVERIOCI što predstavlja smanjenje od 32.069,22 franka.	3.873.404,95
VI. PROVIZIJE I RAZNA KONTA zajedno iznose Povećanje od 6.020.322,91 franak prois- tiče uglavnom od stvaranja jedne zalihe za isplatu dela bonova 6%. Ovaj iznos se pripisuje uplatama koje je izvršila Služba za staranje o imovini i interesi- ma privatnih lica, a na ime ratne oštete.	10.268.521,52
VII. KONTO PRIHODI I RASHODI pokazuje u ovoj poslovnoj godini dobit od	12.944.996,63
Ukupan iznos Pasive jednak je iznosu Aktive	82.724.423,25

KONTO PRIHODI I RASHODI

koji ima prihodovano	323.272,85
koji je prihvatila vaša Skupština na svom poslednjem zasedanju, imao je bruto prihode od robe i interesa na ulo- ženi kapital ukupno	14.416.941,70
što sve skupa iznosi	14.740.214,55
 Naprotiv, ovaj konto je umanjen za op- šte troškove, iznos poreza i interesa na pozajmice, što sve zajedno iznosi	1.795.217,92
tako da saldo raspoloživih sredstava iznosi	12.944.996,63
čiju vi raspodelu treba da odredite.	

Predlažemo vam, gospodo, da prihvatite Bilans i konta onako kako su
vam podneti.
Pariz, 1. novembar 1924.

Članovi komisije:
E. Odije
Ž. Derban

B I L A N S I
i konto prihodi i rashodi

BILANS NA DAN 30. JUNA 1924. GODINE

AKTIVA				PASIVA	
IMOBILISANA SREDSTVA				KAPITAL DRUŠTVA	
Troškovi formiranja Društva	166.441,24			Prioritetne akcije: 48.500 akcija po 100 franaka isplaćene	4.850.000
Koncesije i uloženi Tereni	3.400.000			Redovne akcije: 91.500 akcija po 100 franaka	9.150.000
Održavanje rudnika	209.819,92				14.000.000
Zgrade	394.298,88			OBLIGACIJE 5% BONOVI 6%	
Novi radovi	4.116.058,95			14.000 obligacija: — 6.740 isplaćenih	3.370.000
Istražni radovi	2.331.153,90			— 7.260 ostaje za isplatu	3.630.000
Raskrivka	413.523,41	13.347.339,51		24.000 bonova po 500 franaka za 6%	7.000.000
INDUSTRIJSKA OPREMA					12.000.000
Krupan materijal	4.340.107,73			REZERVE	
Sitan materijal železnica (Bor i Vina).	215.040,99			Zakonska rezerva	1.153.836,70
Transportni kabl Krivelj	4.509.063,20			Vanredna rezerva	1.813.926,95
SREDSTVA ZA REALIZACIJU		9.523.196		Rezerva za sumnjiva potraživanja	59.357,46
Magacini i zalihe	14.185.322,82			Premije za emitovanje 70.000 redovnih akcija iz 1919. godine	3.027.121,11
Konjušnica, nekretnina, alat	932.777,51			AMORTIZACIJA	
Bakar na putu	5.438.874,02			(na dan 30. juna 1924.)	5.250.000
Bakar na stovarištu	984.019,82			Troškovi osnivanja Društva	166.441,24
Ruda na stovarištu	42.553,60			Održavanje rudnika	394.297,88
Dužnici u Parizu	13.061.142,80			Zgrade	3.685.764,24
				Novi radovi	276.724,11
Dužnici u Srbiji	1.392.672,33	14.453.815,13		Istražni radovi	413.523,41
Porez na akcije za naplatu	876.618,85			Raskrivka	2.316.042,21
Vrednosne hartije	5.375.335	42.289.316,75		Industrijska oprema:	
RASPOLOŽIVA SREDSTVA				Krupan materijal	2.860.107,73
Bonovi državne blagajne, kase i bankarski u Parizu	16.341.224,64			Sitan materijal	215.040,99
OSTALO				Železnica	3.365.430,72
Premije za isplatu bonova 6%	60.000			Štala, nekretnina, alat	667.006,51
Redovna konta	176.763,43	236.763,43		RAZNI POVERIOCI	
UKUPNA AKTIVA:		82.724.423,25		Poverioci u Parizu	1.013.040,46
				Poverioci u Srbiji	2.860.364,49
				PROVIZIJE	
				Eventualna provizija (odluka Gen. skup. 27. V 1915.	644.940,05
				Provizija za isplatu obligacija	384.000
				Provizija za interes na obligacije	62.150
				Provizija za bonove 6%	22.165
				Provizija za ispl. bon. 6%	8.031.358,49
				Provizija za ispl. državi Srba. Hrvata i Slovenaca za razne gradnje	814.853
				Provizija za ispl. osoblja	154.291,55
				OSTALO	
				Redovna konta	154.763,43
				Prihodi i Rashodi	12.944.996,63
				UKUPNA PASIVA:	82.724.423,25

KONTO PRIHODI I RASHODI NA DAN 30. JUNA 1924.

DUGUJE	POTRAŽUJE
Opšti troškovi Odbora i Direkcije	Bruto dobit na robi
Preplata na marke, porezi:	Interes od uloženog kapitala
francuski i srpski	
Služba pozajmice: Obligac. i bonovi	
	Ukupno potraživanje
Iznos potraživanja	
Iznos dugovanja:	
12.621.723,78	12.621.723,78
14.416.941,70	323.272,85
	Saldo potraživanja na dan 30. juna 1924.
	12.944.966,63

O D L U K E
IZGLASANE NA REDOVNOJ GENERALNOJ SKUPŠTINI
 održanoj 4. decembra 1924.

Prva odluka

Pošto je saslušala izveštaje Upravnog odbora i članova računске komisije za poslovnu 1923/24. godinu, Generalna skupština prihvata u svemu izveštaje kako su podneti, kao i Bilans i konto Prihodi i Rashodi.

Druga odluka

Generalna skupština prihvata raspored iznosa konta Prihodi i Rashodi od 12.944.966,63 franaka na sledeći način:

U zakonsku rezervu da se podmiri	
10% kapitala	246.163,30
Prva dividenda od 6% za prioritete	
akcije i 3% za redovne	565.500
Udeo Upravnom odboru od 10%	
na 12.133.333,33 franaka	1.213.333,33
Druga dividenda za sve akcije	10.920.000

SVEGA: 12.944.966,63

Dividende će se isplaćivati od 8. decembra 1924. godine.
 U Parizu kod banke Mirabo,

u Ženevi kod banke Pikard, Mirabo i komp.
 kod filijale Dival (Duval)

Amortizacije	84
od čega treba odbiti	40
a konto bruto isplaćenih na dan 15 ju-	
la u zamenu za kupon br. 4	

Ostaje bruto: 44 franaka

Što predstavlja neto normalnu vred-	
nost akcija	38,72
neto donosiocu akcije	36,54
u zamenu za kupon br. 5	
Redovne akcije	81
od čega treba odbiti	37
a konto bruto isplaćenih na dan 15. ju-	
la ove godine u zamenu za kupon br. 10	

44 franaka

Što iznosi, neto nominalna vrednost	
akcije	38,72
neto na donosioca	36,55
u zamenu za kupon br. 11.	

Treća odluka

Kao što smo učinili prošle godine, i sada Skupština odlučuje da proknjiži na konto Prihodi i Rashodi sumu od 323.270 franaka i 86 centi, sa konta »Eventualna provizija«.

Ova suma predstavlja 10% od iznosa dva dugovanja nemačkih dužnika, koja je uplaćena u toku poslovne godine. Tako će konto »Eventualna provizija« biti sveden na 321.669,19 franaka.

Osim toga, Skupština odlučuje da iznos od 10% (323.274,86 franaka) koji su Kompaniji dugovali nemački dužnici, a koji je prenet Službi za staranje o privatnim dobrima i interesima, da dubu unapred uzeti od konta »Eventualna provizija« koji je u tom cilju osnovan 27. maja 1915. godine, budući da višak (1.605,67 franaka) mora biti prenet kontu Prihodi i Rashodi. Tako će ova provizija biti potpuno utrošena.

Četvrta odluka

Shodno čl. 19. Statuta, Skupština ponovo izabira za period od 6 godina za članove Upravnog odbora gospodu d'Eštala i Anrija Pijerarija, čiji je mandat istekao.

Peta odluka

Skupština imenuje gospodu Ž. Derbana i E. Odijea za članove računске komisije za poslovnu 1924/25. godinu sa ovlašćenjem da mogu raditi zajedno ili odvojeno. Njihov dodatak iznosi 1.000 franaka za svakog od njih.

Šesta odluka

Skupština obaveštava Upravni odbor da nije imala nikakve veze sa društvima ili kompanijama gde bi jedan ili više njenih članova bili članovi ili učesnici, osim uobičajenih bankarskih poslova sa Bankom Mirabo i komp. kojoj pripadaju gospoda: d'Eštal, Mirabo i Pijerari. Poslovi proističu iz primene ugovora o zakupnini rudnika uglja u Podvisu zaključenog sa gospodom Vajfertom i Grambergom.

Skupština potvrđuje ovlašćenja članovima, koja su predviđena članom 40. Zakona od 24. jula 1867. godine.

Francuska arhiva,

Bor, 3. april 1926.

GOSPODINU VAJFERTU, članu Uprave FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA BEOGRAD

Gospodine,

Čest mi je podneti vam na odobrenje kratak izveštaj, s molbom da ga vi hitno uručite Generalnoj direkciji. Izveštaj se odnosi na nesreću koja se dogodila u Boru, 2. aprila.

Oko 12,30 časova, jedan komad rude, odbačen eksplozivom mine na raskrivki, pao je u selo, odskočio i, uletevši kroz jedna otvorena vrata, udario je u glavu jednog 14-godišnjeg dečaka, sina kovača Ilije Ilića. Sve što je bilo u ljudskoj moći učinjeno je da se dečak spase. Izgledalo je da je operacija na lobanji uspela, ali je mladić preko noći umro.

Predajući izveštaj Generalnoj direkciji, možda ćete morati da date i neka naknadna objašnjenja.

Paljenje mina na raskrivki vrši se s najvećom oprežnošću. Čuvari postavljeni na najvidnijim mestima opominju trubeći, a paljenje se vrši tek kada se oni uvere da niko ne prolazi više, u jugoistočnom delu sela, svi su ušli u kuće.

Sve je tako bilo i učinjeno. Mladi Ilić je ušao u kuću svog oca, ali na nesreću ostavio je vrata otvorena. Komad rude je pao na pumpu, odskočio je i udario dečaka u slepoočnicu.

Selo je zaštićeno zaklonom od zemlje, naročito ostavljene u tu svrhu, Opasni komadi kvarca ili rude se ovde zaustavljaju. Ostali komadi (vrlo retko) koji mogu da prođu, padaju vrlo visoko horizontalno, i uopšte ne mogu da odskoče. I zaista je prava nesreća, da je taj komad, kad je već dotakao put, imao snage da uleti u kuću. Da su vrata na kući bila zatvorena, nesreća se ne bi dogodila.

Već odavno smo pregovarali sa kovačem Ilićem da ukloni svoju kuću ili da mu je odkupimo, ali njegovi preterani zahtevi i njegova tvrdoglavost su nas sprečili da okončamo tu stvar. On traži 400.000 dinara za komadić zemlje i čatrlju koja ne vredi ni 30.000 dinara. Ma kakva da je bila naša že-

Ija da to rešimo, shvatiće to da nismo mogli da načinimo presedan i da navedemo Kompaniju na sasvim preterane troškove, što bi poremetilo ravnotežu budžeta raskrivke. Ako bi jednom platiti tako veliku sumu, ostatak sela bi morao biti plaćen po istoj ili približnoj ceni.

U tom smislu, što smo mogli pre uz brojne teškoće, koje proizilaze zbog lakomosti a naročito inertnosti seljaka, kao i zbog želje da u rukama zadrže što je moguće duže sredstva za ucenjivanja, što za njih predstavlja eksploatacija raskrivke, mi smo usporili raseljavanje sela. Uprkos tome, uspeli smo da od avgusta 1925. godine odkupimo 12 parcela u selu sa 17 kuća, od kojih su neke već premeštene u 1925. godini a ostale će biti premeštene ovog proleća i leta.

Ovakva nesreća, koja je stigla upravo posle interpelacije (traženja objašnjenja) Franičevića, predstavlja veliku opasnost, koju ćete i sami primetiti. Treba pokušati da se odbije udarac pokazivanjem dobre volje koja postaje očigledna kad se uzme u obzir visina cene koju plaćamo (skoro 120.000 dinara po hektaru), kao i ogromni troškovi koje imamo da seljacima dodelimo nove kuće, popravljene mnogo stabilnije i konfornije. I da bi ubrzali događaje, pitam se, ne bi li bilo moguće da državna vlast naredi brzo i službeno prešeljavanje onog dela sela, koji je najbliži raskrivki, po ceni koja će odrediti komisija (tu cenu mi ne bismo osporavali). Iz jednog nesrećnog slučaja ispašće možda nešto dobro. Po svaku cenu moramo sprečiti obustavljanje radova na raskrivki, što bi nepovoljno uticalo na proizvodnju a time i legalnu arendu, i sve vrste poreza, i koje bi šta više, primorala Kompaniju da otpusti veliki broj radnika.

U utorak ujutru stižem u Beograd, pa ću vas obavestiti o svemu onome što bi vas još interesovalo.

Primate, gospodine, dokaze mog iskrenog poštovanja.

Direktor

Francuska arhiva, XII — 5/1

Bor, 12. jun 1926.

GOSPODINU DR GRAMBERU (GRAMBERG)
članu Uprave

FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA
BEOGRAD

Gospodine,

Čast mi je da vas izvestim da smo shodno vašem pismu od 5. ovog meseca, ekspedovali 10. juna 1000 kilograma bakra u 14 poluga na adresu gospodina Pavla Pantelića.

Ova partija nosi br. 523.

Primate, gospodine, izraze mog dubokog poštovanja.

Direktor

Francuska arhiva, XII — 5/1

Beograd, 5. jun 1926. godine

UPRAVI BORSKIH RUDNIKA

B O R

Firma P. Pantelić iz Zemuna poručuje 1000 kilograma bakra, koju im količinu izvolite što pre poslati na sledeću adresu: Pavle Pantelić, livnica zvana Zemun.

S poštovanjem.

Član Uprave i predsednik
FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH
RUDNIKA Dr Gramberg

Đorđe Vajfert
telefon 34-10
Beograd

Beograd, 19. jul 1926.

**UPRAVI FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA
B O R**

Pre nekoliko dana u jednom poštanskom paketu poslao sam vam uzorke andezitske rude, koja je nađena u okolini Pirota (otprilike 8 kilometara udaljeno), i molim vas da izvolite narediti da se ista u vašoj laboratoriji analizira.

Uzorci su smešteni u dve pregrade i to:

U pregradi I nalazi se ruda koja je nađena više na površini zemlje, a u pregradi II ruda koja je nađena daljim dubljim kopanjem.

O rezultatima analize, molim da budem što pre izvešten.

S poštovanjem,

Član Uprave i predsednik
Francuskog Društva Borskih Rudnika
F. Gramber

Bor, 24. jul 1926.

**GOSPODINU ĐORĐU VAJFERTU
ADMINISTRATORU FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA
B E O G R A D**

Čast mi je potvrditi prijem vašeg pisma kao i poštanskog paketa sa uzorcima rude koja nam je poslata u cilju analize u našem laboratorijumu u Boru i izvestiti vas da ćemo vas o rezultatima analize što je moguće pre izvestiti.

Primito i ovom prilikom uverenje mog dubokog poštovanja.

Direktor

Bor, 31. jul 1926.

**GOSPODINU DR GRAMBERU
ADMINISTRATORU BORSKIH RUDNIKA
BEOGRAD**

Gospodine,
Čast mi je da vas izvestim o rezultatima analiza dva uzorka rude koje ste nam poslali.

Broj 1.

Ruda sa površine:

Nerastvorljive materije	54,18%
Aluminijum (Al_2O_3)	11,04%
Gvožđe (Fe)	4,02%
Bakar (Cu)	10,27%
Sumpor (S)	2,13%
Srebro (Ag)	67 grama po toni
Zlata (Au)	0,7 " " "

Broj 2.

Ruda sa veće dubine:

Nerastvorljive materije	42,97%
Al_2O_3	9,22%
Fe	4,24%
Cu	25,59%
S	5,51%
Ag	67 grama po toni
O_2	u tragu

Primito izraze mog dubokog poštovanja.

Direktor

Francuska arhiva, XIX — 1/2

Bor, 23. jun 1926.

GOSPODINU DR GRAMBERU
članu Uprave
FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA
BEOGRAD

Gospodine,

Čast mi je da potvrdim prijem vašeg pisma od 21. kao i pisma od 17. juna. Zahvaljujem vam što ste se angažovali na sređivanju stvari sa M. P. I.

Tražite moje mišljenje o gospodinu Stošiću: tačno ću vam reći šta mislim. Ovaj mladi inženjer je ostavio vrlo dobar utisak na mene, a gospodin Lanuzijer (Lanousière) vrlo lepo govori o njemu, radan, inteligentan, interesuje se za sve.

Ako bi prihvatila naša Generalna direkcija, nameravam da vam predložim da ga ostavite kod nas za vreme odmora gospodina Lanuzijera, koji treba da otputuje početkom avgusta. Mi bismo ga angažovali i bio bi, sa zakonske tačke gledišta, zvanični šef rudarske službe, za vreme odsustva gospodina Lanuzijera. Zato, ako posle razgovora sa našim generalnim direktorom, budete obojica mišljenja da ga zadržimo duže vremena kod nas, smatram da će nam koristiti koliko u Boru, toliko u Podvisu ili Vini.

U Boru bi mogao da pomogne gospodinu Lanuzijeru, posebno pri radovima na raskrivki. Ovo iz mnogih razloga, koje kad saznate verujem da ćete deliti mišljenje. Ili bar kad bi bio za vreme trajanja radova na raskrivki, gde bi moglo da dođe do teškoća.

Iz vašeg pisma vidim da njega planirate u Kostolac. Ali pošto je ta mogućnost predviđena za kasnije, možda vaša namera neće sprečiti da nam ostavite gospodina Stojšića za nekoliko meseci.

Pošto mi najavljujete svoj skori odlazak u Pariz, ja nemam vremena da saznam mišljenje našeg generalnog direktora, pa vas molim da se s njim dogovorite i odlučite onako kako mislite da je dobro.

Primite, gospodine, izraze mog dubokog poštovanja.

Direktor

Francuska arhiva, XII — 5/1

Dorđe Vajfert
telefon 34-10
Beograd

Beograd, 2. juna 1926.

UPRAVI BORSKIH RUDNIKA
B O R

Danas sam vam telegrafirao:

»Pošaljite što pre na adresu Krstić i Milovanović — Niš, za račun Metalokemike tri hiljade kilograma bakra«
i molim vas da me o ekspediciji u pojedinostima izvolite izvestiti.

S poštovanjem,

Đ. Vajfert

Bor, 3. jul 1926. godine

GOSPODINU ĐORĐU VAJFERTU
članu Uprave
FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA
B E O G R A D

Gospodine,

Primio sam vaš telegram od 2. ovog meseca pa mi je čast obavestiti vas da smo danas ekspedovali za gospodu Krstića i Milovanovića iz Niša 3 tone bakra, u 40 poluga.

Ova partija nosi br. 527, a ekspedovana je po propisu.

Primite, gospodine, izraze mog dubokog poštovanja.

Getingen, 26. novembar 1928.

FRANCUSKO DRUŠTVO BORSKIH RUDNIKA
B O R

U odgovoru na vaše cenjeno pismo od 9. novembra ove godine uzimamo slobodu da vas obavestimo o sledećem:

1. Zahtev za povraćaj sume od 78 dinara od strane Uprave pošta u Beogradu, obuhvata i dve privatne ekspedicije, koje su izvršili naši inženjeri pre svog odlaska.

Zbog toga vas molimo da isplatite ovaj iznos u naše ime. Mi ćemo izvršiti povraćaj ove sume vašem Društvu u Parizu prilikom slanja naših mašina.

2. Što se tiče 23 sanduka sa materijalom, koji su ostali kod vas, za sada vam možemo dati samo sledeća obaveštenja: od ovih 23 sanduka, tri sanduka su obeležena sa S. T. 70—72 i sadrže uzorke minerala da bismo kompletirali naše mišljenje o geofizičkom sastavu, moraju biti ispitana: petrografski i mineraloški. Svi ostali sanduci, sadrže naše geofizičke instrumente i ono što je za njih potrebno.

Ostalih 21 sanduk moraju, kao što smo vam to ranije rekli u našem pismu od 12. novembra, ostati u Boru dok mi ne završimo pregovore sa vašom direkcijom u Parizu, o eventualnom nastavku istražnih radova.

Što se tiče 3 sanduka označenih sa P. St. 70-72 koji sadrže rudu, gospodin doktor Giede vam je dao, pre svog odlaska, uputstva. Prema njima dva od ovih sanduka sa oznakom P. St. 70 i 72 treba odmah da uputite na našu adresu, kako bismo mi mogli izvršiti ispitivanja minerala ovde u Getingenu.

Troškove transporta ova dva sanduka mora podmiriti Kompanija u Boru.

Ako vi budete tamo platili troškove transporta mi ćemo smatrati ovo pitanje zaključenim. Ako mi budemo morali platiti i troškove transporta ovde mi ćemo srediti sa vašom direkcijom u Parizu prilikom definitivnog svođenja računa.

Gospodin doktor Fiege vas je obavestio da će troškove transporta za sanduke upućene za Esen (Essen) snositi Muzej iz Esena, jer su uzroci rude

koji se u njima nalaze, ispitani petrografički i mineraloški i pošto posle ispitivanja nemaju više nikakvog značaja, on ih ustupa pomenutom Muzeju. Zbog toga je Muzej iz Esena dobrovoljno prihvatio da plati troškove transporta.

Ako ste vi tamo platili troškove ovih sanduka, molimo vas, da nas obavestite o visini tih troškova kako bismo mogli da ih kompeziramo prilikom definitivnog obračuna sa direkcijom u Parizu, a s druge strane, da ih naplatimo od Muzeja u Esenu.

Smatramo da je i od vašeg interesa da nam što je pre moguće pošaljete ova tri sanduka kako bismo mogli što pre početi sa ispitivanjem ovih uzoraka minerala, koji zahtevaju mnogo vremena, kako isporuka našeg nalaza ne bi zakasnila.

Primitite dokaze našeg iskrenog poštovanja.

»Prospektion«
Dr Ambronn

Francuska arhiva, XII — 5/1

Bor, 23. jun 1928.

DRUŠTVU »PROSPEKTION«
Gospodi Ambronn-Salfeld

GETINGEN

Gospodo,

Čast nam je uručiti vam ovde priključeni plan bušenja predela koji je bio poslednji ispitivan južno od Krivelja.

Plan sa izohipsama se priprema, najverovatnije ćemo vam ga poslati za petnaestak dana. Planovi severnog dela će biti verovatno gotovi u isto vreme.

Primite, gospodo, izraze mog dubokog poštovanja.

Direktor

Bor, 28. jun 1928. godine

Gospodo,

U nastavku našeg pisma od 23. ovog meseca čast nam je da vam uputimo ovde priključen plan bušotina područja severno od Krivelja, koje smo najavili u našem predhodnom pismu.

Plan sa izohipsama će uskoro biti poslan.

Direktor

Francuska arhiva, XII — 5/1

FRANCUSKOM DRUŠTVU BORSKIH RUDNIKA
B O R

Čast nam je da potvrdimo prijem karte sa tačkama u zoni Krivelja. Mi ćemo početi odmah rad na našem osmatranju i nadamo se da ćemo vam za nekoliko nedelja dati zadovoljavajuće rezultate.

S dubokim poštovanjem.

Društvo »Prospektion«
Ambronn

Francuska arhiva, XII — 5/1

DRUŠTVU »PROSPEKTION«
Gospodi Ambronn i Salfeld

Bor, 5. jula 1928.

GETINGEN

Gospodo,

Nadovezujući se na naša prethodna pisma, čas mi je uputiti vam, ovde priključene planove svih bušotina u zoni Krivelja.

S poštovanjem,

Direktor

Bor, 23. avgust 1928.

Gospodo,

Čast mi je poslati vam u 3 primerka plan G. R. 33, koji prikazuje stanje bušotina u zoni Bor — sever.

S poštovanjem,

Direktor

Bor, 29. avgusta 1928.

Gospodo,

Čast mi je poslati vam, ovde priključene planove izohipsa u predelu Krivelja-sever i jug G. R. 34 i G. R. 35.

Kopije ovih planova su uručene Dr-u Fiježu (Fiege).

Primite izraze našeg dubokog poštovanja.

Direktor

Bor, 7. septembra 1928.

Gospodo,

Ovde su vam priključeni planovi koje mi je dao gospodin dr Fig (Finge) s molbom da vam ih uručim.

S poštovanjem,

Direktor

Francuska arhiva, XII — 5/1

Bor, 7. novembra 1928.

GOSPODA SALFELD I AMBRONN
DRUŠTVU »PROSPEKTION«
GETINGEN

Gospodo,

Čast mi je da vas izvestim da su članovi vaše misije ostavili u našem magacinu u Boru svoj materijal, što ukupno iznosi 23 sanduka.

Od tih sanduka za dva nam je gospodin dr Fiege označio kuda treba da ih pošaljemo. Pre nego što nešto učinimo želeli bismo da nam označite adresu na koju treba da uputimo sav materijal.

Primite dokaze mog dubokog poštovanja.

Direktor

Francuska arhiva, XII — 5/1

12. novembar 1928. godine

FRANCUSKO DRUŠTVO BORSKIH RUDNIKA
B O R

U odgovoru na vaše pismo od 7. novembra tekuće godine obavještavamo vas, da u sporazumu sa vašom generalnom direkcijom u Parizu, 21 sanduk, koji su ostavili naši istraživači u Bor, treba da ostanu u vašem magacinu, zbog eventualnih radova koje treba raditi iduće godine. Ovo pitanje će se rešiti do kraja ovog meseca u Parizu.

Čekajući na ovo rešenje, molimo vas da dva sanduka koja je gospodin dr Fiege označio sa »22« i »23« pošaljete na adresu koju je gospodin doktor ostavio.

Što se tiče ekspedovanja 21 sanduka, daćemo vam uputstva što pre budemo mogli.

S dubokim poštovanjem.

Društvo »Prospektion«
Dr Ambronn

Francuska arhiva, XII — 5/1

Bor, 30. januar 1929.

DRUŠTVO »PROSPEKTION«
Gospoda Salfeld i Ambronn

GETINGEN

Gospodo,

Šaljem vam, ovde priključene planove koji se tiču zone Čoka Pátan. Za nekoliko dana poslaćemo vam planove koji se odnose na zonu Kiridžijskog potoka.

S poštovanjem,

Direktor

Francuska arhiva, XII — 5/1

Bor, 3. aprila 1929.

**DRUŠTVO »PROSPEKTION«
GETINGEN**

Gospodo,

U odgovoru na vaše pismo od 27. prošlog meseca, čast mi je da vas obavestim da ću vam kroz dva dana poslati geološku kartu Krivelj-sever koju nam je prošlog leta ostavio gospodin doktor Fiege.

Kartu vam šaljemo u posebnom omotu, preporučeno, i u slučaju da pravite kopiju, biću vam veoma zahvalan ako mi pošaljete jedan primerak kopije zajedno sa planom kad ga budete vraćali.

S poštovanjem,

Direktor

Bor, 6. aprila 1929.

Čast mi je obavestiti vas da vam sa današnjim pismom, u posebnom preporučenom pismu, šaljem planove zone Kiridžijski potok:

№ G. R. 41

№ G. R. 41/a i jedan dodatak, svega dakle 3 plana.

Izvolite nam, što je moguće pre, poslati planove izohipsa a mi vam se unapred zahvaljujemo.

Primite dokaze našeg iskrenog poštovanja.

Pomoćnik direktora

Francuska arhiva, XII — 5/1

9. aprila 1929. godine
Getingen

**FANCUSKOM DRUŠTVU BORSKIH RUDNIKA
B O R**

Gospodo,

Obaveštavamo vas da smo primili vaše pismo od 3. tekućeg meseca, kao i geološke karte zone Krivelj, sever. Vrat ćemo vam ove originalne karte i daćemo vam jednu dobro nacrtanu kartu u vezi sa geofizičkim radovima koje smo izvršili na tom području.

S poštovanjem,

Društvo »Prospektion«
G. m. b. H
Ambronn

Francuska arhiva, XII — 5/1

Bor, 4. jun 1929.

»PROSPEKTION« G. m. b. H.
GETINGEN

Gospodo,

Da bismo mogli da prevedemo izveštaj koji ste nam nedavno uputili, molim vas da nam preporučite neki tehnički rečnik (nemačko-francuski i francusko-nemački) pogodan za prevođenje naših radova, kao i adresu gde bismo mogli da dobijemo taj rečnik.

Primate, gospodo, izraze našeg dubokog poštovanja.

Direktor

Francuska arhiva, XII — 5/1

18. jun 1929. godine

FRANCUSKO DRUŠTVO BORSKIH RUDNIKA
B O R

Gospodo,

Čast mi je obavestiti vas da smo vam poslali francusko-nemački-engleski rečnik (Folhausen) koji ste nam tražili.

Cena rečnika je	PM	10
Poštarina	PM	1,15
SVEGA:	PM	11,15

koju ćete nam sumu poslati pogodnom prilikom.
Primate, gospodo, izraze našeg dubokog poštovanja.

»Prospektion«
G. m. b. H.
Ambonn

Francuska arhiva, XII — 5/1

Pariz, 17. april 1929.

Gospodo,

U odgovoru na vaše pismo 8.525 obaveštavamo vas, da smo danas naručili od Kompanije »Ingersoll« telo pumpe koju ste tražili, vašim nalogom br. 1769.

Pumpe se sastoje iz delova br. 101 (postolja) i br. 102 (brok cilindra i drveni držači) koji su prestavljeni na listi br. 533 ovde priključenoj, koja daje i brojeve rezervnih delova pumpi marke »Triplex«.

Možete sačuvati ovu listu rezervnih delova za buduće nabavke.

Generalni direktor

Francuska arhiva, XII — 5/1

Pariz, 20. april 1929.

**FRANCUSKO DRUŠTVO BORSKIH RUDNIKA
B O R**

Gospodine direktore,

Šaljemo vam ovde priključen original pisma Kompanije »Ingersoll« Pj/Mt 82109 od 19. aprila 1929. godine koje se odnosi na rezervne delove za pumpe.

Molimo vas da nam ga vratite zajedno sa vašim mišljenjem.

Generalni direktor

Ingersoll Rand
Pj/MT
Br. 82109

Pariz, 19. 1929.

**MEDITERANSKO RUDARSKO, METALURŠKO
I TRGOVAČKO PREDUZEĆE**

P A R I Z

Gospodo,

Borski Rudnik nam je ukazao čast naručivši bušilicu i moto-pumpu sa motorom na benzin koji imaju posebno pumpe »Triplex« čije su karakteristike sledeće:

prečnik klipova	80 mm
hod	100 mm

Pošto će u Boru raditi istovremeno tri pumpe, smatrali smo da će biti interesantno da predvidimo jedan izbor rezervnih delova da bi izbegli svaku eventualnost. Ovaj izbor će biti neophodan za 3 aparata.

Ovde priključen dajemo vam predlog pribora rezervnih delova za koje smo smatrali da je potrebno da ih predvidimo.

Rok isporuke ovih delova iznosi 15 dana.

S poštovanjem,

Kompanija »Ingersoll Rand«
Glavni inženjer
(potpis nečitak)

Francuska arhiva, XII — 5/1

Bor, 22. april 1929. godine

**GOSPODINU GENERALNOM DIREKTORU
FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA
P A R I Z**

Gospodine generalni direktore,

Pismo 9243 — Narudžbenica 4099

Čast mi je da vam dostavim obaveštenja tražena od Kompanije »Ingersoll Rand« za rezervne delove za pumpu »Triplex« 4x4.

Ovi delovi su namenjeni pumpi »Triplex« koja je deo naše narudžbenice br. 3627 od 12. aprila 1928. godine.

Karakteristike ove pumpe su sledeće:

4 hoda, 4 regulacije prečnika, konstruktor W. B. Douglas (Douglas) iz Midletona (Middletown), serija 4 x 4 br. 432.

Rezervni delovi za ovu pumpu su već traženi (narudžbenica br. 3929 od 8 decembra 1928. godine).

Pomoćnik direktora

Francuska arhiva, XII — 5/1

Br. 8754

Bor, 25. april 1929. god.

**GOSPODINU GENERALNOM DIREKTORU
FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA
P A R I Z**

Gospodine generalni direktore,

Pismo 9267

Još nismo primili katalog kuće »Quillet« niti dokumenta koja je obećala Kompanija »Ingersoll«. Koristeći ponudu ove firme, bili bi veoma zadovoljni kad bismo već imali tražene kategorije, kompletnu listu rezervnih delova za:

glavu bušilice

dizalicu

pumpu »Triplex«

za svaku od naših bušilica F_4 i BCF_4 . Bušilica F_4 je predmet narudžbenice 3436 od 18. 10. 1927; njena pumpa je naručena posebno (narudžbenica 3500 od 29. 12. 1927.):

Bušilicu BCF_4 ste naručili narudžbenicom 3627 od 12. aprila 1928. godine.

I najzad, druga bušilica BCF_4 koja još nije primljena naručena je nalogom br. 3039 od 1. 3. 1929. godine.

Uputstva za ovu poslednju mašinu će biti takođe isporučena ukoliko neki delovi budu drukčiji od delova kakve ima mašina kojom se služimo.

Pismo br. 9272 — Nalog 1796

Zapazili smo da ste od Kompanije »Ingersoll« naručili trup pumpe nalogom 1796. Primili smo listu 535A u kojoj su dati brojevi rezervnih delova pumpe »Triplex«, posebnog tipa.

Pomoćnik direktora

Francuska arhiva, XII — 5/1

Br 8766

Bor, 29. april 1929. godine

**GENERALNOM DIREKTORU
FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA
P A R I Z**

Gospodine generalni direktore,

Pismo br. 9282 — bušilice

Čast mi je da vam pošaljem ovde priključenu belešku mehaničarskog servisa koja jasno odgovara na pismo Pj/MT br. 82109 »Ingersoll«.

Uzimam slobodu da zatražim od vas posredstvo kod ove firme da nam isporuče (narudžbenica 4038 i 4039) isključivo pumpe koje su identične pumpama naručenih nalogom br. 4016; na taj način rezervni delovi se mogu u potpunosti koristiti.

Ovom prilikom vam vraćamo i pismo »Intersoll«, na kome vam zahvaljujemo.

Direktor

PRIMEDBA MEHANIČARSKOG SERVISA

Bušilice

U mogućnostima smo da isporučimo kompletnu opremu koju je »Ingersoll« ponudio (br. 13223).

Reč je o pumpama »Triplex« koje su predmet naših narudžbenica br. 4016, 4038 i 4039. Do sada su samo prispele pumpe po narudžbenici br 4016.

»Ingersoll« ipak mora da nam isporuči 3 pumpe istog tipa, kako bi se za njih mogli iskoristiti rezervni delovi. Na nesreću, pumpe koje nam je »Ingersoll« isporučio »4 x 4« i »3 x 4« su različitog tipa.

Potpis: Peri (Perrus)

Br. 9374

Pariz, 14. maj 1929.

Gospodine direktore,

U vezi pisma — Bor, br. 8766 i beleške gospodina Peria koja je bila

priključena, šaljem vam kopiju odgovora firme »Ingersoll« od 13. maja 1929. godine.

Ovo pismo će vas potpuno umiriti.

Kopija

„U vezi vašeg cenjenog pisma od 3-eg ovog meseca, upoznali smo se sa sadržajem pisma br. 8766 koje vam je uputila direkcija iz Bora, a koje se odnosi na pumpe »Triplex« za bušilice.

Potpuno je razumljivo da su tri pumpe PO 81181, PO 82108 i PO 82109, koje smo poslali izvršavajući vaše narudžbenice br. 4106, 4038 i 4039, potpuno identične, i da prema tome, rezervni delovi koje vam šaljem za njih biti upotrebive za bilo koju od njih.

Dve poslednje pumpe su uostalom spremne za ekspedovanje i moraju da krenu u isto vreme kad bušilica »BCF«, koja, kao što smo vam rekli, stiže u četvrtak ili petak parobrodom.

Generalni direktor

Francuska arhiva, XII — 5/1

SLUŽBENA OBJAVA

Dimitriju Anđelkoviću, rudarskom nadzorniku

U Valja Kržanu

U petak, 3. januara 1930. godine, dolazi u Valja Kržan Dušan Paunović, rudar, kome imate predati svoju dužnost i to:

1. Imate sastaviti spisak celokupnog alata i materijala i potpisati ga oboje.

2. Imate sve što se odnosi na rad, detaljno objasniti Dušanu Paunoviću tako da bude potpuno upoznat i uveden u posao. U tom cilju on ima raditi 3 dana zajedno sa Vama i to: u subotu, nedelju i ponedeljak.

3. Pokazati mu granice našeg zemljišta i šume.

4. Objasniti mu naročito kako se imaju sastaviti desetodnevni raporti, kao i vreme njihovog predavanja i to: 11, 21. i 1. svakog meseca, inženjeru Čukmasovu.

5. Objasniti mu detaljno rukovanje aparatom za gašenje požara.

6. U ponedeljak, 6. januara 1930. godine posle podne dolaze sanke po Vas, kojima se imate vratiti u Bor.

7. Posle božićnih praznika, ići ćete u Pjatra Roš, gde imate da primite dužnost od Traila Stuparevića, tamošnjeg privremenog nadzornika, i sastaviti spiskove alata i materijala, a koje imate oba da potpišete.

8. Spisak alata i materijala za Valja Kržan ponećete sa sobom i poslati ih u Krivelj inženjeru Čukmasovu, a spisak za Pjatra Roš uputićete sa Trailom Stuparevićem za Krivelj.

9. Posle predaje dužnosti, Trailo Stuparević se ima vratiti na rad u Krivelj.

Bor, 2. januar 1930. godine.

Glavni inženjer

Francuska arhiva, XII — 9/5

Kopija

Dostavljeno: Gospodi Loranu (Laurans), Žurdenu (Jourdain),
Fromanu (Froment)

Pariz, 9. decembar 1930.

DIREKTORU BORSKIH RUDNIKA

B O R

Gospodine direktore,

Do sada ste vi unosili u cenu koštanja i troškove istražnih radova.

Ipak, smatramo da je bolje da u Bilansu za 1930. godinu ove troškove prikazemo pod ovim imenom, tim pre što je komisija dozvolila njihovu amortizaciju za 100%.

Stoga vas molimo da od sada, prikazete troškove istražnih radova odvojeno do kraja godine, a od momenta kada to vaša dokumenta budu dozvolila. Ne morate se vraćati na već određenu cenu koštanja.

Nadamo se da ćete na konto istražnih radova moći da stavite troškove iz novembra i decembra, unoseći sve troškove istraživanja koja su izvršena, a posebno na Tilva Miki.

Generalni direktor

Bor, 19. decembar 1930.

GENERALNOM DIREKTORU

FRANCUSKOG DRUŠTVA BORSKIH RUDNIKA

P A R I Z

Gospodine generalni direktore,

Sa zadovoljstvom prihvatamo vaša uputstva koja se odnose na sadašnje unošenje troškova istražnih radova u cenu koštanja.

Veoma smo srećni jer će na taj način diskusija o ceni koštanja proizvodnje biti u velikoj meri olakšana. Ovi troškovi, po vašoj želji, biće prikazani od novembra.

Direktor

Francuska arhiva, XII — 9/5

U G O V O R I

**O EKSPLOATACIJI KAMENOG MAJDANA I
PREPISKA IZMEĐU FRANCUSKOG DRUŠTVA
BORSKIH RUDNIKA I OPŠTINE KRIVELJ**

Registровано
pod. br. 13
20. januara 1920. godine
Komesarijat Borskog Rudnika

U G O V O R

Zaključeni danas između nas, s jedne strane, opštine kriveljske koju zastupa opštinski punomoćnik Adam Trujkić, a, s druge strane, Kostadina Grujića, trgovca iz Krivelja o izdatom opštinskom kamenom majdanu pod petogodišnji zakup na sledeći način:

I.

Ja prvo potpisani Kostadin I. Grujić, trgovac iz Krivelja po licitaciji br. 216 uzeo sam pod petogodišnji zakup opštinski kameni majdan (krečni kamen) u mestu zvanom »Veliki i Mali Krivelj«, i »Pjatra Gska«, (devet stotina deset dinara) i obavezujem se:

a) Da izlicitiranu sumu 910 dinara za pet godina — od 1. januara 1919. godine do 31. decembra 1923. godine isplaćujem srazmerno tromesečno u napred kasi suda opštine kriveljske što za sigurnost kase podvodim jemce Đorđa Trailovića i Dimitrija J. Đorđevića iz Krivelja koji će biti kasi dužni da gornju sumu polože ako ja ne bi mogao ili hteo platiti kao i da sam sa svojim radnicima i o svom trošku kamen u majdan vadim i prenosim do mesta gde mi isti treba za preradu ili liferaciju.

b) Da zakup majdana ne mogu pre roka odreći što ako učinim biću dužan kasi platiti svu izlicitiranu sumu novca.

II.

Ja drugo potpisati zastupnik — punomoćnik opštine kriveljske u ime opštine po licitaciji br. 216 od 27. februara 1919. godine odborskoj odluci br. 138 od 4. februara pod br. 129 od 1. marta 1919. godine ustupio sam Kosti I. Grujiću, trgovcu iz Krivelja, pod petogodišnji zakup za vreme od 1. januara 1919. godine do 31. decembra 1923. godine zaključno sa uslovom:

a) Da Kosta zakupnu cenu 910 dinara isplaća kasi suda opštine kriveljske u toku pomenutih 5 godina srazmerno tromesečno i unapred.

b) Da nema prava Kosta zakup odricati što ako učini biće dužan kasi zakupnu cenu isplatiti svu bez obzira da li je kakvu korist imao od majdana i koliko je isti držao preprodaju i prenos zakupa može vršiti samo o svom trošku i odgovornost.

v) Da opština nema prava zakupcu u toku pomenutih pet godina Kosti zakup odricati, liferaciju vučenje kamena preradu prodaju i prenos na drugoga sprečavati što ako učini biće dužna naknaditi mu oštetu po proceduri stručnih lica.

III.

Da građani naše opštine imaju prava iz majdana nositi kamen samo za svoju domaću upotrebu a ne i za trgovinu i

IV.

Ovog ugovora imamo se pridržavati obe ugovarajuće strane — zakupac i opština i za svaku povredu njegovu odgovorna strana biće dužna oštetu i parnički trošak plaćati.

Po jedan primerak ima se nalaziti kod obe ugovarajuće strane.

Ugovorači:

- I. zakupac: Kosta Grujić, s. r.
- II. punomoćnik: Ad. Trujkić, s. r.
iz Krivelja

25. marta 1919. godine
Krivelj

Primamo se jemstva po ovom ugovoru tač. I. pod a)
Jemci:
Đorđe Trailović, s. r.
Dimitrije J. Đorđević, s. r. trgovac
(taksena marka od 2 dinara)

Registровано pod br. 13
20. januara 1920. godine
U Komesarijatu Borskog Rudnika
B o r

Da su ugovarači ovog ugovora, Kosta Grujić, trgovac iz Krivelja, s jedne strane, i punomoćnik opštine kriveljske Adam Trujkić iz Krivelja, s druge strane, kao i jemci ovog ugovora Đorđe Trailović, zemljoradnik iz Krivelja i Dimitrije J. Đorđević, trgovac iz Krivelja, ovaj ugovor po pročitana

nju u svemu za svoj priznali, a koji su potpisatom lično poznati, policijski Komesarijat Borskog Rudnika tvrdi.

Taksa iz T. br. 1b u 2 din. T. br. 39. u 2 din. i T. br. 32 u 2 din. naplaćena je.

Br. 110
20. januara 1920. godine
u Boru

Policijski komešar,
Radulović, s. r.

(m. p.)

Sva prava po ovom ugovoru prenosim na Upravu Borskog Rudnika tako da je Uprava dužna a prema mom sporazumu sa Upravom i sa punomoćnicima opštine kriveljske plaćati opštini kriveljskoj za svaku izvađenu tonu po 0,35 dinara kamena krečnog kako smo se na saslušanjima kod načelnika sreza zaječarskog sporazumeli.

Ovaj prenos činim po pravu koje mi daje tačka g) ovog ugovora.

Ugovor koga sam zaključio sa Upravom Borskog Rudnika 21. maja 1920. godine potvrđen kod Komesarijata Borskog Rudnika 28. maja 1920. godine pod br. 1291 od danas prestaje važiti pošto će Uprava sama vršiti eksploataciju ovoga kamena sa opštinom kriveljskom.

3. januara 1923. godine
u Zaječaru

Prenosilac ugovora,
predsednik opštine kriveljske

(taksena marka od 5 din.)

Da je Kosta Grujić, predsednik opštine kriveljske koji je potpisatome lično poznat, prednji prenos prava po ovome ugovoru, koji prenosi na Upravu Borskog Rudnika, na potvrdu podneo i po pročitaniu od reči do reči u svemu za svoj priznao, vlast sreza zaječarskog tvrdi, s tim da je taksa po T. br. 43. Zakona o taksama naplaćena.

Br. 113
4. januara 1923. godine
Zaječar

Načelnik sreza,
Vlad. Božić, s. r.

(M. P.)

Francuska arhiva, XIV — 2/2

Registровано pod br. 183
u Komesarijatu Borskog Rudnika
B o r

U G O V O R

Zaključen između punomoćnika suda opštine kriveljske Pavla Bugarinovića i Traila Đ. S. Jankovića i Koste Grujića, trgovca iz Krivelja od davanja pod zakup opštinskih krečnih majdana u mestu zvanom »Veliki i Mali Krivelj« i »Pjatra Gska«, ataru kriveljskom na sledeći način:

Na osnovu odborske odluke od 21. marta tekuće godine pod br. 1070 koju je odobrio i načelnik sreza zaječarskog odlukom od 6. aprila tekuće godine br. 7154, punomoćnici opštine kriveljske zaključuju s Kostom Grujićem, trgovcem iz Krivelja ovaj ugovor pod uslovima:

1) Zaključeni ugovori o davanju pod zakup pomenutih krečnih majdana od 20. januara tekuće godine pod br. 110, produžava se još 15 — petnaest — godina i traje svega do zaključno 1938. godine.

2) Po ovom ugovoru ugovarač — zakupac Kosta Grujić imaće pravo na eksploataciju krečnog kamena u pomenutim majdanima koliko i kako on nađe za potrebno.

3) Ugovarač Kosta imaće pravo da prevoz kamena udesi i osigura kako mu je potrebno.

4) Zakupac Kosta plaćaće opštini kriveljskoj godišnje zakupnu cenu u 250 (dvesta pedeset) dinara i svaki put kad mu Opštinski sud zatraži.

5) Građani varošice Krivelja imaće pravo za vreme trajanja zakupa da iz pomenutih majdana vade kamen samo za svoju domaću upotrebu a zakupcu Kosti nemaju za to ništa platiti.

6) Zakupac Kosta za sigurnost isplate zakupne cene privešće dva jamca koji će za isplatu jemčiti dok zakup traje.

7) Opština nema prava ovaj zakup u ugovornom roku do 1938. godine odricati niti opština može eksploataciju kamena dozvoliti, dati i drugom licu, pošto ovaj ugovor daje isključivo pravo za iskorišćavanje.

8) Zakupac Kosta Grujić ima pravo da ovaj zakup prenese na drugo lice, samo pod istim ugovornim obavezama i jemstvom.

Zakupac Kosta pristaje na sve uslove pobrojane u ovom ugovoru, a kao jemce za sigurnost isplate daje Dimitrija J. Đorđević i Adama Trujkića iz Krivelja.

Ovakav ugovor biće potvrđen od komesara Borskog Rudnika i po jedan primerak nalaziće se kod obe ugovarajuće strane.

26. aprila 1920. godine
u Krivelju

Ugovorači:
Pavle Bugarinović, s. r.
Trailo Đ. Janković, s. r.
Kosta Grujić, s. r.

I mi kao jemci za ugovorača Kostu jemčimo da će on zakupac cenu po ovome ugovoru opštini platiti, a ako on Kosta ne bi platio onda se mi obavezujemo da ugovorenu sumu platimo za vreme trajanja ugovora.

26. aprila 1920. godine
Krivelj

Jemci:
Ad. Trujkić, s. r.
Dimitrije J. Đorđević, s. r.

(četiri taksene marke od po 50 din.)

Registровано pod br. 183
15. maja 1920. godine
u Komesarijatu Borskog Rudnika
B o r

Da su Pavle P. Bugarinović i Trailo Đ. S. Janković, oba iz Krivelja, kao punomoćnici opštine kriveljske, s jedne, i Kosta Grujić, trgovac iz Krivelja, s druge strane, kao glavni ugovarači i Dimitrije Đorđević i Adam Trujkić iz Krivelja kao jemci za ugovarača Grujića ovaj ugovor za potvrdu doneli i po pročitaju u svemu za svoj priznali Komesarijat Borskog Rudnika tvrdi.

Taksa je po T. br. 12 u 19 din. i po T. br. 1b i 43. u 4,50 din. naplaćena.

Br. 1166
15. maja 1920. godine
u Boru

Policajski komesar,
Radulović, s. r.
(M. P.)

Sva zakupna prava po ovome ugovoru prenosim na svoju suprugu Stanu Grujićku, tako da je ova dužna i zakupnu cenu plaćati opštini kako je ovim ugovorom predviđeno.

Ovaj prenos činim po pravu koje mi daje tač. 8. ovog ugovora sa odgovornošću ako moja supruga Stana ne bi ugovorene uslove ispunila.

14. juna 1920. godine
u Boru

Prenositelj,
Kosta Grujić, s. r.
trgovac iz Krivelja

Da je g. Kosta Grujić, trgovac iz Krivelja koga potpisati lično priznao je ovaj ugovor sa prenosom na svoju suprugu Stanu na potvrdu doneo i u svemu za svoj priznao, Komesarijat Borskog Rudnika tvrdi.

Taksa je iz T. br. 1b i 43. u 250 dinara po zakonu o taksama naplaćena.

Br. 1598
29. juna 1920. godine
u Boru

Komesar policije,
Radulović, s. r.

(M. P.)

Registровано pod br. 230
29/6 1920.
U Komesarijatu Borskog Rudnika
B o r

Stana, žena Koste Grujića po ovom ugovoru položi kasi sudu opštine kriveljske zakupnu cenu za sve — 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937. i 1938. godine tri hiljade sedam stotina pedeset (3.750) dinara i izdata priznanica br. 210.

Br. 2184 Pr. K. br. 210
30. juna 1920.
Krivelj

Primio blagajnik,
Janković, s. r.
Overava vrš. duž. predsed. opš. suda.
Odbornik
Ad. Trujkić, s. r.

(M. P.)

Sva zaključena prava po ovom ugovoru prenosim na Upravu Borskog Rudnika tako da je Uprava dužna a prema mom sporazumu da njoj i

sa punomoćnicima opšt. kriveljske plaćati opštini kriveljskoj za svaku izvađenu tonu kamena krečnjaka po 0,35 p. dinarskih. Kako smo se i na saslušanjima kod načelnika sreza zaječarskog sporazumeli.

Ovaj prenos činim po pravu koje mi daje tač. 8 — osma ovog ugovora.

3. januara 1923. godine
Zaječar

Prenosilac ugovora,
Stana Ž. Koste Grujića, s. r.
Odobravam postupak moje
žene Stane
Kosta Grujić, s. r. predsednik
opštine kriveljske

(taksena marka od 5. din.)

Da je Stana ž. Koste Grujića iz Krivelja po odobrenju svoga muža Koste Grujića, predsednika opštine Krivelja, koja je potpisatome lično poznata prednji prenos prava ovog ugovora koji prenosi na Upravu Borskog Rudnika na potvrdu podnela i po pročitaniu od reči do reči u svemu za svoj priznala, vlast sreza zaječarskog tvrdi, s tim da je taksa po T. br. 43. Zakona o taksama naplaćena.

Br. 115
4. januara 1923. godine
Zaječar

Načelnik sreza,
Vlad. Božić, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2

Gospodinu

MINISTRU UNUTRAŠNJIH DELA

Uprava Borskih Rudnika zaključila je sa g. Kostom Grujićem, trgovcem iz Krivelja ugovor o zakupu kamenoloma u mestu zvanom »Veliki Krivelj« i »Mali Krivelj« i »Pjatra Gska«. Ti svi kamenolomi su opštine kriveljske i ona ih je dala pod zakup pomenutom Grujiću do zaključno 1938. godine s pravom da taj zakup može i na drugog preneti.

Uprava Borskog Rudnika ušla je u ovaj posao tek onda kad joj je Grujić podneo svoj ugovor sa opštinom kriveljskom potvrđen kod policijskog komesara u Boru 15. maja 1920. godine br. 1166, iz koga se jasno vidi da je zakup zaključen na osnovu odborske odluke od 21. marta 1920. godine br. 1070, koju je odobrio i načelnik sreza zaječarskog odlukom od 6. aprila iste godine, dakle da su zadovoljeni svi propisi zakona o opštinama koji se odnose na zakup opštinskih imanja.

Kao što smo privatnim putem izveštteni, pokrenuto je od strane Vašeg Ministarstva pitanje o poništenju ugovora između opštine kriveljske i Koste Grujića. Razlog za ovo poništenje bio bi taj što je zakupna cena koju po tom ugovoru Grujić ima da plaća opštini (250 dinara godišnje) mnogo manje od one koju je Grujić sebi osigurao ugovorom sa našim Društvom (0,35 dinara od svake tone krečnjaka).

Mada se, po našem mišljenju, ugovor između opštine kriveljske i Koste Grujića može obaviti samo putem spora pred građanskim sudovima, ipak, da bi se izbeglo svako parničenje a i da se naše društvo u svome poslu ne bi ometalo, mi smo gotovi da opštini kriveljskoj plaćamo istu cenu za izvađeni krečnjak (0,35 dinara) koja je predviđena našim ugovorom sa Grujićem, koga smo sklonili da se tog ugovora odrekne i da na nas prenese svoj ugovor sa opštinom kriveljskom. Mi bismo, naravno, pred nadležnom vlasti dali izjavu da ćemo u mesto u ugovoru predviđene zakupnine od 250 dinara godišnje plaćati opštini 0,35 dinara od tone izvađenog krečnjaka.

Nalazimo da će ovim načinom materijalni interesi opštine kriveljske biti potpuno zaštićeni i molim gospodina ministra da po ovom predmetu svoju odluku što pre donese, kako bismo mogli pristupiti postavljanju projektovanog kabla između kamenoloma i naših instalacija u Boru.

Molim, gospodina ministra, da izvoli primiti uverenje moga osobitog poštovanja.

27. novembra 1922.
Beograd

Član Uprave i predsednik
Francuskog Društva Borskih Rudnika

Francuska arhiva, XIV — 2/2

Rađeno, 11. decembra 1922. godine
u Z a j e č a r u

Predsta vlasti po pozivu Kosta Grujić, predsednik opštine kriveljske, pa kada mu bi pročitani akt člana Uprave i predstavnika Francuskog Društva Borskih Rudnika od 27. novembra 1922. godine upućen gospodinu ministru Unutrašnjih dela, pa o potrebnom upitan on izjavi:

Ja sam zaista sa Upravom Borskih Rudnika zaključio zakup o kamenolomu u mestu zvanom „Veliki Kravelj« i »Mali Krivelj« i »Pjatra Gska«, a ovi svi kamenolomi svojina su opštine kriveljske i ona ih je dala meni pod zakup zaključno do 1938. godine s pravom da taj zakup mogu i na drugoga preneti.

Ja sam taj zakup preneo na svoju ženu Stanu, ali kako sam se ja i moja žena Stana, saglasili — sporazumeli sa Upravom Borskih rudnika, da na njih taj ugovor prenesemo, to i sada izjavljujem, da ostajem pri tome, da ja i moja žena Stana prenesemo u ugovor o zakupu pomenutog kamena na Upravu Borskog Rudnika, s tim da Uprava prema našem sporazumu ima plaćati opštini Kriveljskoj 0,35 dinara od tone uzetog kamena krečnjaka kao što su i meni plaćali po ugovoru našem a ne da plaćaju samo 250 dinara godišnje kako sam ja opštini plaćao prema našem ugovoru. Dosadašnji ugovor moj o zakupu kamenoloma u označenim mestima sa Upravom Borskih Rudnika mi ćemo raskinuti.

Raskinuće ugovora važiće tek od onoga dana kada ja i moja žena Stana izvršimo prenos ugovora na Upravu sa opštinom.

Pismen sam,
Kosta Grujić, s. r.

Za ovim predsta Stana, žena Koste Grujića, predsednika opštine kriveljske pa kad i njoj bi pročitani akt člana Uprave i predsednika Francuskog Društva Borskih Rudnika od 27. novembra 1922. godine upućen gospodinu ministru Unutrašnjih Dela pa o potrebnom upitana izjavi:

Opština kriveljska dala je pod zakup kamenolom u mestu zvanom »Veliki Krivelj, Mali Krivelj i Pjatra Gska« mome mužu Kosti zaključno

do 1938. godine. Ovaj ugovor sa opštinom moj muž Kosta preneo je na mene, ali kako smo se ja i moj muž Kosta saglasili — sporazumeli sa Upravom Borskih Rudnika da na njih ja taj ugovor prenesem, to i sada pred vlašću izjavljujem: da ostajem pri našem sporazumu, i da ću ja sva prava po tom ugovoru preneti na Upravu Borskih Rudnika no s tim, da Uprava ima plaćati opštini kriveljskoj po 0,35 dinara od svake uzete tone kamena krečnjaka.

Ugovor ovaj mogu preneti na Upravu Borskih Rudnika kada god Uprava bude zaželela.

Pismena sam,
Stana, ž. Koste Grujića, s. r.
Odobravam ovaj postupak
moje žene Stane
Kosta Grujić, s. r.

Za ovim predstadoše vlasti punomoćnici opštine kriveljske, Trailo Đ. Janković i Pavle P. Bugarinović pa kada im bi pročitani akt člana Uprave i predstavnika Francuskog Društva Borskih Rudnika od 27. novembra 1922. godine upućen gospodinu ministru Unutrašnjih Dela pa o potrebnim upitan izjaviše:

Pročitani nam je akt člana Uprave i predstavnika Društva Borskih Rudnika upućen gospodinu ministru Unutrašnjih Dela, i mi smo ga dobro razumeli i kao punomoćnici opštine kriveljske, pristajemo da Kosta Grujić, predsednik opštine kriveljske i njegova žena Stana, izvrše prenos ugovora o kamenolomu u mestu zvanom »Veliki i Mali Krivelj i Pjatra Gska« na Upravu Borskog Rudnika a koji su ugovor Kosta i njegova žena Stana imali sa opštinom kriveljskom zaključno do 1938. godine no s tim da Uprava Borskog Rudnika, da izjavu pred vlašću, ili sa nama kao punomoćnicima opštinskim napravi pismeno da će nam u mesto predviđene zakupnine od 250 dinara godišnje koliko je bilo po ugovoru sa Kostom i njegovom ženom Stanom, plaćati od dana prenosa ugovora t. j. kada Kosta Grujić i njegova žena Stana prenesu ugovor na Upravu Borskog Rudnika, Uprava plaćati za svaku izvađenu tonu kamena krečnjaka u označenim mestima po 0,35 p. dinara

Na poleđini stoji:
Načelnik sr. zaječarskog
br. 21713
11. decembar 1922. godine
Zaječar

Trailo Đ. Janković, s. r.
Pavle P. Bugarinović
pod T. Đ. Janković
Saslušao i overava:
Načelnik sreski,
Vlad. N. Božić, s. r.

NAČELSTVU OKRUGA TIMOČKOG
Z A J E Č A R

Postupljeno je u svemu prema naređenju Ministarstva Unutrašnjih

Dela K. br. 3044 i naređenju Načelstva br. 15796. Stoga čast mi je poslati sva akta s molbom na dalju nadležnost.

Načelnik sreski,
Vlad. N. Božić, s. r.

NAČELSTVO OKRUGA TIMOČKOG

Br. 16265

12. decembra 1922. godine

Zaječar

MINISTARSTVU UNUTRAŠNJIH DELA

Samoupravno odeljenje

Načelstvu je čast dostaviti Ministarstvu prednja akta s molbom na dalju nadležnost, pošto je postupljeno po prednjem narednom naređenju.

Načelnik okruga
P. Blagojević, s. r.

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH DELA

SAMOUPRAVNO ODELJENJE

S. Br. 2305

18. XII 1922.

u Beogradu

NAČELNIKU SREZA ZAJEČARSKOG

Pošto su sve tri interesovane strane: sadašnji zakupac imanja, punomoćnik opštine kriveljske i zastupnik Borskog Rudnika pristali, da se prenos zakupa izvrši, to neka načelnik sreski uradi što treba, da se ugovor o zakupu prenese sa K. Grujića na Borski Rudnik.

Sravnilo zvaničnici:

Jov. N. Jovanović, s. r.

Gav. B. Todorović, s. r.

(tak. marke od po 5 din.)

(1 tak. marka od 2 din.)

Po naredbi
Ministra Unutrašnjih Dela
Načelnik L. Tanacković, s. r.

Da je ovaj prepis veran svome originalu koji se nalazi u aktima ove sreske vlasti pod br. 22419/22 — vlast sresa zaječarskog tvrdi s tim da je taksa po T. br. 42 a i 43 Zakona o taksama naplaćena.

Br. 22890

31. decembra 1922.

Zaječar

Načelnik sresa,
Vlad. Božić, s. r.

(M. P.)

Francuska arhiva, XIV — 2/2

SUD OPŠTINE VAROŠ KRIVELJA

Br. 635

8. marta 1924. godine

Krivelj

ODBORU OPŠTINE VAROŠICE KRIVELJA

Opštinska zgrada u kojoj je sada smeštena sudnica ovoga suda, kao što je i samom odboru poznato, ne nalazi se na glavnoj ulici varošice, ili mestu gde je življi saobraćaj, već se nalazi u jednoj malo iznad svih ostalih domova do opštinske utrine zabačena.

Sama zgrada staroga je tipa, i sa zdravstvenog gledišta nezdrava, jer su zidovi od kamena i suviše debeli, slabo sunčano osvetljena i zbog toga se u istoj uvek oseća hrđav zadrž od vlage i isparavanja.

Da bi se dobila dobra i zdrava zgrada za opštinsku sudnicu, sud ovaj došao je na misao da predloži odboru da donese svoju odluku o tome, da se za opštinsku sudnicu podigne nova zgrada od tvrdog materijala na praznom opštinskom placu koji se nalazi na samoj pijaci ove opštine do suseda: Koste Grujića, školskog dvorišta i ulice pored pijaca i kuće Janka Roškanića ovdašnjeg.

Pošto ova opština ima svoju građu, kamen, svoje zemljište za izradu cigle, i drva za pečenje kreča i cigle, podizanje ove nove zgrade moglo bi se izvršiti pomoću kuluka u režiji bez ikakvog prireza na sledeći način:

a) Da se kulukom donese potrebna količina kamena koga ima u dovoljnoj količini u ovom opštinskom imanju zvanom »Pjatra Puškata« i »Bumnica«, koja mesta nisu mnogo udaljena od placa na koji se zgrada ima podignuti.

b) Da se iz opštinske šume zvane »Kurgol« atara ove opštine odseče potreban broj drveta rastove građe za krov i druge potrebe ove zgrade.

v) Da se na opštinskom imanju u mestu zvanom »Carina« napravi i ispeče potrebna količina cigala. Za napravu cigala ima se platiti majstorima, a za pečenje iste upotrebiti ostatke drva od posečena drveća u »Kurgol« za drvenariju ove zgrade, a u nedostatku ovih da se odseče potreban broj bukovih drveća u opštinskoj šumi zvanaj »Bigar« i kulukom donese kod ciglane.

g) Potrebnu količinu kreča sagoreti od opštinskog kamena »Krivelj« ili »Pjatra Gska« sa drvima iz opštinske šume »Bigar« i kulukom preneti na plac. Pesak dovući kulukom iz ovdašnje reke.

d) Izradu zgrade sa tišlerajem dati licitacijom ili naći majstore i sa njim pogodbu zaključiti da zgradu i tišleraj izrade, a ugovorenu cenu platiti im iz novca o kome će biti kazano u tački pod e ovoga predloga.

Što se tiče novca koji je potreban za zidanje zgrade, pečenje cigle, gvožduriju i druge potrebe, koje se imaju platiti, sud ove opštine nalazi da se potrebna suma može dobiti od Francuskog Društva Borskih Rudnika, koje je uzelo putem pozakupa od gospođe Stane K. Grujićke ovdašnji kamenolom ove opštine zvan »Krivelj«, »Mali Krivelj« i Pjatra Gska« pod zakup za svoju upotrebu, i zato od istog Društva potražiti da dade ovome sudu na ime akonto zakupne cene koju po zaključenom ugovoru ima plaćati po 0,35 dinara od tone uzetog kamena, sumu od 120.000 (sto dvadeset hiljada) dinara i sa ovom sumom izmiriti celokupno plaćanje oko podizanja ove zgrade, bez ikakvog drugog prireza.

Za podizanje ove zgrade izdejsstvovati potreban inženjerski plan.

Podnoseći Odboru ovaj predlog na rešenje Sud predlaže Odboru, da ga odlukom svojom u svemu odobri, i iznese opštinskom zboru na rešenje.

Delovođa,
Simeon Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik suda,
K. Grujić, s. r.

Kmetovi:
Đ. Germanović, s. r.
T. Bogdanović, s. r.

Da je ovaj prepis originalu svom veran, sud Opštine kriveljske tvrdi.

Delovođa,
Simeon Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik suda,
K. Grujić, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2

Rađeno 9. marta 1924. godine u kancelariji Suda opštine varošice Krivelja u Krivelju

Z A P I S N I K

Sednice Odbora opštine kriveljske u srezu Zaječarskom, održane na dan 9. marta 1924. godine u kancelariji Opštinskog suda, radi rešavanja o podizanju nove zgrade za opštinsku sudnicu, po podnetom predlogu Suda opštine kriveljske od 8 marta tekuće godine, br. ———

Na ovoj sednici osim predsednika odbora došli su i rešavali 21 odbornik na ovoj odluci potpisatih (Opština ima 24 odbornika).

Pošto je u smislu čl. 83. Zakona o opštinama konstatovao da je na današnjoj odborskoj sednici došao dovoljan broj odbornika za rešavanje, to je predsednik odbora izneo odboru na rešenje Suda opštine kriveljske br. ——— od 8. marta ove godine o podizanju nove zgrade, za opštinsku sudnicu, i u svom kratkom govoru izneo i obrazložio potrebu za podizanje nove zgrade, kao i način podizanja iste, pa je zatim predložio odboru da ovaj predlog primi kako je podnešen, i da ga iznese opštinskom zboru na rešenje.

Odbor ove opštine u punoj sednici svojoj, primiv podneti predlog opštinskog suda, svestrano ga pregledao i proučio, pa je našao, da je predlog umesan i opravdan, i da je neophodna potreba podignuti novu zgradu za opštinsku sudnicu, zato na osnovu čl. 33, 83. i 86. tač. 18 Zakona o opštinama, u punoj sednici svojoj jednoglasno

O d l u č i :

Da se podneti predlog Opštinskog suda o podizanju nove zgrade za opštinsku sudnicu, primi i odobri u svemu onako kako ga je Opštinski sud podneo, i da se ovaj predmet iznese opštinskom zboru na rešenje.

Odbor ove opštine primajući i odobravajući prednji predlog Opštinskog suda kao umestan, predlaže zboru da ga i on primi i odobri.
Akta se vraćaju Opštinskom sudu na dalji rad.

Br. 636
Delovođa,
Simeon Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik Odbora,
K. Grujić, s. r.

Odbornici:

Dimitrije Firanović, s. r.
Milutin Đ. Trailović, s. r.
Sima Grujić, s. r.
Janko S. Pavlović, s. r.
Đorđe P. Bogdanović, s. r.
Trailo T. Marta, s. r.
Milutin Jankucić, s. r.
Đorđe Đ. Lućanović, s. r.
Milisav Šćopić, s. r.
Vladimir Kračunović, s. r.

Marjan Petkić, s. r.
Simeon P. Jonović, s. r.
Janko Stupar, s. r.
Jovan A. Jović, s. r.
Sima Srbulović, s. r.
Pavle Bugarinović, s. r.
Janko Roškanović, s. r.
Janko Tufegdžić, s. r.
Trailo Novaković, s. r.
Jovan G. Cakić, s. r.
Paun Radulović, s. r.

Da je ovaj prepis originalu svom veran, sud opštine kriveljske tvrdi.

Predsednik suda,
K. Grujić, s. r.

Delovođa,
S. Radosavljević, s. r.

(M. P.)

na poleđini stoji:
SUD OPŠTINE VAR. KRIVELJA
Br. 636
9. marta 1924.
Krivelj

SRESKOJ ISPOSTAVI

B O R

Na osnovu čl. 85. Zakona o opštinama, šalje se Ispostavi priložena odluka na pregled i odobrenje.

Predsednik suda,
K. Grujić, s. r.

Delovođa,
S. Radosavljević, s. r.

(M. P.)

SRESKA ISPOSTAVA
Br. 1452
11. marta 1924.
Bor

NAČELNIKU SREZA ZAJEČARSKOG

S molbom na nadležnost.

Starešina Ispostave,
Mil. Soković, s. r.

NAČELNIK SREZA ZAJEČARSKOG
Br. 5544
12. III 1924. godine
Zaječar

SUDU OPŠTINE KRIVELJSKE

Prednju odluku primio sam k znanju.

Načelnik sreza,
Vlad. Živanović, s. r.

Francuski arhiv, XIV — 2/2

SUD OPŠTINE VAR. KRIVELJA
BR. 716
18. marta 1924. godine
Krivelj

Rađeno 9. marta 1924.
u Krivelju

Na poziv predsednika Odbora od današnjeg, sakupio se Odbor ove opštine u sednici svojoj radi donošenja odluke o podizanju nove zgrade za opštinsku sudnicu.

Pošto je odborskom odlukom br. 636, od današnjeg uvažen i primljen predlog ovoga suda br. 636, o podizanju ove zgrade, to je predsednik Odbora predložio Odboru, da izabere potreban broj lica za obrazovanje Odbora koji će podizanjem ove građevine rukovoditi, i tražiti od Francuskog Društva Borskih Rudnika potrebnu sumu za podizanje ove zgrade.

Odbor ove opštine u punoj sednici, svojoj, na osnovu čl. 83. Zakona o opštinama jednoglasno izabra za odbor za podizanje ove zgrade sledeća lica i to: Kostu Grujića, Božidara Naunovića, Dimitrija Firanovića, Đorđa Germanovića, Savu Stojanovića, Dragutina Bugarinovića, Milana Radojevića i Simu Grujića, sve iz Krivelja, od kojih Odbor određuje Božidara Naunovića ovdašnjeg za blagajnika.

Izabrane članove Odbora ovaj opštinski odbor ovlašćuje da pomoću inženjera izrade potreban plan za podizanje ove zgrade, da nabave potrebne majstore i sa njima stupe u pogodbu za izradu zgrade i plate im pogođenu cenu i u opšte urade sve šta treba oko podizanja ove zgrade.

Za prijem novaca od Uprave Borskog Rudnika ovlašćuje se: Kosta Grujić, Božidar Naunović i Đorđe Germanović ovdašnji i Dimitrije Firanović, ovdašnji.

Delovađa,
S. Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik odbora,
K. Grujić, s. r.

Odbornici:
Milutin Đ. Trailović, s. r.
Sima Grujić, s. r.
Milutin Jankucić, s. r.
Marjan Petkić, s. r.
Trailo T. Marta, s. r.
Đorđe Đ, Lučanović, s. r.
Dimitrije Firanović, s. r.
Janko S. Pavlović, s. r.
Vladimir Kračunović, s. r.
Jovan A. Jović, s. r.
Milisav Šćopić, s. r.
Đorđe P. Bogdanović, s. r.
Sima Srbulović, s. r.
Pavle Bugarinović, s. r.
Janko Rožkanović, s. r.
Janko Tufegđžić, s. r.
Trailo Novaković, s. r.
Jovan G. Cokić, s. r.
Paun Radulović, s. r.

Na poleđini je napisano:
SUD OPŠTINE VAR. KRIVELJA
Br. 637
9. marta 1924.
Krivelj

SRESKOJ ISPOSTAVI

B O r

Na osnovu člana 85. Zakona o opštinama, Sudu ovome čast je poslati Vam ovu odluku s molbom na pregled i odobrenje.

Delovađa,
S. Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik Suda
K. Grujić, s. r.

SRESKA ISPOSTAVA
Br. 1453
11. marta 1924. godine
Bor

NAČELNIKU SREZA ZAJEČARSKOG

S molbom na nadležnost.

Starešina Ispostave,
Mil. Sokolović, s. r.

NAČELNIK SREZA ZAJEČARSKOG
Br. 5545
12. III 1924.
Zaječar

SUDU OPŠTINE KRIVELJSKE

Prednju odluku primio sam k znanju 13. III 1924.

Načelnik sreza
Vlad. Živanović, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2.

SUD OPŠTINE VAR. KRIVELJA
Br. 717
18. III 1924.

Krivelj

Na osnovu čl. 79. i 80. Zakona o opštinama naređujem, da se sazove odbor ove opštine u sednici svojoj na dan 21. marta tekuće godine radi donošenja odluke o sazivu zbora ove opštine, za donošenje zborske odluke o podizanju nove opštinske sudnice, u smislu t. 4. čl. 33. Zakona o opštinama.

19. III 1924. god.
Delovođa,
S. Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik suda,
Kosta Grujić, s. r.

Da je prepis veran svome originalu, Sud opštine kriveljske tvrdi.

Delovođa,
S. Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik suda,
Kosta Grujić, s. r.

Rađeno 6. aprila 1924. godine u kancelariji suda opštine kriveljske u Krivelju

ZAPISNIK ZBORA

Opštine kriveljske u srezu zaječarskom, okrugu Timočkom, održanog na dan 6. aprila 1924. godine u kancelariji Opštinskog suda sazvanog objavom prema odluci Odbora ove opštine od 21. marta tekuće godine br. 774 radi rešavanja o podizanju nove zgrade za opštinsku sudnicu po predlogu Opštinskog suda br. 635 od 8. marta 1924. godine.

Podpisani članovi glasačkog odbora izabrani odlukom Odbora br. 774 od 21. marta tekuće godine na osnovu čl. 45. Zakona o opštinama, sastali su se u zgradi Opštinskog suda koja je za glasačku zgradu određena tačno u 7 1/2 časova pre podne, i od Opštinskog suda primili: podneti predlog o podizanju zgrade pod br. 635, Odborsku odluku o odobravanju podnetog predloga pod br. 636, odluku br. 774 o sazivu Bora, potvrđen prepis stalnog biračkog spiska po kome se glasanje ima vršiti, 1. knjigu za upisivanje glasača koji predlog odobravaju, 1. knjigu za upisivanje glasača koji će glasati protiv podnetog predloga, potreban pisaćii materijal, opštinski pečat, i dr. što je potrebno za obavljanje zbornske radnje, pa je zatim izabrao sebi za delovođu Simeona Radosavljevića, delovođu ovoga Suda, postavio služitelja Staniku D. Lazarevića, i tačno u 8 sati pre podne otpočeo primanje glasova od došavših glasača, po prethodnom saopštenju opštinskog predloga br. 635. opštinskom zboru čitanjem istoga predloga.

Član glasačkog odbora Janko Ivanović držao je stalni birački spisak pa je u istom pored imena glasača koji su na današnjem zboru glasali stavljao znak da su glasali.

Član glasačkog odbora Đorđe Đ. Lućanović držao je spisak glasača koji su glasali za odobrenje predloga br. 635 i na njemu nepismene glasače podpisivao, a pismeni se podpisivali sami.

Član glasačkog odbora Vladimir Kračunović držao je spisak glasača koji su glasali protiv predloga i na njemu iste potpisivao.

Predsednik glasačkog odbora Kosta Grujić sa četvrtim članom glasačkog odbora Đorđem A. Popovićem motrili su da se tačno beleži koje i zašta glasao.

Glasanje je teklo u najvećem redu i ispravnosti. Tačno u pet sati po podne zaključana je zgrada u kojoj su glasači puštani, i pošto su primljeni glasovi i od onih glasača koji su se u zgradi zatekli, glasanje je završeno u pet sati i deset minuta.

Pošto je svršeno glasanje odmah je odbor sašio sve tabake na kojima su beleženi glasovi glasača ujedno, pa ih obeležio brojevima 1, 2, 3. i 4. na kraju dodao jedan prazan tabak, ove tabake koncem prošio, krajeve konca pečatom utvrdio i našao da je bilo svega četiri tabaka — bez praznog na kome je svoju potvrdu stavio i potpisima i pečatom utvrdio.

Za ovim je Odbor po azbučnom spisku prebrojao glasove sviju koji su ih dali i našao da je na današnjem Zboru došlo i glasilo svega 241 (dvesta četrdeset i jedan) glasač, i ovo na praznom tabaku potpisao.

Posle ovoga Odbor ie pristupio sabiranju i upoređivanju glasova koliko je glasača glasalo za predlog, a koliko protiv predloga, koji se na zboru rešavao, pa je našao, da je odobrenje predloga glasalo 421, a protiv predloga — što je u ovome zapisniku odmah stavio.

Po stalnom biračkom spisku ova opština ima danas 741 pravnog glasača, od kog je broja današnjem Zboru došlo i glasalo 241 i to: za odobrenje predloga 241, a protiv predloga —.

Prema ovom Zboru ove opštine na osnovu čl. 33. tač. 4 i čl. 51. Zakona o opštinama apsolutnom većinom od 241 pravnih glasača doneo je sledeću zbornsku

O D L U K U:

Odobrava se, da opština kriveljska u toku ove 1924. godine podigne novu zgradu za opštinsku sudnicu, na opštinskom placu u ovdašnjoj varošici od suseda: Koste Grujića, reke i ulice pored Janka Rožkanovića ovdašnjeg, putem režije bez naplate ma kakvog prireza za podizanje iste.

Odobarva se, da se za podizanje ove zgrade izvrši potrebna seča građe u opštinskoj šumi zvanoj »Kurgol« i »Bigar« atara ove opštine, kako za građu tako i za pečenje cigala i kreča.

Odobrava se, da se za zidanje ove zgrade iz opštinskog imanja izvadi i razbije potrebna količina kamena, peska, zemlje i dr. što bude trebalo, a iz mesta koja građevinski odbor bude odredio.

Odobrava se da se za zidanje ove zgrade putem kuluka dovuče na licu mesta gdi će se ista zidati sav potreban materijal kao: građa, kamen, kreč, cigla, drva za pečenje kreča i cigle, crep, gvoždarija i dr. potrebe.

Odobrava se, da opština kriveljska može uzeti od Francuskog Društva Borskih rudnika sumu od 120.000 (isto dvadeset) hiljada dinara na ime akontacije zakupne cene koju Društvo ima plaćati ovome sudu za uzeti pod zakup kamenolom u mestu zvanom »Mali i Veliki Krivelj« i »Pjatra Gska«, i ovu sumu utrošiti za podizanje ove zgrade, tj. sa istom sumom nabaviti materijal koji se iz opštinskog imanja, ne može dobiti, platiti majstorima dnevnicu za izradu zgrade, kupiti tišleraj sa staklarijom, i potrebnu gvoždariju, kao i platiti po pogodbi nagradu inženjeru za izradu plana, po kome se ova zgrada ima izraditi, i uopšte vršiti sve potrebne nabavke i isplate oko podizanja ove zgrade.

Akta se vraćaju Opštinskom sudu na upotrebu.

Br. 931
Delovođa,
Simeon Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik Zbora,
K. Grujić, s. r.

Članovi Glasačkog odbora:

Janko Ivanović, s. r.
Đorđe Đ. Lućanović, s. r.
Đorđe A. Popović, s. r.
Vladimir Kračunović, s. r.

Da je ovaj prepis originalu svom veran, sud opštine kriveljske tvrdi.

Delovođa,
Simeon Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik, Suda,
K. Grujić, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2

SUD OPŠTINE VAROŠICE KRIVELJA

Br. 2116

6. jula 1924.

Krivelj

FRANCUSKOM DRUŠTVU BORSKIH RUDNIKA

B O R

Ova opština otpočela je izradu novog opštinskog doma prema odluci odbora ove opštine od 9. marta tekuće godine br. 636 i zbornskoj odluci br. 931 od 6. aprila tekuće godine.

Kako je ovim odlukama uvažen predlog ovog suda br. 635 od 8. marta tekuće godine o podizanju opštinskog doma i rešeno, da se za potrebnu sumu novaca od 120.000 dinara za zidanje istog doma umoli Društvo od strane ovog suda, ovu sumu izda ovome sudu na ime akontacije cene koju Društvo po zaključenom ugovoru sa gospođom Stanom K. Grujićkom ovdašnjom ima plaćati ovome sudu po 0,35 dinara od tone uzetog kamena sa ovog opštinskog imanja u mestu zvanom »Krivelj« »Mali Krivelj« i »Pjatra Gska«, to se sud ove opštine obraća Društvu i moli, da Društvo izvoli izdati ovome sudu 120.000 (sto dvadeset hiljada) dinara na ime akontacije zakupa, da se ovom sumom izradi opštinski dom, a ova suma ima se uračunati i odbiti od sume koju Društvo ima plaćati ovome sudu kada bude otpočeo prenos kamena.

Podizanje doma otpočeto je i novac je neophodno potreban, zato se moli Društvo da ovu molbu uvaži i novac što pre ovome sudu dade, na šta će ovaj sud i građani varošice Krivelja biti veoma blagodarni, a Društvu će uvek izlaziti na susret i zadovoljenje.

Šalju se Društvu na uviđaj odluke izložene u ovome aktu, kao i odborska odluka br. 637 kojom su određena lica za prijem ove sume.

Delovođa,
S. Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik suda,
K. Grujić, s. r.
Kmetovi:
Đ. Germanović, s. r.
T. Bogdanović, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2

SUD OPŠTINE VAR. KRIVELJA

Br. 2261

24. jula 1924. godine

Krivelj

FRANCUSKOM DRUŠTVU BORSKIH RUDNIKA

U vezi akta ovoga suda br. 2116 od 6. ovog meseca, sud ovaj opštinski moli Društvo, da traženu sumu novaca u 120.000 dinara što pre izda ovome sudu radi isplate izvršenih radova oko podizanja ovog opštinskog doma, i da odredi dan, kada treba potpisani sa određenim Odborom doći u Društvo za prijem novca.

Delovođa,
S. Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik suda,
K. Grujić, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2

SUD OPŠTINE VAR. KRIVELJA
Br. 2284
26. jula 1924. godine
Krivelj

FRANCUSKOM DRUŠTVU BORSKIH RUDNIKA

Sud ovaj opštinski upućuje Društvu članove građevinskog Odbora za podizanje ovog opštinskog doma: Kostu Grujića, Đorđa Germanovića, Božidara Naunovića i Dimitrija Firanovića, ovlašćeni za prijem novca od toga Društva, i moli da imenovanim iz svoje kase isplati na ime zakupnine za uzeti krečnjak »Krivelj« »Mali Krivelj« i »Pjatra Gska« 100.000 (sto hiljada) dinara, a za rest 20.000 (dvadeset hiljada) dinara uzeće se od Društva potreban materijal za podizanje zgrade, i izdati potrebna priznanica na ovu sumu, kada bude materijal uzet.

Delovođa,
S. Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik suda,
K. Grujić, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2

SUD OPŠTINE VAR. KRIVELJA
Br. 2759
8. septembra 1924. godine
Krivelj

**UPRAVI FRANCUSKOG DRUŠTVIA BORSKIH RUDNIKA
B O R**

Kao što je i Društvu poznato ova opština pristupila je ove godine podizanju jedne nove zgrade za opštinski dom sa ambulantom i stanom za lekara, i istu zgradu podigla do krova koji još nije dovršen. Na podizanje ove zgrade opština je utrošila sav svoj spremljen materijal i novac za istu, kao i sumu od 120.000 dinara dobivenu od toga Društva na ime akontacije za ustupljeni kameni majdan ove opštine zvani »Mali i Veliki Krivelj i Pjatra Gska« ali usled pogrešnog predračuna od strane našeg inženjera i Građevinskog odbora koji ovu zgradu radi, predviđena suma za podizanje iste pokazala se mala i nedovoljna i zgrada se ne može dovršiti jer ova opština nema više nikakve gotovine.

Da bi se zgrada mogla dovršiti i da ne bi od kiše i snegova propala, i time opština oštetila jer zgrada nije sva ni pokrivena, to je sud i odbor ove opštine odlukom svojom od 1. septembra ove godine br. 2723 odlučio, da se umoli to Društvo, da dade ovome sudu pored ranije datih 120.000 dinara na ime akontacije zakupnine za uzeti kameni majdan, još 80.000 dinara koliko je ovome sudu neophodno potrebno da plati radove i materijal za dovršenje ove zgrade.

Sledujući prednjoj odluci Odbora, sud ove opštine obraća se Društvu i moli, da Društvo dade ovome sudu još 80.000 dinara na račun zakupnine za uzeti kameni majdan, te da sa ovom sumom podmiri svoje izdatke oko podizanja ove zgrade.

Moli se Društvo da ovu molbu usvoji i izađe ovome Sudu u susret, kao što je i do sada činilo, a opština kriveljska koja je Društvom vezana u pogledu datog kamenog majdana, činiće ubuduće Društvu sve moguće olakšice kako za vreme ugovorenog roka zakupa, tako i posle roka prilikom novog stupanja u pogodbu za isti majdan, imajući u vidu učinjene dobrote od strane Društva ovoj opštini.

Pored navedenog, Sud izveštava Društvo da sem ovih 80.000 dinara neće imati više potrebe da od Društva potražuje novac na račun zakupnine.

U ime opštine kriveljske i građevinskog odbora za podizanje opštinskog doma.

Delovođa,
Simeon Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik
Opštinskog suda
K. Grujić, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2

Rađeno 14. septembra 1924. godine
u Krivelju

ZAPISNIK ZBORA

Opštine kriveljske u srezu zaječarskom, okruga Timočkog, održanog na dan 14. septembra 1924. godine u kancelariji suda opštine kriveljske, sazvanom objavom suda i Odbora prema Odborskoj odluci br. 2723 od 31. avgusta tekuće godine radi rešavanja o traženju i prijemu 80.000 dinara od Francuskog Društva Borskih Rudnika na ime akontacije zakupnine za uzeti kameni majdan ove opštine u mestu zvanom »Mali i Veliki Krivelj i Pjatra Gska« po podnetom predlogu suda opštine kriveljske br. 2722 od 29. avgusta ove godine.

Potpisani članovi glasačkog odbora, izabrani odlukom odbora br. 2723, od 29. avgusta tekuće godine na osnovu čl. 45. Zakona o opštinama, sastali su se u zgradi Opštinskog suda koja je za glasačku zgradu određena, tačno u 7 1/2 sati pre podne, i od Opštinskog suda primili: podneti predlog Opštinskog suda br. 2722, odluku Odbora br. 2723, potvrđen prepis stalnog biračkog spiska po kome se glasanje ima vršiti, 1. knjigu za upisivanje glasača koji odobravaju predlog suda i odbora, 1 knjigu za upisivanje glasača koji glasaju protiv predloga, potreban pisani materijal, opštinski pečat, i dr. što je potrebno za obavljanje zbornice radnje, pa je zatim izabrao sebi za delovođu Simeona Radosavljevića, delovođu ovog Suda, postavio služitelja Janka P. Petkića, i tačno u 8 sati pre podne otpočeo primanje glasova do došavših glasača, po prethodnom saopštenju opštinskog predloga br. 2722, opštinskom zboru čitanjem samoga predloga.

Član glasačkog odbora Trailo S. Marta držao je stalni birački spisak pa je u istom pored imena glasača koji su na današnjem zboru glasali stavljao znak da su glasali.

Član glasačkog odbora Đorđe Đ. Lučanović držao je spisak glasača koji su glasali za odobrenje podnetog predloga br. 2722, i na njemu beležio glasove koji su ih dali.

Član glasačkog odbora Vladimir Kračunović držao je spisak glasača koji su glasali protiv podnetog predloga, i na njemu isto beležio.

Predsednik glasačkog odbora Krsta Grujić sa četvrtim članom glasačkog odbora Simeonom P. Jonovićem motrili su, da se tačno beleži ko je i zašta glasao.

Glasanje je teklo u najvećem redu i ispravnosti.

Tačno u 5 sati po podne zaključana je zgrada u kojoj su glasači puštani, i pošto su primljeni glasovi i od onih glasača koji su se u zgradi zatekli, glasanje je završeno u pet sati i petnaest minuta po podne.

Pošto je glasanje završeno odbor je odmah sašio sve tabake, na kojima su beleženi glasovi glasača, ujedno, pa ih obeležio brojevima: 1, 2, 3 itd. na kraju dodao jedan prazan tabak, sve tabake koncem prošio, krajeve konca pečatom utvrdio, i našao da je bilo svega (4) tabaka — bez praznog na kome je svoju potvrdu stavio i potpisima i pečatom utvrdio.

Za ovim je odbor po azbučnom spisku, prebrojao glasove sviju koji su ih dali i našao da je na današnjem zboru došlo i glasalo svega 157 (sto pedeset i sedam) glasača, i ovo na praznom tabaku napisao.

Posle ovoga odbor je pristupio sabiranju i upoređivanju glasova koliko je glasača glasalo za predlog, a koliko protiv predloga o kome se na zboru rešavalo, pa je našao da je za odobrenje predloga glasalo 152 (sto pedeset i dva), a protiv predloga 5 (pet) glasača, što je u ovome zapisniku stavio.

Po stalnom biračkom spisku ova opština ima danas 741 pravog glasača, od kog je broja na današnjem zboru došlo i glasalo 157 i to: za odobrenje predloga 152, a protiv istog 5 glasača.

Prema ovome zbor opštine kriveljske na osnovu čl. 33 t. 4 i čl. 51. Zakona o opštinama sa većinom od 147 pravnih glasača doneo je sledeću zbornicu

O D L U K U:

Odobrava se da opština kriveljska može tražiti i primiti od Francuskog Društva Borskih Rudnika sumu od 80.000 (osamdeset hiljada) dinara na ime akontacije zakupne cene, koju Društvo ima plaćati ovome sudu za uzeti pod zakup kamenolom opštinski u mestu zvanom »Mali i Veliki Krivelj« i »Pjatra Gska« putem zakupa od Stane K. Grujićke iz Krivelja.

Odobrava se, da rečeno Društvo uzme odgovarajuću količinu kamena iz rečenih mesta po ceni zaključenoj između Društva i Stane po prenetom ugovoru zaključenom između ove opštine i muža imenovane Stane — Koste Grujića ovdašnje.

Odobrava se da se ova suma novca utroši na dovršenje zgrade za opštinski dom, stan za lekara i opštinsku ambulantu.

Akta se vraćaju Opštinskom sudu na upotrebu.

Delovođa,
S. Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik Zbora,
K. Grujić, s. r.
Članovi Glasačkog odbora;
Sima Grujić, s. r.
Vladimir Kračunović, s. r.
Trailo T. S. Marta, s. r.
Đorđe Đ. Lučanović, s. r.

Da je ovaj prepis originalu svom veran sud opštine kriveljske tvrdi.

K. br. 2977
14. septembar 1924.
Krivelj
Za delovođu-pisar

Predsednik Suda,
K. Grujić, s. r.

(M. P.)

T. Paunović, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2

SUD OPŠTINE VAR. KRIVELJA
Br. 3090
25. septembra 1924.
Krivelj

FRANCUSKOM DRUŠTVU BORSKIH RUDNIKA
B O R

U vezi vašeg akta br. 1032 od jučerašnjeg ovome je sudu čast odgovoriti vam, da se prema vašim zahtevima, ugovor produžiti nemoguće je, jer je protiv zakona, pošto nije pri kraju nego je početak te imamo ugovor za celi 15 godina koje rečeno Društvo može uzeti odgovarajuću količinu kamena iz majdana ove opštine »Krivelj i Pjatra Gska« po zaključenoj ceni, između imenovanih, u zapisniku suda i zbora ove opštine koje vam se šalje na uviđaj.

Sud i odbor ove opštine moli da im se i ovaj red izade na susret u sumu traženu Društvo odobri po zapisniku zbora ove opštine.

Predsednik Suda,
K. Grujić, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2

SUD OPŠTINE VAR. KRIVELJA
Br. 3114
28. septembra 1924. godine
Krivelj

FRANCUSKOM DRUŠTVU BORSKIH RUDNIKA

B O R

U vezi akta ovog suda br. 2759 od 8. septembra tekuće godine a kao odgovor na akt toga Društva od 8. septembra tekuće godine br. 1016 i 22. istog meseca, br. 1032 Sud ovaj izveštava Društvo da se produženje starog ugovora o zakupu ovog opštinskog krečnjaka zaključenog između ove opštine i Koste Grujića iz Krivelja, ne može izvršiti sada između opštine i Društva usled što stari ugovor nije zaključen neposredno između opštine i Društva, već sa Kostom Grujićem, ovdašnjim za šta su sledovala potrebna odobrenja vlasti, i što bi za produženje ugovora — odnosno za sklapanje novog ugovora neposredno između ove opštine i Društva o zakupu ovih majdana, trebalo tražiti nova odobrenja vlasti koja bi se teško mogla dobiti.

Odlukom Zbora ove opštine od 14. septembra tekuće godine br. 2977 koja se u potvrdnom prepisu pod % šalje Društvu na uviđaj, odobreno je Društvu da za sumu od 80.000 dinara uzme odgovarajuću količinu kamena po ceni od 0,35 dinara od jedne tone, kao što je ugovorom između Društva i Stane K. Grujićke zaključeno. U odluci zbornskoj nije ograničeno da Društvo odgovarajuću količinu kamena ima uzeti u predviđenom roku zakupa, zato ga Društvo može uzeti i posle ugovorenog roka ako se za vreme ugovora ne može iscrpeti celokupna količina kamena za sumu od 200.000 dinara po ceni od 0,35 dinara po toni, jer je Društvo istu količinu platilo i ima je uzeti.

Što se tiče novog zakupa krečnjaka posle ugovorenog roka opština se obavezuje da će isti krečnjaci dati isključivo samo tome Društvu pod zakup a nikome drugome, i da će tada srazmerno ceni koja bude vladala, učiniti Društvu odstupke po ceni, imajući u vidu požrtvovanje Društva i učinjene dobrote ovoj opštini davanjem novca unapred za ove krečnjake radi podizanja opštinskog doma.

Opština želi da između nje i Društva ne nastupi prekid nerazdvojne veze i uzajamne pomoći, zato se ponovo obraća Društvu i moli, da Društvo dade ovome sudu traženih 80.000 dinara i da požrtvuje interes na datu sumu koji će se Društvu uzimanjem kamena po niskoj ceni naknaditi mnogo više, te da sa ovom sumom svoju zgradu dovrši.

Ako Društvo bude ostalo »ladno« na traženje ovog suda i ne dade traženu sumu što ne bi trebalo učiniti, opština će naći drugih izvora odakle će novaca dobiti i svoju potrebu podmiriti, ali će izgubiti simpatije i veze na spram Društvo koje je do sada imala.

Delovođa,
Simeon Radosavljević, s. r.

Predsednik Suda,
K. Grujić, s. r.
Kmetovi:
Đ. Germanović, s. r.
T. Bogdanović, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2

**GOSPODINU DIREKTORU FRANCUSKOG DRUŠTVA
BORSKIH RUDNIKA**

Poštovani gospodine direktore,

Pored do sada podnetih molbi od strane opštine kriveljske za traženih 80.000 dinara za dovršenje opštinskog doma, ja se ovim svojim pismom obraćam vama lično i kao prijatelja molim najpokornije da izvolite odobriti traženu sumu, te da zgradu dovršimo, jer su dobivenom sumom od 120.000 dinara nismo mogli da isplatimo radove i kupljeni materijal, a druga sredstva i načina nemamo od kuda bi ovaj novac dobavili i radove platili.

Odnosno, naplate ove sume uzimanjem kamena iz opštinskog majdana, u poslatoj vam odluci zbornskoj jasno je odobreno da Društvo ima uzeti kamen odgovarajuću količinu po utvrđenoj ceni po zaključenom ugovoru između Društva i moje žene, i prema tome ne trebate imati bojaznosti, da će Društvo imati štete predpostavkom da potrebnu količinu kamena za 200.000 dinara neće moći uzeti iz majdana u određenom roku zakupa, jer ga Društvo može uzeti i posle roka pošto ga je već platilo.

Što se tiče nove pogodbe između opštine i Društva za isti majdan po isteku zakupa, ja sam siguran i mogu celom imovinom garantovati da opština neće otkazati ugovor Društvu, i da majdane neće nikome drugome ustupiti do jedino tome Društvu, kao i da će učiniti Društvu sasvim povoljnu cenu — upravo kakvu Društvo bude predložilo, jer ste vi nas učinjenom dobrotom davanjem prednje sume unapred mnogo pomogli i zadužili, da i mi vama — Društvu moramo učinjenu dobrotu vratiti.

Ja vas ponovo molim da nam date traženu sumu novaca i da našu molbu ne odbijete, jer ako nam ovu sumu ne date mi ćemo misliti da je vama opština kriveljska, odnosno njeni majdani više nepotrebni, i da sa time hoćete prekinuti dosadašnje i buduće veze, a to mi ne želimo, već hoćemo ostati i dalje dobri prijatelji.

U nadi da će ova moja molba naći odziva kod Vas, unapred Vam blagodariam i zahvaljujem na učinjenoj dobrotu.

Molim za odgovor.

S poštovanjem,

7. oktobra 1924. godine
Krivelj

Vaš iskreni prijatelj
Kosta Grujić, s. r.
predsednik Opštinskog suda

Francuska arhiva, XIV — 2/2

SUD OPŠTINE VAR. KRIVELJA
Br. 3250
10. oktobra 1924. godine
Krivelj

**FRANCUSKOM DRUŠTVU BORSKIH RUDNIKA
B O R**

Na akt toga Društva od 9. ovog meseca br. 1055 sud ovaj odgovara Društvu da sud i odbor ne može primiti iznete uslove Društva o prodaji 1.300.000 dinara krečnjaka za sumu od 200.000 dinara, koliko bi opština imala da primi od Društva za dovršenje opštinske zgrade iz ovih razloga:

1. Što bi opština ovim načinom postala dužnik Društva, a to opština ne može učiniti jer se može zadužiti samo kod javnih kasa — Državne Hipotekarne Banke, a ne kod privatnih Društva i Zavoda.

2. Što opština ne želi primiti od Društva pored primljene sume 200.000 dinara, na koju da plaća interes koji bi izneo prema uslovima Društva do isporuke tražene količine kamena, s pogledom na današnju vrednost istog, više od 300.000 dinara, još i iznos gotovog novca koju bi Društvo imalo odmah plaćati po uzimanju kamena jer za ovo nema potrebe, već opština želi, da Društvo dade još 80.000 dinara i to bez interesa i da se celokupna summa od 200.000 dinara odmah počne amortizovati — čim Društvo bude otpočelo prenos kamena tako, da se što pre oduži Društvu, i tek po amortizovanju gornje sume da prima sume u gotovom koje Društvo treba platiti za uzeti kamen.

3. Što vrednost kamena posle 14 godina neće biti današnja po kojoj ga Društvo želi uzeti, a na svoj novac naplaćen novac, već mnogo skuplja, a zato Sud i Odbor ne može ovu prodaju izvršiti a to ne bi učinilo ni Društvo, pa ni sumanuti ljudi.

Kako se iz prednjeg akta društvenog a tako i iz drugih ranijih akta odnosećih se o davanju ovih 80.000 dinara daje izvesti, Društvo nije voljno da dade ovome sudu traženu sumu, samo to još nije precizno kazalo, već postavlja ovome sudu takve neprijemljive uslove, koje svakoga zaprepašćuju i čude, i time prećutno odbija, ali da bi sud bio načisto sa ovim nalazi za potrebno, da se još jednom kao poslednji put obrati Društvu i zamoli,

da izvesti ovaj sud, hoće li dati traženih 80.000 dinara za dovršenje opštinske zgrade, i da za ovu sumu uzme odgovarajuću količinu kamena po zaključenoj ceni, i prema podnetim mu zbornim odlukama, ili neće.

Opština ne traži od Društva nikakvu milostinju ili poklon, već moli da joj se dade njen novac unapred koji joj Društvo ima plaćati za njen majdan, a koji je ustupljen Društvu po vrlo niskoj ceni, od koga Društvo ima izcrpeti velike koristi, a koji majdan takođe želi ustupiti Društvu u eksploataciju, posle isteklog roka putem nove pogodbe sa povoljnim uslovima. Ako Društvo želi da ovaj majdan koristi i posle roka, neka dade ovome sudu traženih 80.000 dinara, a ako ne želi, nemoj dati, sud će novac naći i svoju potrebu podmiriti, ali Društvo više u majdan neće zaviriti, ili će onda opština kriveljska stavljati Društvu ovakove isto neprijemljive uslove, kao što ih Društvo sada stavlja opštini, ali to ne treba dozvoliti Društvu, jer je i sud i odbor a i to Društvo uvereno, da je Društvu mnogo više potrebniji i korisniji majdan ove opštine nego 80.000 dinara koji bi dalo opštini unapred, a opština će stvoriti sebi novac s druge strane, nego nije htela obići Društvo pošto sa njime ima veze u pogledu naplate majdana.

Moli se Društvo za hitan odgovor.

Delovođa,
Simeon Radosavljević,

(M. P.)

Predsednik Suda,
K. Grujić, s. r.
Kmetovi:
D. Germanović, s. r.
T. Bogdanović, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2

Br. 3419

Rađeno 25. oktobra 1924. god. u kancelariji suda opštine kriveljske u Krivelju

Na poziv predsednika Suda i Odbora ove opštine od današnjeg, saku-pio se danas. Odbor ove opštine u kancelariji opštinskog suda na svojoj sednici radi rešavanja opštih poslova.

Na sednici je od 24. odbornika koliko ih ova opština ima, došlo 15 odbornika. Pošto je prebrojavanjem došavših odbornika konstatovano da je prema propisu čl. 84. Zakona o opštinama na odborskoj sednici došao dovoljan broj odbornika za donošenje punovažne odborske odluke, to je predsednik otvorio sednicu i saopštio Odboru, da je dobiveni avans od 120.000 dinara od Francuskog Društva Borskih Rudnika, za podizanje opštinskog doma i ambulante sa stanom za lekara, uzet prema odluci odbora od 9. marta tekuće godine br. 636 i odluci zbora od 6. aprila tekuće godine br. 931, utrošen, i da se prema odborskoj odluci br. 2723 od 29. avgusta tekuće godine i zbornskoj odluci br. 2977 od 14. septembra tekuće godine od istog Društva ima uzeti još 80.000 dinara za dovršenje zgrade pošto se primljena suma od 120.000 dinara pokazala nedovoljnom.

Sume ove kao što je i samom Odboru poznato uzimaju se od Društva na račun akontacije zakupnine koju Društvo ima plaćati ovome Sudu za uzeti pod zakup kameni majdan zvani »Veliki i Mali Krivelj i Pjatra Gska«.

Kako pomenuto Društvo daje ovome sudu unapred novaca što po ugovoru nije dužno činiti, to je aktom svojom br. 1055 od 9. oktobra tekuće godine pristajući da dade ovome Sudu i drugi od 80.000 dinara tražilo od ove opštine, da opština dade Društvu jednu sumu interesa na primljenih 200.000 dinara, koju će ono naplatiti uzimanjem kamena a ne u gotovom.

Na osnovu izloženog podpisani predsednik Odbora predlaže Odboru da donese svoju odluku o tome, da se Društvu dade na ime interesa 6% na primljenu sumu koji da se sa primljenim avansima isplate u prvim godinama eksploatacije majdana, a dok se ne otplati primljena suma sa interesom, opština da ne potražuje arendu od Društva.

Odbor ove opštine u punoj svojoj sednici na osnovu prednjeg i čl. 83 i 86. Zakona o opštinama jednoglasno

O D L U Č I:

Da se Francuskom Društvu Borskih Rudnika dade na ime interesa za primljeni avans od 200.000 dinara 6% godišnje koji Društvo ima naplatiti uzimanjem kamena iz majdana.

Ovaj avans biće isplaćen u prvim godinama eksploatacije kamenog majdana, a opština za ovo vreme neće dobiti arende do potpunog iscrpljenja glavne sume, kao i interesa obračunatog po 6% na sumu od 200.000 dinara tako, da se za polovinu vremena koje je potrebno amortizuje kapital, a to će početi od 1. novembra 1924. godine.

Ako se traži nova pozajmica ona će biti obavezana da se isplati u naturi, a prema uslovima sadašnjeg ugovora i to odmah po isteku sadašnjeg ugovora, a Društvo će imati biti potpuno slobodno za ovu docniju eksploataciju.

Delovođa,
S. Radosavljević, s. r.

(M. P.)

Predsednik Odbora,
K. Grujić, s. r.

Odbornici:

Sima Grujić, s. r.
Milutin Đ. Trailović, s. r.
Đorđe Popović, s. r.
Vladimir Kračunović, s. r.
Đorđe N. Bogdanović, s. r.
Milutin Janković, s. r.
Marjan Petrović, s. r.
Jovan Cokić, s. r.
Trailo Novaković, s. r.
Janko Rožkanović, s. r.
Paun Radulović, s. r.
Pavle Bugarinović, s. r.
Đorđe Đ. Lučanović, s. r.
Janko Stupar, s. r.
Janko S. Pavlović, s. r.

Da je ovaj prepis originalu svome veran, sud opštine kriveljske tvrdi.

K. Br. 3419
25. oktobra 1924. godine
Krivelj
Delovođa,
Simeon Radosavljević, s. r.

Predsednik Suda,
K. Grujić, s. r.

Kmetovi:

Đ. Germanović, s. r.
T. Bogdanović, s. r.

SUD OPŠTINE VAR. KRIVELJA
Br. 3419
26. oktobra 1924. godine
Krivelj

FRANCUSKOM DRUŠTVU BORSKIH RUDNIKA B O R

U prilogu pod /. protvrđen prepis odluke odbora ove opštine br. 3419 od 25. ovog meseca o davanju 6% godišnjeg interesa tome Društvu na primljeni avans od 200.000 dinara dostavlja se Društvu na upotrebu.

Moli se Društvo da plati ovome sudu i drugi avans od 80.000 dinara.

Pod 2) šalje se Društvu priznanica ovoga suda na ukupnu sumu od 200.000 dinara s molbom da ranije priznanice vrati ovome sudu na uništenje.

Delovođa,
S. Radosavljević, s. r.

Predsednik Suda,
K. Grujić, s. r.

(M. P.)

Francuska arhiva, XIV — 2/2

Francuska arhiva, XIV — 2/2

PRIZNANICA

Na 200.000 (dvesta hiljada) dinara, koju je sumu novaca primio Građevinski odbor opštine kriveljske za podizanje opštinskog doma sa ambulantom i stanom za lekara, iz kase Francuskog Društva Borskih Rudnika sa 6% interesa godišnje na ime akonto zakupnine za ustupljeni Društvu opštinski kameni majdan zvani »Veliki i Mali Krivelj i Pjatra Gska« atara opštine kriveljske, shodno odluci Odbora opštine kriveljske od 9. marta tekuće godine br. 636 i 637 — 29. avgusta tekuće godine br. 2723 i 25. oktobra iste godine br. 3419, kao i odluci zbora opštine kriveljske br. 931 od 6. aprila i br. 2977 od 14. septembra tekuće godine.

Ovaj avans biće isplaćen u prvim godinama eksploatacije kamenog majdana, a opština za ovo vreme neće dobiti arende do potpunog iscrpljenja glavne sume, kao i obračunskog interesa po 6% na sumu od 200.000 dinara tako da se za polovinu vremena koje je potrebno da amortizuje kapital, a to će početi 1. novembra 1924. godine.

Ako se traži nova pozajmica i ako se odobri, ona će biti obavezna da se isplati sa malim interesom od 3% u naturi, a prema uslovima sadašnjeg ugovora, i to odmah po isteku sadanjeg ugovora. Društvo će imati biti potpuno slobodno za ovu docniju eksploataciju.

29. oktobra 1924. godine
Bor

Primili:

Pred. Građ. Odbora	Kosta Grujić, s. r.
Blagajnik	„ Bož. Naunović, s. r.
Član	„ Đ. Germanović, s. r.
Član	„ Dim. Firanović, s. r.

Francuska arhiva, XIV — 2/2